

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 30.06.2021. GODINE**

Sarajevo, septembar 2021. godine

Skraćenice i termini

AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Evropski fond za Jugoistočnu Evropu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UPP	Unutrašnji platni promet
USAID	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda
FINRA	Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
Projekat	- Projekat reformi finansijskog sektora)

UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

Skraćenice i termini.....	2
Spisak tabela:.....	6
Spisak grafikona:.....	8
Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS.....	9
SAŽETAK.....	12
UVOD.....	17
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA.....	18
2. BANKARSKI SEKTOR.....	23
2.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH.....	23
2.1.1. Status, broj i poslovna mreža.....	23
2.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće.....	23
2.1.3. Kadrovska struktura.....	26
2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	26
2.2.1. Bilans stanja.....	26
2.2.2. Obaveze.....	31
2.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala.....	34
2.2.4. Kreditni rizik.....	36
2.2.5. Profitabilnost.....	42
2.2.6. Ponderisane NKS i EKS.....	46
2.2.7. Likvidnost.....	46
2.2.8. Devizni (FX) rizik.....	49
2.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	50
2.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	51
3. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA.....	53
3.1. MIKROKREDITNI SEKTOR.....	53
3.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH.....	53
3.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža.....	53
3.1.1.2. Struktura vlasništva.....	53
3.1.1.3. Kadrovska struktura.....	53
3.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	54
3.1.2.1. Bilans stanja.....	54
3.1.2.2. Kapital i obaveze.....	55
3.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive.....	56
3.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH.....	59
3.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	61
3.2. LIZING SEKTOR.....	62
3.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH.....	62
3.2.1.1. Broj lizing društava.....	62
3.2.1.2. Struktura vlasništva.....	62
3.2.1.3. Kadrovska struktura.....	62
3.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	62
3.2.2.1. Bilans stanja.....	62
3.2.2.2. Kapital i obaveze.....	64
3.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive.....	65
3.2.2.4. Profitabilnost.....	66
3.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga.....	67
3.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR.....	69
3.3. FAKTORING POSLOVI.....	69
3.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH.....	69
3.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH.....	70
3.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE.....	71
4. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA.....	73
4.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA.....	73
5.2. SPNiFTA.....	74

ZAKLJUČAK	76
Spisak priloga.....	77
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR	78
Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30.06.2021.....	78
Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 30.06.2021.....	79
Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30.06.2021.....	80
Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30.06.2021.	81
Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 30.06.2021.	82
Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima	83
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	84
Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30.06.2021.....	84
Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 30.06.2021.	85
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 30.06.2021.....	86
Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30.06.2021.....	87
Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 30.06.2021.....	88
Prilog 11a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO.....	88
Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 30.06.2021.....	89
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 30.06.2021.....	90
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR	91
Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 30.06.2021.....	91
Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 30.06.2021.....	92
Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 30.06.2021.....	93
Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 30.06.2021.....	94
Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 30.06.2021.....	95
Prilog 18a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu .	95

Spisak tabela:

Tabela 1:	Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	18
Tabela 2:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	23
Tabela 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	25
Tabela 4:	Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala.....	25
Tabela 5:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	25
Tabela 6:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	26
Tabela 7:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	26
Tabela 8:	Bilans stanja.....	27
Tabela 9:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	27
Tabela 10:	Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivi.....	29
Tabela 11:	Novčana sredstva banaka	29
Tabela 12:	Ulaganja u vrijednosne papire prema vrsti instrumenta.....	30
Tabela 13:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	30
Tabela 14:	Sektorska struktura depozita.....	32
Tabela 15:	Štednja stanovništva.....	32
Tabela 16:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	33
Tabela 17:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	33
Tabela 18:	Izveštaj o stanju regulatornog kapitala.....	34
Tabela 19:	Struktura izloženosti riziku.....	35
Tabela 20:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	36
Tabela 21:	Stopa finansijske poluge.....	36
Tabela 22:	Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL.....	37
Tabela 23:	Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika.....	38
Tabela 24:	Sektorska struktura kredita.....	39
Tabela 25:	Ročna struktura kredita.....	40
Tabela 26:	Kreditni prema nivoima kreditnog rizika.....	40
Tabela 27:	Ostvareni finansijski rezultat: dobit/gubitak.....	43
Tabela 28:	Struktura ukupnih prihoda.....	43
Tabela 29:	Struktura ukupnih rashoda.....	44
Tabela 30:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	45
Tabela 31:	LCR.....	47
Tabela 32:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	47
Tabela 33:	Koeficijenti likvidnosti.....	47
Tabela 34:	Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana.....	48
Tabela 35:	Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EUR i ukupno).....	49
Tabela 36:	Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige.....	50
Tabela 37:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	54
Tabela 38:	Bilans stanja mikrokreditnog sektora.....	54
Tabela 39:	Ročna struktura uzetih kredita.....	55
Tabela 40:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	56
Tabela 41:	Neto mikrokreditni	57
Tabela 42:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	57
Tabela 43:	RKG.....	58
Tabela 44:	Struktura ukupnih prihoda.....	59
Tabela 45:	Struktura ukupnih rashoda.....	60
Tabela 46:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH.....	62
Tabela 47:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu.....	63
Tabela 48:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu - uporedni pregled.....	63
Tabela 49:	Struktura neto bilansnih pozicija aktive.....	64
Tabela 50:	Pregled rezervi za finansijski lizing.....	65
Tabela 51:	Struktura ukupnih prihoda.....	66
Tabela 52:	Struktura ukupnih rashoda.....	67
Tabela 53:	Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema.....	68

Tabela 54:	Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	70
Tabela 55:	Obim UPP-a i DPP-a	73
Tabela 56:	Obim DPP-a	73
Tabela 57:	Obim UPP-a	73
Tabela 58:	Izvršeni mjenjački poslovi banaka	74
Tabela 59:	Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	74
Tabela 60:	Izveštene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	75
Tabela 61:	Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	75
Tabela 62:	Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	75

Spisak grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	20
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU	21
Grafikon 3:	ROE i ROA banaka u EU.....	22
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %.....	24
Grafikon 5:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %	24
Grafikon 6:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima	28
Grafikon 7:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	28
Grafikon 8:	Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta	30
Grafikon 9:	Ukupni depoziti	31
Grafikon 10:	Omjer kredita i depozita.....	31
Grafikon 11:	Štednja stanovništva po periodima	33
Grafikon 12:	Kreditni	39
Grafikon 13:	Učešće NPL-a u kreditima.....	41

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 24. stav (2) ZoB ¹
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 34. stav (1), tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 34. stav (1), tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 34. stav (1), tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 39. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR $\geq$ 100%	Član 17. stav (2), Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza	Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospijeća instrumenata aktive i obaveza: - najmanje 65% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 30 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 30 dana, član 43. stav (8), tačka a) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 60% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 90 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 90 dana, član 43. stav (8), tačka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 55% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 180 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 180 dana, član 43. stav (8), tačka c) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke.
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2), tačka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Član 3. stav (2), tačka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2), tačka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala $\leq$ 20%	Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi ⁵
Herfindahl-Hirschman indeks - HHI	Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 27/17

² „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20

³ „Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21

⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

⁵ „Službene novine Federacije BiH“, broj 41/20

	<p>kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.</p>
Koncentracijska stopa - CR	<p>CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.</p>
Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti	<p>Pokazuje odnos najvažnijih bankarska agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.</p>
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD - 500.000 KM	Član 26. stav (1) ZoMKO ⁶
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF - 50.000 KM	Član 36. stav (1) ZoMKO
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo	Član 11. stav (2) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji ⁷
Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Član 11. stav (1) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfolio u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Član 12. stav (1) tačka c) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Godišnji otpis MKO - do 3%	Član 12. stav (1) tačka d) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Član 12. stav (1) tačka b) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) - pozitivan	Član 12. stav (1) tačka a) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji

⁶ "Službene novine Federacije BiH", broj 59/06

⁷ "Službene novine Federacije BiH", broj 103/18

Minimalan iznos osnovnog kapitala lizing društava - 250.000 KM Član 8. stav (1) ZoL⁸

Minimalan iznos osnovnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM Član 27. stav (1) ZoF⁹

---

⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13, 104/16

⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 14/16 i 74/20

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U FBiH je na dan 30.06.2021. godine poslovalo 15 komercijalnih banaka, sa 524 organizaciona dijela, u kojima je bilo zaposleno ukupno 6.458 radnika, što je za 64 radnika manje u odnosu na kraj 2020. godine.

Ukupna neto aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine iznosi 25 milijardi KM i za 606,7 miliona KM ili 2,5% je veća u odnosu na 31.12.2020. godine.

Ukupni kapital banaka u FBiH iznosi 3,2 milijarde KM, što je za 142,7 miliona KM ili 4,7% više u odnosu na kraj 2020. godine, od čega dionički kapital iznosi 1,3 milijarde KM. Učešće ukupnog kapitala u izvorima na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 12,8%.

Regulatorni kapital iznosi 2,7 milijardi KM i veći je za 25 miliona KM ili 0,9% u odnosu na kraj 2020. godine. Osnovni kapital i redovni osnovni kapital iznose 2,6 milijardi KM sa ostvarenim povećanjem od 29,7 miliona KM ili 1,1%, dok dopunski kapital iznosi 112,4 miliona KM i manji je za 4,7 miliona KM ili 4% u odnosu na kraj 2020. godine.

Stopa regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH na dan 30.06.2021. godine iznosi 18,9% i neznatno je manja u odnosu na kraj 2020. godine. Ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala) na nivou bankarskog sektora FBiH iznose 18,1%.

Stopa finansijske poluge (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 10% i manja je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2020. godine.

Ukupna izloženost banaka iznosi 29,5 milijardi KM, od čega se 25,6 milijardi KM odnosi na bilansne izloženosti, a 3,9 milijardi KM na vanbilansne stavke.

U prvom polugodištu 2021. godine zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2020. godine za iznos od 654 miliona KM ili 2,6%, a najvećim dijelom nastao je kao neto efekat povećanja finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti i po amortizovanom trošku. U istom periodu zabilježeno je smanjenje vanbilansnih stavki za 27,6 miliona KM ili 0,7%. Smanjenje je zabilježeno na poziciji izdatih garancija i neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita, dok su rast zabilježili nepokriveni akreditivi i ostale potencijalne obaveze banke.

Bilansne izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 na dan 30.06.2021. godine iznose 22,9 milijardi KM i čine 89,4% ukupnih bilansnih izloženosti. Bilansne izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 iznose 1,7 milijardi KM i čine 6,7% ukupnih bilansnih izloženosti, dok bilansne izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 iznose jednu milijardu KM i čine 3,9% ukupnih bilansnih izloženosti.

Vanbilansne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 na dan 30.06.2021. godine iznose 3,5 milijardi KM i čine 90,5% ukupnih vanbilansnih izloženosti. Izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 iznose 362 miliona KM ili 9,4% ukupnih vanbilansnih izloženosti, dok je u nivo kreditnog rizika 3 raspoređeno 5,5 miliona KM ili 0,1% ukupnih vanbilansnih izloženosti.

Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 4,6%, dok je na kraju prethodne godine iznosila 4,7%. U odnosu na 31.12.2020. godine, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 smanjena je za 0,1 procentni poen i iznosi 0,7%, u nivou kreditnog rizika 2 povećana je sa 12,4% na 13,2% i u nivou kreditnog rizika 3 povećana sa 78,2% na 79,9%.

Ukupna pokrivenost ECL-om vanbilansnih izloženosti iznosi 1,4% i za 0,1 procentni poen je manja u odnosu na kraj prethodne godine, dok je povećanje pojedinačnih stopa pokrivenosti zabilježeno kod nivoa kreditnog rizika 2 i 3, a za nivo kreditnog rizika 1 stopa pokrivenosti je na istom nivou kao i na kraju prethodne godine.

Na dan 30.06.2021. godine krediti iznose 16,1 milijardu KM i isti su veći za 805,2 miliona KM ili za 5,3% u odnosu na kraj 2020. godine. Posmatrajući sektorsku strukturu kredita najveći rast odnosi se na kratkoročne izloženosti niskog rizika (474,5 miliona KM ili 58,9% ukupno ostvarenog kreditnog rasta). Ukoliko bi se isključio rast pomenutih kratkoročnih izloženosti niskog rizika, kreditni portfolio je u posmatranom periodu ostvario rast od 2,1%.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 30.06.2021. godine iznosi 969,6 miliona KM i čini 6% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je smanjen za 13,3 miliona KM ili 0,4% u odnosu na kraj 2020. godine. Stopa pokrivenosti ECL za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 79,5% (pravna lica 78,7%, a stanovništvo 80,3%) i u odnosu na 31.12.2020. godine veća je za 1,8 procentnih poena.

Po isteku mjera koje je propisala FBA za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19" (u daljnjem tekstu: pandemija), FBA kontinuirano upućuje na dodatnu pažnju potrebnu za oporavak od pandemije, odnosno prisutnost povećanog rizika koji se odnosi na rast kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 3.

Po isteku mjera koje je propisala FBA za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19" (u daljnjem tekstu: pandemija), FBA kontinuirano upućuje na dodatnu pažnju potrebnu za oporavak od pandemije, odnosno prisutnost povećanog rizika koji se odnosi na rast kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 3.

Od ukupnih kredita plasiranih pravnim licima, na NPL se odnosi 507,6 miliona KM ili 5,9%, što je za 0,9 procentnih poena manje nego na kraju 2020. godine. Ukoliko bi se za svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfolija isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika, stopa NPL-a kod pravnih lica bi iznosila 6,8%. Za sektor stanovništva NPL iznosi 461,9 miliona KM ili 6,2% kreditnog portfolija stanovništva, što je za 0,2 procentna poena veće nego na kraju 2020. godine.

Novčana sredstva iznose sedam milijardi KM ili 28% ukupne aktive i manja su za 418,7 miliona KM ili 5,6% u odnosu na kraj 2020. godine, a najvećim dijelom zbog rasta kratkoročnih izloženosti niskog rizika.

Ulaganja u vrijednosne papire sa 30.06.2021. godine iznose 1,9 milijardi KM, sa učešćem u aktivni od 7,8% i povećana su u odnosu na kraj 2020. godine za 260,8 miliona KM ili 15,5%.

Depoziti, kao najznačajniji izvor finansiranja banaka iznose 20,2 milijarde KM, sa učešćem od 80,8% u ukupnoj pasivi. U odnosu na kraj 2020. godine, veći su za iznos od 531,2 miliona KM ili 2,7%. Štedni depoziti, kao najznačajniji i najveći segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka iznose 10,3 milijarde KM i povećani su za 375,6 miliona KM ili 3,8%, što predstavlja značajan pokazatelj povjerenje građana u bankarski sistem.

Uzeti krediti iznose 782,6 miliona KM, sa učešćem od 3,1% u ukupnoj pasivi i smanjeni su za 29,3 miliona KM ili 3,6% u odnosu na kraj 2020. godine.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog

sektora u FBiH na kraju prvog polugodišta 2021. godine zadovoljavajuća, i pored negativnih efekata na privredu uzrokovanih pandemijom.

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, prema izvještajnim podacima banaka sa 30.06.2021. godine, iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 150,7 miliona KM, odnosno sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat za prvo polugodište 2021. godine.

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

U FBiH sa 30.06.2021. godine, dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31.12.2020. godine, broj MKO je smanjen s obzirom da je jednoj MKF u maju 2021. godine oduzeta dozvola za rad. S obzirom da je ova MKF poslovala u drugom kvartalu 2021. godine, izvještaji za posmatrani period su uključeni u ovu Informaciju. Sa 30.06.2021. godine, MKO sa sjedištem u FBiH su poslovale putem 358 organizacionih dijelova, u kojima je zaposleno 1.387 radnika, što je za sedam radnika ili 0,5% manje u odnosu na 31.12.2020. godine.

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine iznosi 660,3 miliona KM i za 2,2 miliona KM ili 0,3% je veća u odnosu na 31.12.2020. godine. U posmatranom periodu stopa rasta ukupne aktive MKD je 0,6%, dok je stopa rasta aktive MKF 0,3%.

Ukupni neto mikrokrediti iznose 539,5 miliona KM, što čini 81,7% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH i zabilježili su rast od 5,7 miliona KM ili 1,1% u odnosu na 31.12.2020. godine. Stopa rasta neto mikrokredita u MKD je 3,8%, dok su neto krediti MKF neznatno porasli.

Pokazatelji kvaliteta mikrokreditnog portfolija na nivou sektora (portfolio u riziku preko 30 dana – 1,44% i otpisi - 1,34%) su u okviru propisanih ograničenja, te iskazuju blago povećanje u odnosu na kraj 2020. godine.

Ukupne obaveze po uzetim kreditima mikrokreditnog sektora u FBiH iznose 308,7 miliona KM, sa učešćem od 46,7% u ukupnoj pasivi i manje su za 6,7 miliona KM ili 2,1% u odnosu na 31.12.2020. godine. U posmatranom periodu pad kreditnih obaveza MKD je 1,3%, a MKF 2,5%.

Ukupni kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iznosi 321,9 miliona KM ili 48,8% ukupne pasive i veći je za 10,3 miliona KM ili 3,3% u odnosu na kraj 2020. godine, pri čemu je stopa rasta ukupnog kapitala MKD 6,5%, a MKF 2,7%.

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 7,3 miliona KM, što je za 4,9 miliona KM više u odnosu na isti period 2020. godine. MKD su iskazala neto dobit u iznosu od 0,4 miliona KM, dok su MKF iskazale višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 6,9 miliona KM.

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 30.06.2021. godine je 18,48%, što je u okviru propisanog pokazatelja, a iskazani povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije je pozitivan i iznosi 3,28%, što je u skladu sa propisanim ograničenjem poslovanja.

Osnovni pokazatelji poslovanja lizing sektora u FBiH

Lizing sistem u FBiH sa 30.06.2021. godine čine četiri lizing društva (lizing sektor) i jedna komercijalna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga. U lizing sektoru FBiH je sa

30.06.2021. godine zaposleno ukupno 106 radnika što je za pet radnika više u odnosu na kraj prethodne godine.

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na dan 30.06.2021. godine iznosi 358,5 miliona KM i veća je za 14,7 miliona KM ili 4,3% u odnosu na 31.12.2020. godine.

Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, kao najznačajnija stavka u strukturi ukupne aktive, iznose 278,4 miliona KM ili 77,6% ukupne aktive i u odnosu na 31.12.2020. godine veća su za iznos od 21,6 miliona KM ili 8,4%. U pogledu kvaliteta aktive lizing sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine iskazano je ukupno 3,1 milion KM dospjelih neizmirenih potraživanja koja su manja za 11,8% u odnosu na 31.12.2020. godine. Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu povećane su za 163,8% u odnosu na kraj prethodne godine, usljed značajnog povećanja ove stavke kod jednog lizing društva. Ukupan broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora za finansijski i operativni lizing na nivou lizing sistema, u posmatranom periodu bilježe povećanje za 36,6%, odnosno 39,2%.

U strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine najveću stavku predstavljaju obaveze po uzetim kreditima u iznosu od 323,1 milion KM, koje čine 90,1% ukupne pasive. U odnosu na 31.12.2020. godine ove obaveze su povećane za iznos od 15,2 miliona KM ili 4,9%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u obavezama po uzetim kreditima.

Ukupni kapital lizing sektora u FBiH na dan 30.06.2021. godine iznosi 26,9 miliona KM, što čini 7,5% ukupne pasive lizing sektora FBiH i u poređenju sa 31.12.2020. godine, ova bilansna pozicija je smanjena za iznos od 0,8 miliona KM ili 2,9%.

Na nivou lizing sektora u FBiH, kojeg čine četiri lizing društva, u periodu 01.01.-30.06.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 2,3 miliona KM, što predstavlja povećanje za 0,5 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine. Povećanje poslovnog rezultata lizing sektora najvećim dijelom posljedica je značajnog poboljšanja poslovnog rezultata kod jednog lizing društva u iznosu od 0,9 miliona KM.

Podaci o posebnim mjerama FBA za SBS u FBiH

Zaključno sa krajem prvog polugodišta 2021. godine 667,5 miliona KM ili 4,2% od iznosa ukupnih kredita bankarskog sektora FBiH je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19"¹⁰. Ukupan iznos kreditnog portfolija pravnih lica koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera je 604,3 miliona KM ili 7% kreditnog portfolija pravnih lica, dok portfolio stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 63,2 miliona KM ili 0,8% kreditnog portfolija stanovništva.

Aktivan iznos izloženosti obuhvaćen nekom od posebnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19"¹¹ sa 30.06.2021. godine iznosi 57,6 miliona KM ili 7,2% u ukupnom kreditnom portfoliju. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 37,9 miliona KM ili 7% u ukupnom kreditnom portfoliju stanovništva, dok u segmentu pravnih lica izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 19,7 miliona KM ili 7,8% u ukupnom portfoliju pravnih lica.

---

¹⁰ "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20 i 21/21

¹¹ "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20 i 21/21

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Sa 30.06.2021. godine, poslove faktoringa u FBiH obavljale su četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

U FBiH je sa 30.06.2021. godine zaključen 191 ugovor o faktoringu ukupne nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 79,9 miliona KM. U odnosu na isti period prethodne godine broj zaključenih ugovora o faktoringu je ostao na istom nivou, a nominalna vrijednost otkupljenih novčanih potraživanja i plaćenih kupčevih obaveza prema dobavljaču bilježi povećanje od 23,2 miliona KM ili 40,9%.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH sa 30.06.2021. godine iznose 610 hiljada KM, koji su u poređenju s istim periodom 2020. godine veći za 16,4%.

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH. U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na internet stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje usvaja UO FBA.

Informacija o SBS sa stanjem na dan 30.06.2021. godine sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka, te drugih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u četiri dijela. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnom nivou. U drugom dijelu prezentirana je detaljna analiza bankarskog sektora FBiH, struktura, finansijski pokazatelji poslovanja i preporuke FBA za bankarski sektor u FBiH. Treći dio odnosi se na detaljnu analizu poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA. Četvrti dio prezentira poslovanje banaka u obavljanju platnog prometa i SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su u pravilu sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno.

FBA je, u okviru propisanih nadležnosti, u 2021. godini pristupila produženju rokova za podnošenje zahtjeva za odobravanje posebnih mjera utvrđenih u Odluci o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Primjena mjera će imati pozitivan utjecaj na cjelokupnu ekonomiju FBiH i bankarski sektor. S tim u vezi, FBA je usvojila Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 i Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, koje imaju za cilj očuvanje stabilnosti bankarskog, mikrokreditnog i lizing sektora u FBiH i omogućavanje davanja olakšica klijentima SBS-a čiji su prihodi, odnosno izvori za otplatu i dalje smanjeni, kao posljedica utjecaja pandemije, čime je otežano, onemogućeno ili će biti onemogućeno izmirivanje njihovih obaveza prema SBS.

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Makroekonomski okvir poslovanja kreditnih institucija na globalnom nivou, odnosno praćenje makroekonomskih pokazatelja ima poseban značaj u kontekstu kretanja kamatnih stopa i drugih promjena na međunarodnim tržištima. S obzirom na proces globalizacije, efekti iste se prenose na druga tržišta i mogu imati utjecaja na buduću regulativu poslovanja bankarskih institucija, kao i na politiku pojedinačnih banaka, bez obzira da li su dio bankarske grupe ili ne. Banke u BiH su velikim dijelom integrisane sa međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama Eurozone. Analizirajući pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom odnose se na nivo kamatnih stopa, NPL, likvidnost, održavanje profitabilnosti, uslove na tradicionalnim tržištima i dr. Također, za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog utjecaja na bankarski sektor u BiH potrebno je uzeti u obzir i ograničenja vezana za monetarnu politiku CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora.

Vjeruje se da je kriza izazvana pandemijom najveća ekonomska kriza nakon Drugog svjetskog rata i ista je obilježila 2020. godinu. Pandemija će ostaviti traga i u 2021. godini, za koju se smatra da će donijeti blagi oporavak. Kratkoročni privredni izgledi i nadalje su obilježeni neizvjesnošću, i to naročito u vezi sa trajanjem pandemije, brzinom provođenja cijepljenja i efikasnosti istog. Najnoviji podaci upućuju na rast aktivnosti u uslužnom sektoru i kontinuiranu dinamiku u sektoru prerađivačke industrije, koju podržava stabilna globalna potražnja.

Prema prognozama MMF-a iz aprila 2021. godine očekuje se rast svjetske ekonomske aktivnosti (realni BDP) u 2021. godini za 6%, a u 2022. godini za 4,4%.

U tabeli 1 dati su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz periode:

<i>Tabela 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji</i>						
R. br.	Područje/kamatne stope	2017.	2018.	2019.	2020.	2021. ¹²
1	2	3	4	5	6	7
Rast BDP-a u %						
1.	SAD	2,3	3,0	2,2	-3,5	6,4
2.	Eurozona	2,6	1,9	1,3	-6,6	4,4
3.	EU	3,0	2,3	1,7	-6,1	4,4
4.	Slovenija	4,8	4,4	3,2	-5,5	3,7
5.	Hrvatska	3,4	2,8	2,9	-9,0	4,7
6.	Srbija	2,1	4,5	4,2	-1,0	5,0
7.	BiH	3,2	3,7	2,8	-5,5	3,5
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %						
1.	SAD	2,1	2,4	1,8	1,2	2,3
2.	Eurozona	1,5	1,8	1,2	0,3	1,4
3.	BiH	0,8	1,4	0,6	-0,6	1,2
Najvažnije kamatne stope						
1.	6-mjesečni Euribor ¹³	-0,27	-0,25	-0,35	-0,51	-0,52
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke ¹⁴	0,30	0,19	-0,30	-0,62	-0,29
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	1,80	2,98	1,37	0,58	0,88

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, april 2021. g.; Eurostat

¹² Očekivane vrijednosti za 2021. god. (MMF, World Economic Outlook, april 2021. g.); za kamatne stope podatak za juni 2021. g.

¹³ Podatak za period odnosi se na Euribor na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom periodu

¹⁴ Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog razdoblja

U najvećoj ekonomiji, SAD, nakon ostvarenog pada BDP-a od 3,5% u 2020. godini, u 2021. godini se očekuje rast istog za 6,4%. Ekonomija EU bila je više pogođena i doživjela je veći pad u 2020. godini, te se očekuje sporiji oporavak u poređenju sa ekonomijom SAD.

Projicirana stopa rasta BDP-a za EU je 4,4% na godišnjem nivou. Predviđa se da će veliki fiskalni poticaj koji je odobrila Bidenova administracija (1,9 biliona američkih dolara ili oko 9% BDP-a) ojačati oporavak u SAD-u i donijeti pozitivne efekte prelijevanja na svjetsku ekonomiju.

Snažna monetarna i fiskalna ekspanzija glavni su razlog relativno brzog prelaska u fazu oporavka. Države EU i SAD su raznim fiskalnim i monetarnim politikama spašavale svoje ekonomije i vlastite građane, što je rezultiralo „upumpavanjem“ ogromnih količina novca u ekonomije. Kako se situacija polako stabilizira i ekonomije oporavljaju, pažnja se prebacuje na neizbježan efekat monetarne ekspanzije, a to je rast inflacije. Još uvijek nema razloga za preveliku zabrinutost, ali za očekivati je kako je došao kraj vremenu niskih stopa inflacije, bar kratkoročno. Činjenica je da inflacija od početka 2021. godine raste, ali ipak se radi o 2% na nivou EU. U junu 2021. godine godišnja stopa inflacije u Eurozoni bila je 1,9%, dok je u maju bila 2%, a godišnja inflacija EU u junu 2021. godine bila je 2,2%, dok je u maju bila 2,3%. I u SAD-u postoje pojačani inflatorni pritisci u prvih pet mjeseci tekuće godine. Osnovna stopa inflacije, koja isključuje nestabilne kategorije kao što su hrana i energija, porasla je u junu za 0,9%, a u maju 0,7%, dok je bazna inflacija porasla za 5,4% u proteklih 12 mjeseci, najviše od 2014. godine.

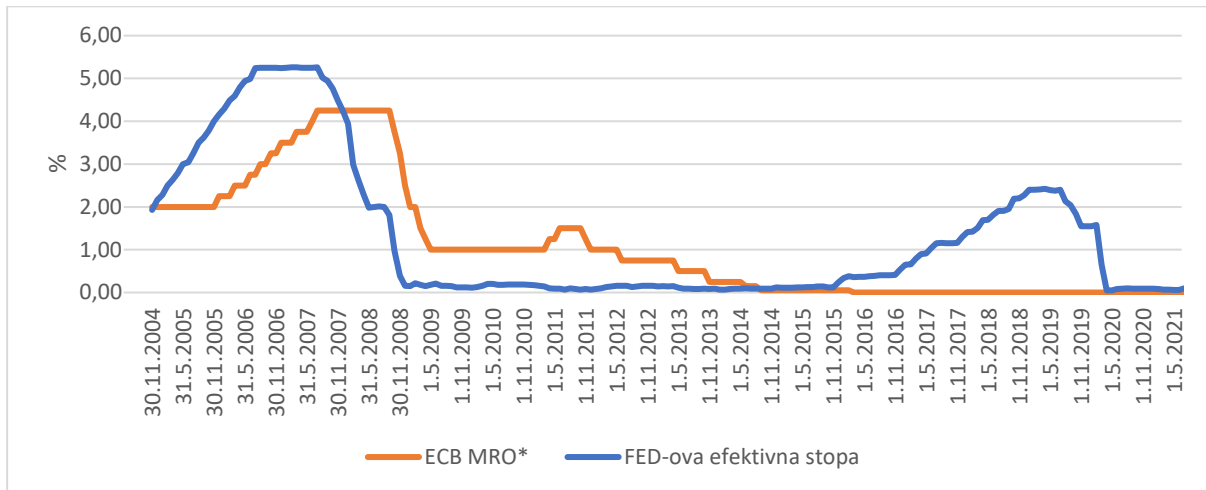
Nakon što je prema podacima MMF-a godišnji prosjek indeksa potrošačkih cijena u BiH u 2020. godini iznosio negativnih 0,6%, prema podacima Agencije za statistiku BiH, u junu 2021. godine stopa promjene indeksa potrošačkih cijena iznosi 1,7% u odnosu na juni prethodne godine.

Kao odgovor na pandemiju, fiskalna politika postala je znatno ekspanzivnija, što je dovelo do povećanja javnog duga u brojnim zemljama. Fiskalni odgovor na pandemiju se uglavnom dogodio na nivou država članica EU, međutim i na nivou EU su u dva navrata dogovoreni snažni fiskalni odgovori. Nakon prvog aprilskog paketa pomoći uslijedio je dogovor o programu Iduća generacija EU (eng. „Next Generation EU“) čija je vrijednost 750 milijardi EUR ili oko 4% BDP-a EU. Program ima istorijsku važnost jer se prvi put finansira evropskim obveznicama za koje solidarno garantuju države članice. Očekuje se da će ovaj program imati ključnu ulogu jer će pridonijeti bržem, snažnijem i ravnomjernijem oporavku. Prema makroekonomskim projekcijama iz juna, kombinacija bespovratnih sredstava i zajmova iz ovog programa osigurat će dodatni poticaj od oko 0,5% BDP-a godišnje između 2021. i 2023. godine.

U oblasti monetarne politike, ECB nije mijenjao kamatne stope. Kamatna stopa na depozite ostala je u negativnoj zoni (-0,5%), a glavna stopa za operacije refinansiranja na 0%. Američki FED je u aprilu 2021. godine odlučio da održi ciljani domet za EFFR (eng. Effective Federal Funds Rate) od 0 do 0,25%.

U grafikonu 1 daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka

* Eng. Marginal Refinancing Operations
Izvor: ECB, FED

Finansijski uslovi u Eurozoni donekle su se pooštrili nakon sastanka Upravnog vijeća ECB-a u decembru 2020. godine, te junu 2021. godine. Referentna kamatna stopa Euribor (engl. Euro Interbank Offered Rate) je i dalje u negativnoj zoni i kreće se oko -0,5%. Prinosi na dugoročne državne obveznice europodručja blago su porasli, i za većinu država nisu više u negativnoj zoni. Prinos na desetogodišnju državnu obveznicu Njemačke i dalje je u negativnoj zoni, ali za razliku od kraja 2020. godine kada je iznosio -0,62%, sa junom 2021. godine iznosi -0,29%.

Upravno vijeće ECB-a, je u junu 2021. godine potvrdilo vrlo prilagodljiv (akomodativan) karakter svoje monetarne politike, kako bi se održali povoljni uslovi finansiranja za sve sektore privrede, koji su potrebni za stabilan ekonomski oporavak i zaštitu stabilnosti cijena. ECB i dalje operacijama refinansiranja osigurava visoku likvidnost provođenjem kupovine vrijednosnih papira i ciljanih operacija dugoročnijeg refinansiranja kroz postojeće programe (PEPP - Pandemic Emergency Purchase Programme, APP - Asset Purchase Programme i TLTRO III - Targeted Longer Term Refinancing Operations).

Kreiranje novca u europodručju postalo je umjerenije u aprilu 2021. godine i pokazuje određene prve naznake normalizacije nakon vrlo velike monetarne ekspanzije povezane s pandemijom.

Širenje pandemije uticalo je i na finansijsku stabilnost, odnosno došlo je do naglog porasta ranjivosti finansijske stabilnosti na svim tržištima i u svim sektorima, koje su se najvećim dijelom odnosile na osjetljivost korekcija cijena imovine (povećani negativni izgledi za rejtinge), izazovima vezano za otplaćivanje dugova korisnika kredita, kao i dodatnim slabljenjem profitabilnosti banaka. Centralne banke, vlade i druge institucije u EU donosile su niz mjera u cilju pomoći za ublažavanje finansijskih šokova koji proizilaze iz pandemije, niz makrobonitetnih mjera u cilju jačanja otpornosti evropskog bankarskog sektora. Banke u EU suočavale su se sa povećanim rizicima zbog mogućnosti pogoršanja kvaliteta imovine povezane sa padom privredne aktivnosti.

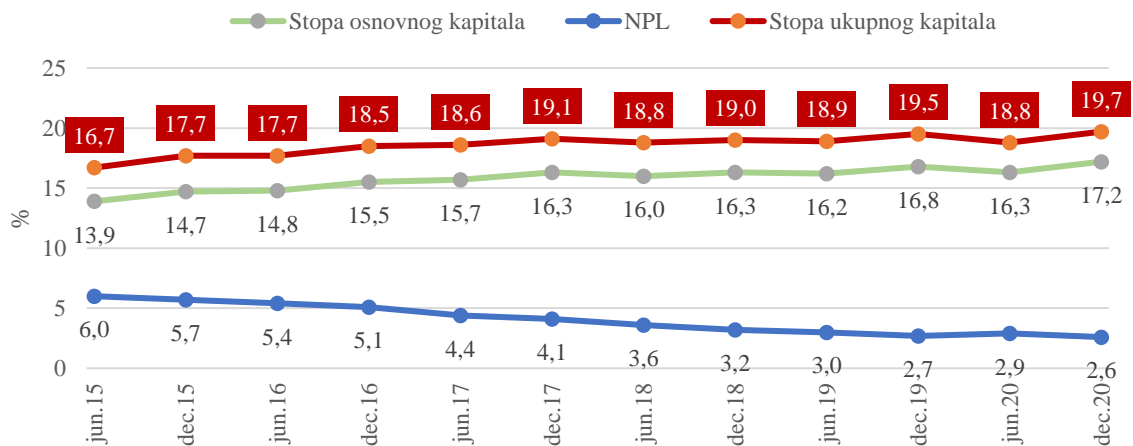
Centralne banke u EU, zajedno sa ECB provodile su mjere kojima je kapital banaka stavljen na raspolaganje za apsorpciju gubitaka i podršku kreditiranja pravnih i fizičkih lica, gdje su oslobođeni zahtjevi za zaštitne slojeve kapitala u iznosu većem od 20 milijardi EUR-a, potpunim ili djelomičnim oslobađanjem protucikličkih zaštitnih slojeva kapitala. ECB neće zahtijevati od banaka u okviru Jedinственog nadzornog mehanizma - SSM-a (engl. Single Supervisory Mechanism) da

dopunjuju svoje zaštitne slojeve kapitala, odnosno ravnotežu između strukturnih i cikličkih kapitalnih zahtjeva dok se ne ostvari značajnije smanjenje kapitala, a najkasnije do kraja 2022. godine.

Nadzor banaka u EU je kod pojedinih banaka reorganizovan u skladu sa poslovnim modelima banaka, odnosno nadzor je bio više orijentisan na rizike, a ECB je dala preporuke da se banke suzdrže od isplata dividendi. Zahvaljujući aktivnoj ulozi SSM-a, evropske banke su ušle u krizu izazvanu pandemijom sa znatno snažnijim pozicijama kapitala i likvidnosti i boljim kvalitetom imovine.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

Grafikon 2: Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU

Izvor: EBA

Krajem 2019. godine, prije izbijanja pandemije, banke u EU imale su stopu ukupnog kapitala 19,5%, koja je nakon izbijanja pandemije smanjena za 0,7 procentnih poena, da bi se na kraju 2020. godine povećala za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2019. godine. Isti trend je imala i stopa osnovnog kapitala, koja je krajem 2019. godine sa 16,8% smanjena u toku 2020. godine za 0,5 procentnih poena, a na kraju 2020. godine povećana za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2019. godine. NPL je krajem 2019. godine prije izbijanja pandemije bio na nivou od 2,7%. U toku 2020. godine očekivano je došlo do pogoršanja omjera, da bi na kraju 2020. godine NPL bio smanjen za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2019. godine.

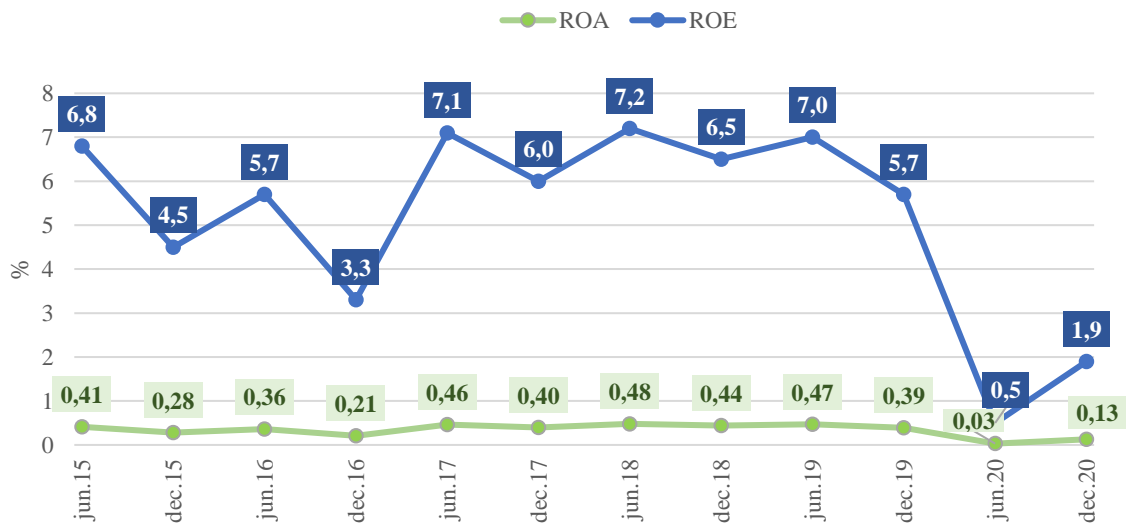
Likvidnost banaka u EU je poboljšana u krizi zahvaljujući nastavku monetarne ekspanzije ECB-a. LCR se povećao sa 149,8% na kraju 2019. godine na 173% na kraju 2020. godine (za 23,2 procentna poena).

Preliminarni podaci za prvi kvartal 2021. godine pokazuju blago poboljšanje. Kretanja su očekivana s obzirom na pad ekonomske aktivnosti u pandemiji, a banke su dovoljno solventne i otporne da podnesu krizu izazvanu pandemijom. Prema raspoloživim podacima na nivou EU, u prvom kvartalu 2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine stopa ukupnog kapitala je ostala na istom nivou, dok su NPL i stopa osnovnog kapitala neznatno smanjeni za 0,1 procentni poen.

Nakon izbijanja pandemije poslovni rezultat banaka u EU se pogoršao, ali su banke u 2020. godini nastavile poslovati u pozitivnoj zoni, uz prosječni povrat na aktivu od 0,13% i prosječni povrat na kapital od 1,9% krajem 2020. godine. Pozitivan trend je nastavljen i u prvom kvartalu 2021. godine.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Grafikon 3: ROE i ROA banaka u EU

Izvor: EBA

Svake druge godine EBA u saradnji sa ECB, Evropskim odborom za sistemske rizike i nacionalnim nadzornim tijelima provodi testiranje otpornosti na stres na nivou EU, na uzorku koju čine najveće značajne banke koje ECB direktno nadzire. Za provođenje testiranja otpornosti na stres koriste se EBA-ina metodologija i obrasci, a scenarije i ključne pretpostavke zajednički izrađuju EBA, Evropski odbor za sistemske rizike, ECB i Evropska komisija.

Testiranje otpornosti na stres na nivou EU koji predstavlja značajan input za procjenu otpornosti evropskog bankarskog sektora, bio je odgođen godinu dana zbog pandemije. Početkom 2021. godine EBA je objavila novu metodologiju provođenja testiranja otpornosti na stres za 2021. godinu, kao i makroekonomske scenarije za provođenje stres testa za period od tri godine, odnosno od 2021. do 2023. godine.

Rezultati testa otpornosti 89 analiziranih poslovnih banaka u eurozoni¹⁵, objavljeni krajem jula 2021. godine od strane EBA i ECB, pokazuju da je bankarski sektor EU i dalje otporan na nepovoljna ekonomska kretanja. Kod testiranja otpornosti na stres na nivou EU, koeficijent stope redovnog osnovnog kapitala (CET 1) smanjio bi se za 5,2 procentna poena i iznosio bi 9,9%, ukoliko bi uzorkovane banke u EU bile izložene trogodišnjem stresnom periodu. Test otpornosti je podrazumijevao uključivanje izazovnog scenarija uslijed pandemije, odnosno simuliranje posljedica kolapsa ekonomije, pada cijene imovine i dionica. Ključni utjecaj na smanjenje kapitala imao bi kreditni rizik, tržišni rizik, kao i ograničena sposobnost stvaranja prihoda u nepovoljnom privrednom okruženju (banke bi imale pad svojih neto kamatnih prihoda, prihoda od trgovanja i neto prihoda od naknada i provizija).

Provođenje testiranja otpornosti na stres predstavlja značajan alat sa aspekta finansijske stabilnosti, odnosno procjene koliko se uspješno banke mogu nositi sa finansijskim i privrednim šokovima i važan su izvor informacija nadzornim tijelima za otkrivanje slabosti banaka s ciljem adekvatnog nadzora zasnovanog na riziku.

¹⁵ Uzorak banaka obuhvaćenih testiranjem otpornosti na stres sastoji se od 38 banaka iz EBA-ina uzorka i 51 banke srednje veličine koje nadzire ECB

2. BANKARSKI SEKTOR

2.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

2.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 30.06.2021. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 15 komercijalnih banaka. Broj banaka je isti kao i 31.12.2020. godine i sve banke su članice AOD.

Posebnim zakonskim propisom regulisano je osnivanje i rad Razvojne banke FBiH, a njen nadzor se vrši u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U prilogu 1 daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 30.06.2021. godine.

Banke iz FBiH na dan 30.06.2021. godine imale su ukupno 524 organizaciona dijela, što je za sedam organizacionih dijelova ili 1,3% manje u odnosu na 31.12.2020. godine. Na području FBiH nalazi se 462 organizaciona dijela banaka. Sedam banaka iz FBiH imale su 51 organizacioni dio u RS-u, a deset banaka je imalo 11 organizacionih dijelova u BD-u.

Tri banke iz RS-a imaju 28 organizacionih dijelova u FBiH, što je na istom nivou u odnosu na 31.12.2020. godine.

U tabeli 2 daje se uporedni pregled organizacionih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

<i>Tabela 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH</i>					
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacioni dijelovi	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31.12.2020.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	408	123	23.845	1.247
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	551	38
Ukupno		418	141	24.396	1.285
30.06.2021.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	408	116	23.890	1.254
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	483	37
Ukupno		418	134	24.373	1.291

2.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

Vlasnička struktura banaka¹⁶ u FBiH na dan 30.06.2021. godine je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 14 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu¹⁷ - jedna banka.

Od 14 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, četiri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je deset banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Ako se analizira samo strani kapital, prema kriteriju zemlje porijekla dioničara, na dan 30.06.2021. godine, stanje je nepromijenjeno u odnosu na kraj 2020. godine, s obzirom da najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (45,7% stranog kapitala), zatim Turske (17,9%) i Hrvatske (14,8%), dok

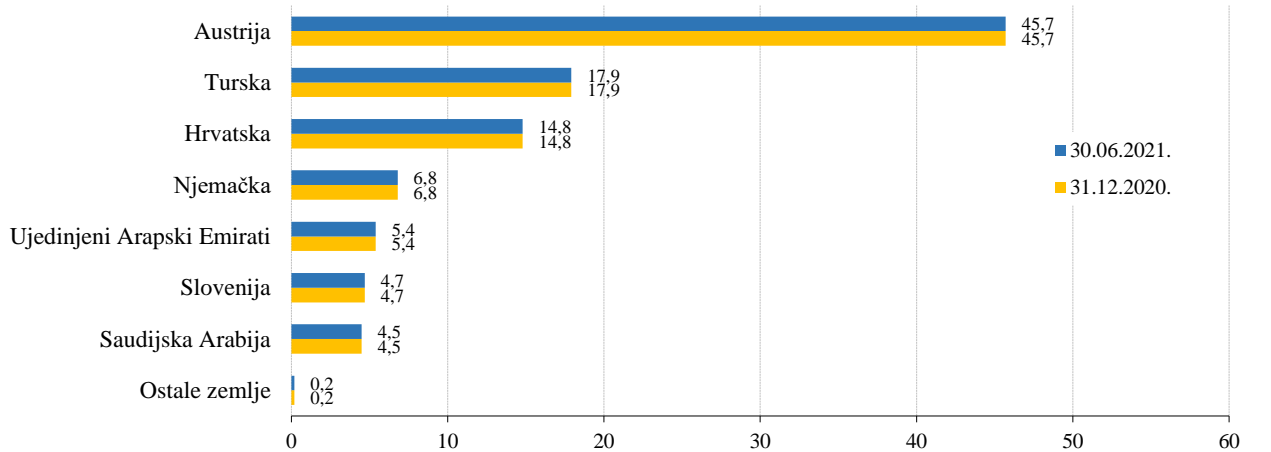
¹⁶ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka

¹⁷ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće. Iako je bilo inicijative za dokapitalizaciju, nije došlo do promjene u strukturi vlasništva, a razlog može biti u teškoćama u radu Komisije za vrijednosne papire FBiH u posmatranom periodu.

Struktura stranog kapitala po zemljama daje se u grafikonu 4:

Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %

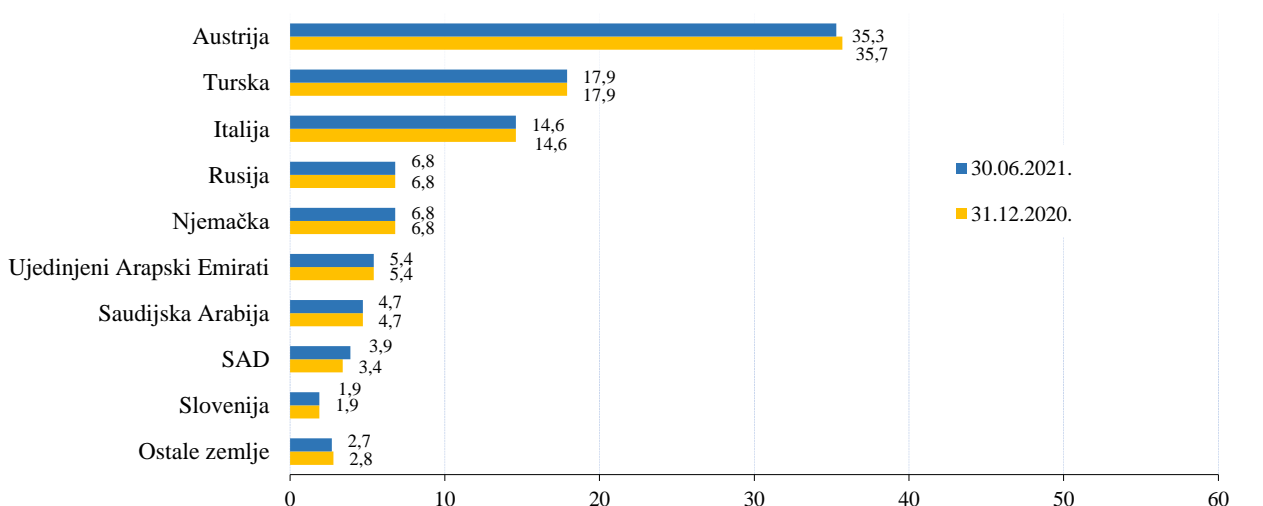

Ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH.

Prema ovom kriteriju najveće učešće sa 30.06.2021. godine imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (35,3%), zatim iz Turske (17,9%) i Italije (14,6%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 7%).

Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe daje se u grafikonu 5:

Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe¹⁸, učešće u %

¹⁸ Pored zemalja sjedišta matice-bankarske grupe čije su članice banke iz FBiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz FBiH

Struktura vlasništva prema vrijednosti ukupnog kapitala daje se u tabeli 3:

- 000 KM -

Tabela 3: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

R. br.	Banke	31.12.2019.*		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	68.881	2,2	63.642	2,1	66.606	2,1	92	105
2.	Privatne banke	3.068.277	97,8	3.002.440	97,9	3.142.138	97,9	98	105
Ukupno		3.137.158	100	3.066.082	100	3.208.744	100	98	105

* Podaci korigovani u skladu sa nalogom eksternog revizora, uslijed naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju udjela kod jedne banke, što je utjecalo na povećanje ukupnog kapitala bankarskog sektora FBiH za iznos od 5,8 miliona KM

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 30.06.2021. godine, povećan je za 142,7 miliona KM ili 4,7% u odnosu na kraj 2020. godine i iznosi 3,2 milijarde KM. Povećanje ukupnog kapitala za 142,7 miliona KM ostvareno je kao neto efekat: povećanja po osnovu tekućeg finansijskog rezultata za prvu polovinu 2021. godine od 151 milion KM, smanjenja po osnovu promjene računovodstvene politike vrednovanja materijalne imovine kod jedne banke u iznosu od 6,4 miliona KM i smanjenja po osnovu fer vrednovanja stavki imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u iznosu od 1,9 miliona KM.

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH, što je prikazano u tabeli 4:

- 000 KM -

Tabela 4: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

R. br.	Dionički kapital	31.12.2019.		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	41.619	3,2	41.619	3,2	41.619	3,2	100	100
2.	Privatni kapital (rezidenti)	139.355	10,7	140.547	10,8	140.851	10,8	101	100
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.118.725	86,1	1.117.534	86,0	1.117.230	86,0	100	100
Ukupno		1.299.699	100	1.299.700	100	1.299.700	100	100	100

Sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine nije bilo promjena u strukturi vlasništva dioničkog kapitala bankarskog sektora FBiH prema učešću državnog, stranog i privatnog kapitala.

U tabeli 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz periode:

Tabela 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

R. br.	Banke	31.12.2019.			31.12.2020.			30.06.2021.		
		Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,2	3,3	1	2,1	3,6	1	2,1	3,6
2.	Banke s većinskim privatnim kapitalom rezidenata	4	5,9	6,3	4	5,3	6,7	4	5,2	6,5
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	91,9	90,4	10	92,6	89,7	10	92,7	89,9
Ukupno		15	100	100	15	100	100	15	100	100

2.1.3. Kadrovska struktura

Na nivou bankarskog sektora na dan 30.06.2021. godine broj radnika je 6.458 i manji je za 64 radnika ili 1% u odnosu na kraj 2020. godine. Smanjenje broja radnika prisutno je kod sedam banaka, kod šest banaka došlo je do povećanja broja radnika, a kod dvije banke broj radnika je na istom nivou u odnosu na kraj 2020. godine.

Pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na nivou bankarskog sektora u FBiH, daje se u tabeli 6:

Tabela 6: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2019.		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.125	61,9	4.088	62,7	4.055	62,8	99	99
2.	Viša stručna sprema - VŠS	485	7,3	453	6,9	442	6,8	93	98
3.	Srednja stručna sprema - SSS	2.041	30,7	1.975	30,3	1.955	30,3	97	99
4.	Ostali	8	0,1	6	0,1	6	0,1	75	100
Ukupno		6.659	100	6.522	100	6.458	100	98	99

Smanjenje broja zaposlenih u bankarskom sektoru FBiH sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine, prisutno je kod zaposlenih u svim kategorijama kvalifikacione strukture.

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom, pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

U tabeli 7 daje se pregled ukupne aktive po zaposlenom u bankarskom sektoru FBiH po periodima:

- 000 KM -

Tabela 7: Ukupna aktiva po zaposlenom

Broj zaposl.	31.12.2019.		31.12.2020.			30.06.2021.		
	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.659	24.217.016	3.637	6.522	24.396.438	3.741	6.458	25.003.159	3.872

2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.2.1. Bilans stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivnog podbilansa jedne banke sa većinskim državnim kapitalom¹⁹, a u skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne izvještavati FBA na bazi „ukupnog“ bilansa stanja, raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans.

S tim u vezi, podaci su iskazani u prilogu 2 ove Informacije - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans). U prilogu 3 daje se pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 30.06.2021. godine.

U tabeli 8 daje se sažeti pregled bilansa stanja bankarskog sektora:

¹⁹ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnom" bilansu iskazuju pasivne i neutralne stavke

Tabela 8: Bilans stanja

R. br.	O p i s	31.12.2019.*		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKTIVA (IMOVINA)									
1.	Novčana sredstva	7.641.570	31,6	7.414.615	30,4	6.995.890	28,0	97	94
2.	Vrijednosni papiri	1.462.770	6,0	1.687.459	6,9	1.948.290	7,8	115	115
3.	Plasmani drugim bankama	149.197	0,6	275.941	1,1	329.964	1,3	185	120
4.	Kredit	15.220.759	62,8	15.254.651	62,5	16.059.822	64,2	100	105
5.	Ispravka vrijed.	1.120.940	4,6	1.127.176	4,6	1.138.551	4,5	101	101
6.	Kredit-neto (kred. - isp. vrij.)	14.099.819	58,2	14.127.475	57,9	14.921.271	59,7	100	106
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	600.684	2,5	553.475	2,3	520.088	2,1	92	94
8.	Ostala aktiva	262.976	1,1	337.473	1,4	287.656	1,1	128	85
UKUPNA AKTIVA		24.217.016	100	24.396.438	100	25.003.159	100	101	102
OBAVEZE									
9.	Depoziti	19.414.294	80,2	19.660.862	80,6	20.192.081	80,8	101	103
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
11.	Obaveze po uzetim kreditima	856.626	3,5	811.878	3,3	782.591	3,1	95	96
12.	Ostale obaveze	808.938	3,3	857.616	3,5	819.743	3,3	106	96
KAPITAL									
13.	Kapital	3.137.158	13,0	3.066.082	12,6	3.208.744	12,8	98	105
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)		24.217.016	100	24.396.438	100	25.003.159	100	101	102

* U skladu sa nalogom eksternog revizora kod jedne banke su korigovani finansijski izvještaji za 2019. godinu zbog naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, uslijed čega je došlo do povećanja bilansne sume bankarskog sektora FBiH za 6,4 miliona KM

Ukupna neto aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine iznosi 25 milijardi KM i za 606,7 miliona KM ili 2,5% je veća u odnosu na kraj 2020. godine.

U strukturi aktive banaka najveće učešće imaju neto krediti (59,7%), zatim slijede novčana sredstva (28%), vrijednosni papiri (7,8%), fiksna aktiva (2,1%), plasmani drugim bankama (1,3%) i ostala aktiva (1,1%). U okviru pasive bilansa banaka najveće učešće imaju depoziti (80,8%), zatim slijedi kapital (12,8%), ostale obaveze (3,3%) i obaveze po uzetim kreditima (3,1%).

Sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine zabilježen je rast ulaganja u vrijednosne papire, plasmana drugim bankama, kredita, depozita i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje iskazanog iznosa novčanih sredstava, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, obaveza po uzetim kreditima i ostalih obaveza.

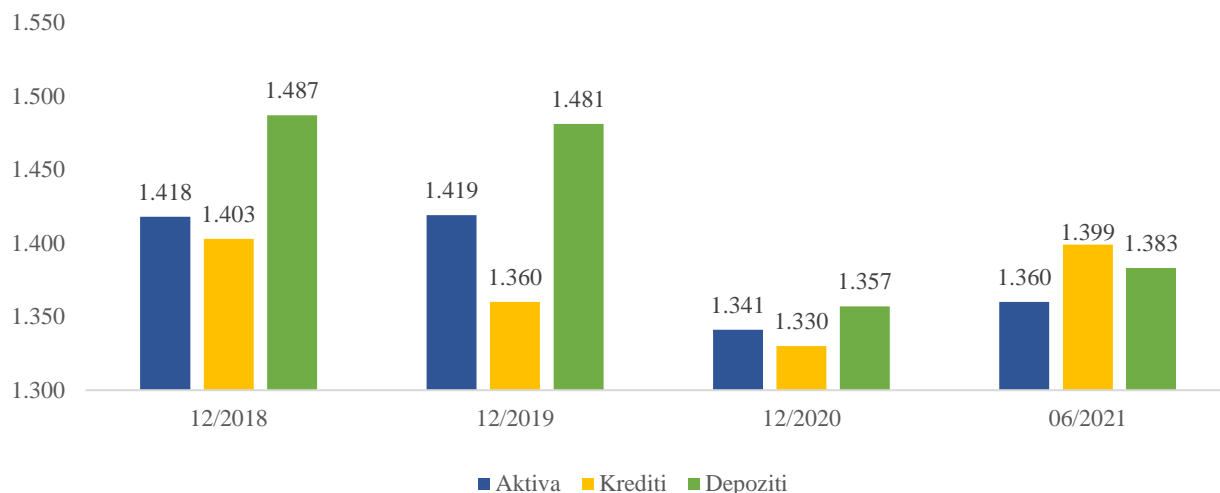
U tabeli 9 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

Tabela 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	31.12.2019.			31.12.2020.			30.06.2021.			Indeks	
		Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učešće %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učešće %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učešće %	(7/4)	(10/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Državne	1	801.261	3,3	1	879.736	3,6	1	899.503	3,6	110	102
2.	Privatne	14	23.415.755	96,7	14	23.516.702	96,4	14	24.103.656	96,4	100	102
Ukupno		15	24.217.016	100	15	24.396.438	100	15	25.003.159	100	101	102

U grafikonu 6 daje se Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima po periodima:

Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivima, kreditima i depozitima

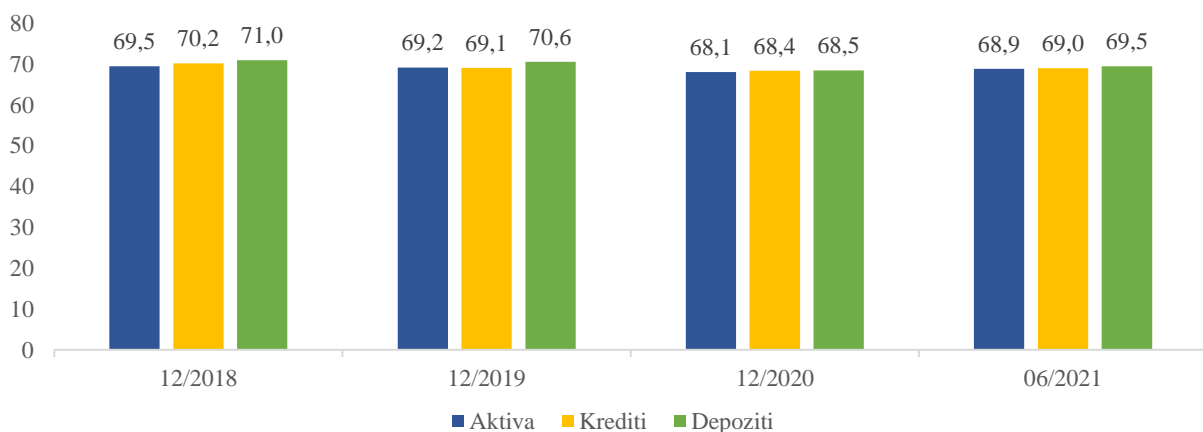

Sa 30.06.2021. godine Herfindahlov indeks koncentracije u odnosu na kraj 2020. godine povećan je za aktivu za 19 jedinica, kredite za 69 jedinica i depozite za 26 jedinica. Herfindahlov indeks koncentracije za posmatrani period pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije (aktivima, kreditima i depozitima).

Ako se posmatra koncentracijska stopa, odnosno ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine, prisutno je povećanje kod svih kategorija, tržišnog učešća za 0,8 procentnih poena, kredita za 0,6 procentnih poena i depozita za jedan procentni poen. Dvije najveće banke u sektoru čine 45,4% tržišta (aktiva 45,6%, krediti 44,4% i depoziti 46,3%).

Pregled koncentracijskih stopa za pet najvećih banaka u sektoru daje se u grafikonu 7:

Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive²⁰. Sa 30.06.2021. godine u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se tri banke sa učešćem od 55,3%, koje čine I grupu banaka sa aktivom preko dvije milijarde KM.

²⁰ Banke su podijeljene u pet grupa u zavisnosti od veličine aktive

U tabeli 10 daje se pregled iznosa i učešća grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz periode:

- 000 KM -

Tabela 10: Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni

R. br.	Iznos aktive	31.12.2019.			31.12.2020.			30.06.2021.		
		Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I (preko 2 milijarde KM)	13.686.527	56,5	3	13.375.256	54,8	3	13.827.198	55,3	3
2.	II (1-2 milijarde KM)	6.652.374	27,5	5	7.906.422	32,4	6	7.097.788	28,4	5
3.	III (0,5-1 milijarda KM)	3.451.044	14,2	5	2.708.664	11,1	4	3.655.195	14,6	5
4.	IV (0,1-0,5 milijarde KM)	427.071	1,8	2	406.096	1,7	2	422.978	1,7	2
5.	V (ispod 0,1 milijarde KM)	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0
	Ukupno	24.217.016	100	15	24.396.438	100	15	25.003.159	100	15

Sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine došlo je do promjene u strukturi kod II i III grupe banaka, odnosno do prelaska jedne banke iz II u III grupu banaka. U posmatranom periodu nijedna banka nema aktivni manju od 100 miliona KM.

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH sa 30.06.2021. godine iznose sedam milijardi KM i bilježe smanjenje u odnosu na kraj 2020. godine za 418,7 miliona KM ili 5,6%, a najvećim dijelom zbog rasta kratkoročnih izloženosti niskog rizika. Banke i dalje drže značajan iznos novčanih sredstava iznad obavezne rezerve.

Pregled novčanih sredstava kroz periode daje se u tabeli 11:

- 000 KM -

Tabela 11: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31.12.2019.		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	1.004.445	13,1	1.267.712	17,1	1.434.635	20,6	126	113
2.	Račun rezervi kod CBBiH	4.329.659	56,7	4.478.515	60,4	4.268.867	61,0	103	95
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	48.611	0,6	30.194	0,4	9.720	0,1	62	32
4.	Računi kod depoz. inst. u inostr.	2.258.758	29,6	1.638.190	22,1	1.282.666	18,3	73	78
5.	Novč. sred. u procesu naplate	97	0,0	4	0,0	2	0,0	4	50
	Ukupno	7.641.570	100	7.414.615	100	6.995.890	100	97	94

Sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava kod gotovog novca, a smanjenje u okviru računa rezervi kod CBBiH, računa depozita kod depozitnih institucija u BiH i u inostranstvu, kao i kod novčanih sredstava u procesu naplate.

U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine, učešće domaće valute povećano je sa 73,7% na 76%, uz istovremeno smanjenje učešća sredstava u stranoj valuti sa 26,3% na 24%.

Portfolio vrijednosnih papira na dan 30.06.2021. godine iznosi 1,9 milijardi KM, što je za 260,8 miliona KM ili 15,5% više u odnosu na kraj 2020. godine.

U tabelama 12 i 13 daju se pregledi portfolija prema vrsti instrumenata i emitentu po periodima:

Tabela 12: Ulaganja u vrijednosne papire prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2019.*		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	11.762	0,8	11.844	0,7	5.730	0,3	101	48
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.451.008	99,2	1.675.615	99,3	1.942.560	99,7	115	116
2.1.	- VP svih nivoa vlasti u BiH	747.632	51,1	992.337	58,8	1.165.911	59,8	133	117
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	549.649	37,6	544.646	32,3	623.573	32,0	99	114
2.3.	- Korporativne obveznice ²¹	153.727	10,5	138.632	8,2	153.076	7,9	90	110
Ukupno		1.462.770	100	1.687.459	100	1.948.290	100	115	115

* U skladu sa nalogom eksternog revizora kod jedne banke su korigovani finansijski izvještaji za 2019. godinu zbog naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, uslijed čega je došlo do povećanja iznosa vlasničkih vrijednosnih papira, odnosno portfolija vrijednosnih papira na nivou bankarskog sektora FBiH za 6,4 miliona KM

Sa 30.06.2021. godine, u okviru ulaganja u dužničke vrijednosne papire, najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH²² ukupne vrijednosti 719,6 miliona KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 413 miliona KM.

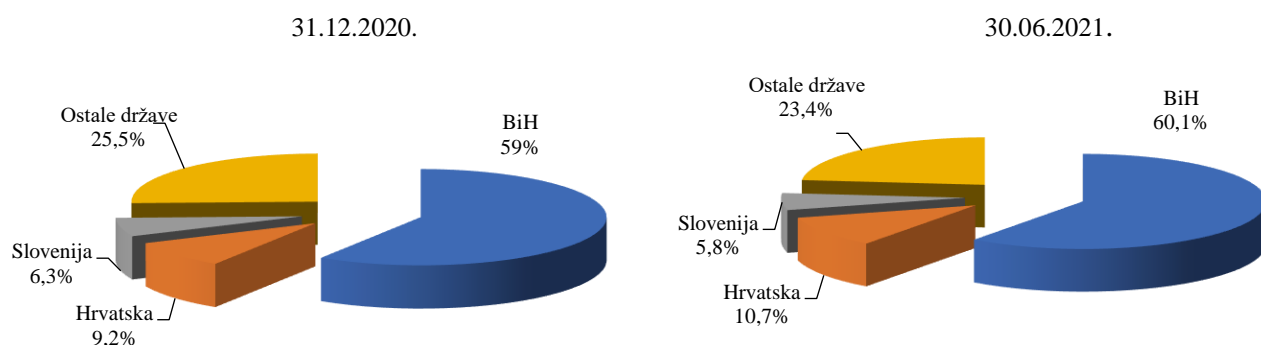
Tabela 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2019.		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	532.147	72,6	699.554	71,5	719.621	63,5	131	103
1.1.	- Trezorski zapisi	18.921	2,6	100.007	10,2	77.235	6,8	529	77
1.2.	- Obveznice	513.226	70,0	599.547	61,3	642.386	56,7	117	107
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	201.089	27,4	278.325	28,5	413.019	36,5	138	148
2.1.	- Trezorski zapisi	0	0,0	41.759	4,3	54.105	4,8	-	130
2.2.	- Obveznice	201.089	27,4	236.566	24,2	358.914	31,7	118	152
Ukupno		733.236	100	977.879	100	1.132.640	100	133	116

Ako se ukupna ulaganja u vrijednosne papire analiziraju prema izloženosti po zemljama, najveće učešće od 60,1% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska sa učešćem od 10,7%, Slovenija 5,8% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta daje se u grafikonu 8:

Grafikon 8: Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta

²¹ Najveći dio, od cca. 93,6%, odnosi se na obveznice banaka iz EU i SAD, a preostali dio na obveznice kompanija iz EU

²² Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH

2.2.2. Obaveze

Sa 30.06.2021. godine učešće depozita, kao najznačajnijeg izvora finansiranja banaka u odnosu na kraj 2020. godine, povećano je za 0,2 procentna poena (80,8%), dok je učešće kreditnih obaveza smanjeno za 0,2 procentna poena (3,1%).

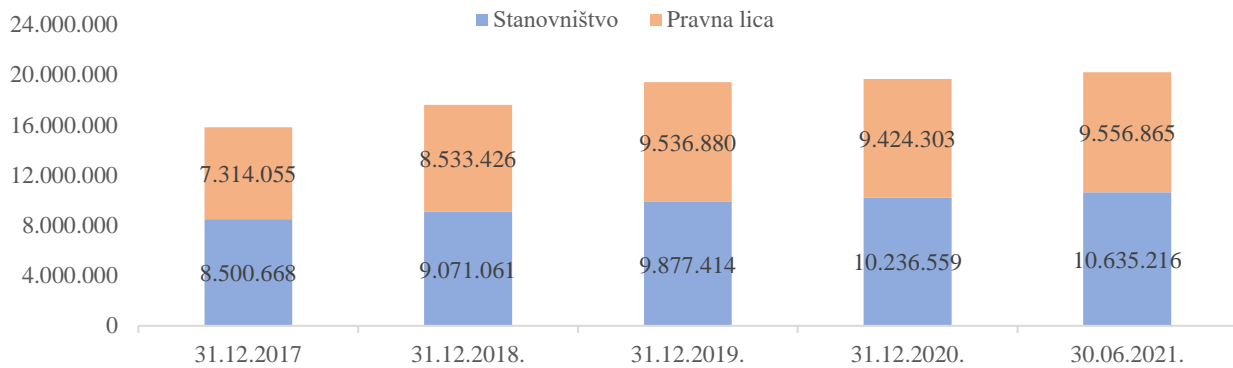
Kreditne obaveze banaka sa iznosom od 782,6 miliona KM smanjene su za 29,3 miliona KM ili 3,6% u odnosu na kraj 2020. godine. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinisani krediti u iznosu od 186,4 miliona KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 3,9%.

Depoziti na dan 30.06.2021. godine iznose 20,2 milijarde KM i povećani su u odnosu na kraj 2020. godine za 531,2 miliona KM ili 2,7%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju posmatranog perioda, 1,3 milijarde KM ili 6,6% odnosi se na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

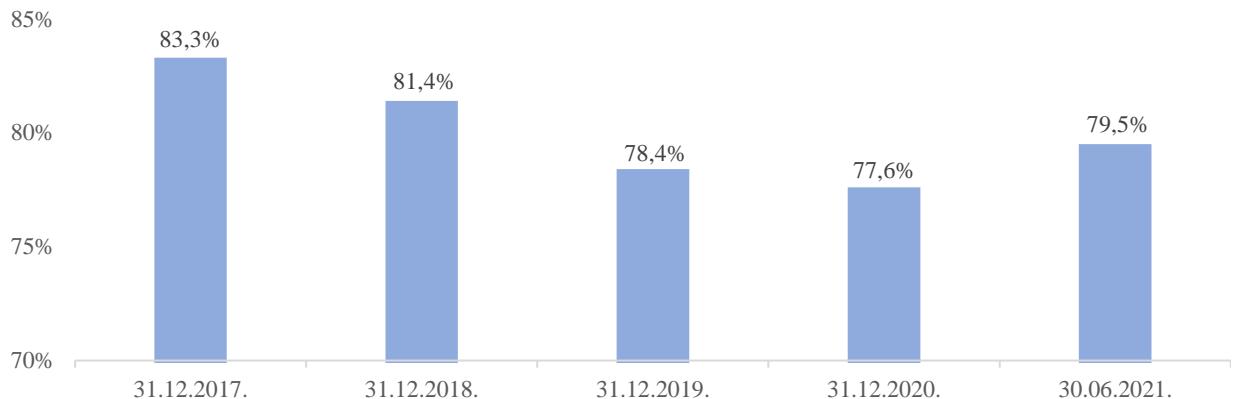
U grafikonima 9 i 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po periodima:

- 000 KM -

Grafikon 9: Ukupni depoziti

Grafikon 10: Omjer kredita i depozita

U tabeli 14 dat je prikaz sektorske strukture depozita:

Tabela 14: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31.12.2019.		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.157.147	11,1	2.236.845	11,4	2.223.968	11,0	104	99
2.	Javna preduzeća	1.651.976	8,5	1.453.080	7,4	1.593.184	7,9	88	110
3.	Privatna preduzeća i društva	3.236.224	16,7	3.783.548	19,2	4.008.471	19,9	117	106
4.	Bankarske institucije	1.208.613	6,2	568.484	2,9	426.677	2,1	47	75
5.	Nebankarske finansijske institucije	803.516	4,1	848.319	4,3	781.624	3,9	106	92
6.	Stanovništvo	9.877.414	50,9	10.236.559	52,1	10.635.216	52,7	104	104
7.	Ostalo	479.404	2,5	534.027	2,7	522.941	2,5	111	98
	Ukupno	19.414.294	100	19.660.862	100	20.192.081	100	101	103

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 52,7% i njihovo učešće je povećano za 0,6 procentnih poena u odnosu na kraj 2020. godine. Depoziti stanovništva na dan 30.06.2021. godine iznose 10,6 milijardi KM.

Rast depozita sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je kod javnih preduzeća za 140,1 milion KM ili 9,6%, depozita privatnih preduzeća za 224,9 miliona KM ili 5,9% i depozita stanovništva za 398,7 miliona KM ili 3,9%.

Smanjenje depozita sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine zabilježeno je kod depozita vladinih institucija za 12,9 miliona KM ili 0,6%, depozita bankarskih institucija za 141,8 miliona KM ili 24,9%, depozita nebankarskih finansijskih institucija za 66,7 miliona KM ili 7,9% i ostalih depozita za 11,1 milion KM ili 2,1%.

Finansiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u osam banaka u FBiH, tako da se 85,7% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 30.06.2021. godine promijenjena je u odnosu na kraj 2020. godine u pogledu povećanja učešća depozita u domaćoj valuti sa 64,6% na 65,4% i smanjenja učešća depozita u stranoj valuti sa 35,4% na 34,6%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 13,2 milijarde KM i povećani su za iznos od 509,3 miliona KM ili 4% u odnosu na kraj 2020. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose sedam milijardi KM i povećani su za iznos od 21,9 miliona KM ili 0,3% u odnosu na kraj 2020. godine.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 19,4 milijarde KM i imaju učešće od 96% (+0,7 procentnih poena), a depoziti nerezidenata iznose 0,8 milijardi KM, što je 4% ukupnih depozita (-0,7 procentnih poena).

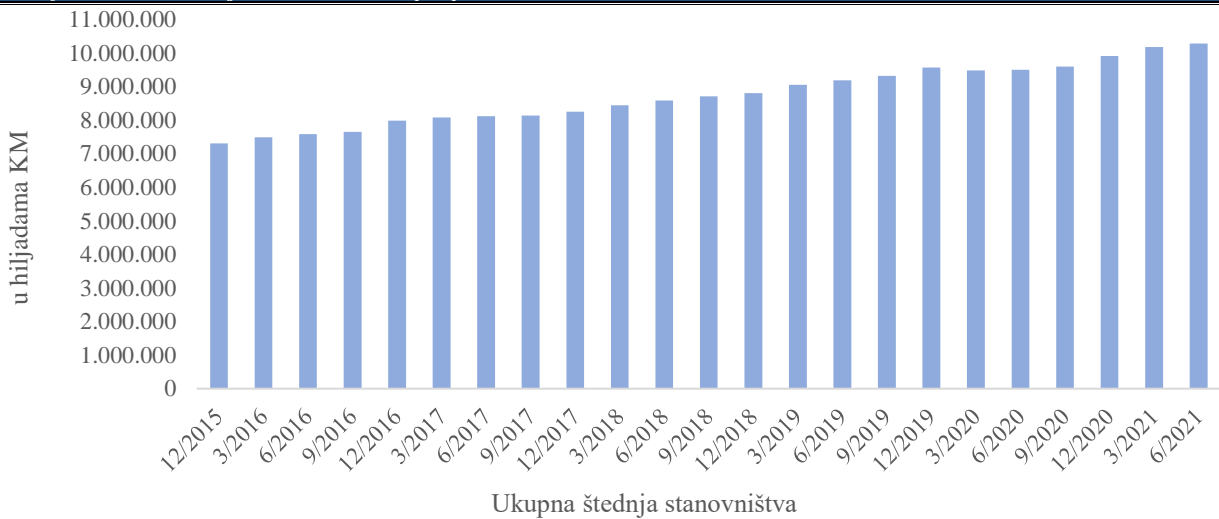
Dugogodišnji trend rasta štednih depozita, kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i finansijskog potencijala banaka, nastavljen je i sa 30.06.2021. godine. Štedni depoziti na dan 30.06.2021. godine iznose 10,3 milijarde KM i veći su za 375,6 miliona KM ili 3,8% u odnosu na kraj 2020. godine.

Trend štednje stanovništva prikazan je u tabeli 15 i grafikonu 11:

Tabela 15: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31.12.2019.	31.12.2020.	30.06.2021.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	96.979	105.980	113.433	109	107
2.	Privatne	9.476.470	9.809.340	10.177.444	104	104
	Ukupno	9.573.449	9.915.320	10.290.877	104	104

Grafikon 11: Štednja stanovništva po periodima

U dvije najveće banke koncentrisano je 54,2% štednje, dok pet banaka ima pojedinačno učešće manje od 2%, što iznosi 5,3% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 52,3% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 47,7% u stranoj valuti.

Sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je rast kratkoročnih štednih depozita stanovništva za 397,1 milion KM ili 6,5% (povećanje učešća za 1,6 procentnih poena), dok su smanjeni dugoročni štedni depoziti stanovništva za 21,6 miliona KM ili 0,6% (smanjenje učešća za 1,6 procentnih poena).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tabeli 16:

- 000 KM -

R. br.	Štedni depoziti	31.12.2019.		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	(5/3)	(7/5)
			%		%		%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni depoziti	5.634.426	58,9	6.142.454	61,9	6.539.586	63,5	109	106
2.	Dugoročni štedni depoziti	3.939.023	41,1	3.772.866	38,1	3.751.291	36,5	96	99
	Ukupno	9.573.449	100	9.915.320	100	10.290.877	100	104	104

Kreditni odobreni stanovništvu sa 30.06.2021. godine iznose 7,5 milijardi KM i povećani su za 2,5% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme depoziti stanovništva bilježe rast od 3,9% i sa 30.06.2021. godine iznose 10,6 milijardi KM.

U tabeli 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po periodima:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2019.		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)		
								3	4
1.	Kreditni stanovništva	7.400.278	7.281.540	7.463.303	98	102			
2.	Štednja stanovništva	9.573.449	9.915.320	10.290.877	104	104			
2.1.	Oročena štednja	4.280.620	4.089.390	4.037.516	96	99			
2.2.	Štednja po viđenju	5.292.829	5.825.930	6.253.361	110	107			
3.	Kreditni/Štednja	77%	73%	73%	-	-			
4.	Depoziti stanovništva	9.877.414	10.236.559	10.635.216	104	104			
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	75%	71%	70%	-	-			

Sa 30.06.2021. godine prisutan je rast i kredita i depozita stanovništva, uz bržu stopu rasta depozita, pri čemu je odnos kredita i štednje ostao na istom nivou u odnosu na kraj 2020. godine, dok odnos kredita i depozita stanovništva ima trend smanjenja kroz periode.

2.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 30.06.2021. godine iznosio je 3,2 milijarde KM i ostvareno je povećanje istog za 142,7 miliona KM ili za 4,7% u odnosu na kraj 2020. godine (vidjeti pod 2.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U tabeli 18 daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 18: Izvještaj o stanju regulatornog kapitala

R. br.	Opis	31.12.2019.*	31.12.2020.	30.06.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.723.575	100	101
1.1.	Osnovni kapital	2.662.338	2.581.508	2.611.176	97	101
1.1.1.	Redovni osnovni kapital	2.662.338	2.581.508	2.611.176	97	101
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.299.335	1.299.335	1.299.335	100	100
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	137.290	100	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	-215	-214	-214	100	100
1.1.1.4.	Zadržana dobit prethodnih godina	403.027	343.453	356.970	85	104
	Priznata dobit ili gubitak	-36.302	-145.228	-135.306	400	93
1.1.1.6.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	32.434	29.151	20.051	90	69
1.1.1.7.	Ostale rezerve	970.088	1.000.959	1.013.732	103	101
1.1.1.8.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-57.589	-58.638	-55.286	102	94
1.1.1.9.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjениh za povezane porezne obaveze	-14	-34	-24	243	71
1.1.1.10.	(-) Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital	-1.255	0	0	-	-
1.1.1.11.	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja zavisi od buduće profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-1.349	-8.300	-9.106	615	110
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-15.950	-16.266	-16.266	102	100
1.1.1.13.	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	-67.162	0	0	-	-
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	33.804	117.053	112.399	346	96
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	170.158	117.067	112.413	69	96
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	-14	100	100
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	163.609	0	0	0	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	1.255	0	0	0	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-301.204	0	0	0	-

* Podaci za 2019. godinu su korigovani za 5,8 miliona KM s obzirom da je kod jedne banke, u skladu sa nalogom eksternog revizora, izvršena izmjena podataka za 2019. godinu zbog promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 30.06.2021. godine iznosi 2,7 milijardi KM i povećan je za 25 miliona KM ili 0,9% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme, osnovni kapital i redovni osnovni kapital banaka iznose 2,6 milijardi KM, sa ostvarenim povećanjem od 29,7 miliona KM ili

1,1%, a dopunski kapital iznosi 112,4 miliona KM, sa ostvarenim smanjenjem od 4,7 miliona KM ili 4% u odnosu na kraj 2020. godine. Smanjenje dopunskog kapitala posljedica je smanjenja pozicije plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi kod jedne banke. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH osnovni kapital učestvuje sa 95,9% (12/2020. godine 95,7%), dok dopunski kapital učestvuje sa 4,1% (12/2020. godine 4,3%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu osnovnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovu uključene dobiti za 2020. godinu u iznosu od 34,4 miliona KM,
- povećanje po osnovu smanjenja odbitne stavke - nematerijalne imovine u iznosu od 3,4 miliona KM,
- smanjenje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u iznosu od 9,1 milion KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 30.06.2021. godine iznosi 14,4 milijarde KM, čija struktura se daje u tabeli 19:

- 000 KM -

Tabela 19: Struktura izloženosti riziku

R. br.	Izloženost riziku	31.12.2019.*		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	13.088.785	87,1	12.843.833	91,0	13.045.538	90,3	98	102
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	237.686	1,6	119.065	0,8	248.037	1,7	50	208
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.705.834	11,3	1.150.236	8,2	1.147.299	8,0	67	100
Ukupan iznos izloženosti riziku		15.032.305	100	14.113.134	100	14.440.874	100	94	102

* Podaci korigovani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke, u skladu sa nalogom eksternog revizora

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH u prvom polugodištu 2021. godine povećan je za 327,7 miliona KM ili 2,3% u odnosu na kraj prethodne godine. U posmatranom periodu iznos izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik povećan je za 201,7 miliona KM ili 1,6%, iznos izloženosti za tržišni rizik povećan je za 129 miliona KM ili 108,3%, dok je kod izloženosti riziku za operativni rizik zabilježen pad od 2,9 miliona KM ili 0,3%. Na kraju prvog polugodišta 2021. godine, dvije banke u sektoru nisu iskazale izloženost riziku za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi 2% regulatornog kapitala, dok ih je na kraju 2020. godine bilo pet.

Sa 30.06.2021. godine, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učešće 90,3%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine došlo je do promjene u strukturi učešća pojedinih vrsta rizika u ukupnoj izloženosti, u smislu da je kreditni rizik smanjio učešće za 0,7 procentna poena, učešće izloženosti za operativni rizik smanjeno je za 0,2 procentna poena, dok je učešće izloženosti za tržišni rizik povećano za 0,9 procentnih poena. U okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik najveće učešće ima izloženost prema stanovništvu (4,5 milijardi KM ili 34,5%), zatim izloženost prema privrednim društvima (3,5 milijardi KM ili 26,5%), te izloženost osigurana nekretninama (3,3 milijarde KM ili 25%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tabeli 20:

- 000 KM -

Tabela 20: Pokazatelji adekvatnosti kapitala

R. br.	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31.12.2019.*	31.12.2020.	30.06.2021.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	17,7%	18,3%	18,1%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	1.647.657	1.628.872	1.636.416
3.	Stopa osnovnog kapitala	17,7%	18,3%	18,1%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	1.309.430	1.311.327	1.311.497
5.	Stopa regulatornog kapitala	17,9%	19,1%	18,9%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	892.267	1.004.986	990.668

* Podaci korigovani usljed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke, u skladu sa nalogom eksternog revizora, ali nisu imali uticaja na iskazane stope kapitala

Stopa regulatornog kapitala na dan 30.06.2021. godine iznosi 18,9% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala).

U odnosu na kraj 2020. godine stopa regulatornog kapitala smanjena je za 0,2 procentna poena, s obzirom da je stopa povećanja regulatornog kapitala manja od stope rasta ukupne izloženosti riziku. U istom periodu, i stope redovnog osnovnog i osnovnog kapitala zabilježile su smanjenje za 0,2 procentna poena.

U tabeli 21 daje se pregled stope finansijske poluge (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) bankarskog sektora FBiH kroz periode:

- 000 KM -

Tabela 21: Stopa finansijske poluge

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2019.*	31.12.2020.	30.06.2021.
1	2	3	4	5
1.	Izloženosti stope finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	25.208.367	25.523.184	26.174.620
2.	Osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	2.662.338	2.581.508	2.611.176
	Stopa finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	10,6%	10,1%	10,0%

* Podaci korigovani usljed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke, u skladu sa nalogom eksternog revizora

Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora na dan 30.06.2021. godine iznosi 10%, i manja je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2020. godine.

2.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka²³ definirana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Ista je u primjeni od 01.01.2020. godine. Sve izloženosti raspoređuju se u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 - nizak

²³ „Službene novine Federacije BiH“, br. 44/19 i 37/20

nivo kreditnog rizika, nivo kreditnog rizika 2 - povećan nivo kreditnog rizika i nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

U tabeli 22 daje se pregled bilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama finansijske imovine, vanbilansnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 22: Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL

R. br.	O p i s	31.12.2019.			31.12.2020.			30.06.2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Novac i novčani plasmani	7.796.241	7.696	0,1	7.693.909	9.887	0,1	7.330.428	9.225	0,1
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	15.417.105	1.150.848	7,5	15.460.513	1.136.925	7,4	16.295.624	1.157.902	7,1
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti	1.325.084*	0	0,0	1.552.559	0	0,0	1.796.852	0	0,0
4.	Ostala finansijska potraživanja	224.665	36.030	16,0	258.027	33.250	12,9	196.122	23.652	12,1
I. Ukupno bilansna izloženost		24.763.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	25.619.026	1.190.779	4,6
5.	Izdate garancije	1.350.083	21.488	1,6	1.373.899	24.965	1,8	1.368.505	24.373	1,8
6.	Nepokriveni akreditivi	48.255	554	1,1	39.203	1.432	3,7	59.663	2.017	3,4
7.	Neopozivo odobreni, a neiskorišteni krediti	2.058.199	19.685	1,0	2.468.359	32.597	1,3	2.186.221	23.486	1,1
8.	Ostale potencijalne obaveze banke	54.122	310	0,6	8.274	26	0,3	247.790	2.746	1,1
II. Ukupno vanbilansne stavke		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.862.179	52.622	1,4
Ukupna izloženost (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	29.481.205	1.243.401	4,2

* Podatak korigovan za 6,4 miliona KM, u skladu sa nalogom eksternog revizora, uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Ukupna izloženost banaka na dan 30.06.2021. godine iznosi 29,5 milijardi KM, od čega se 25,6 milijardi KM odnosi na bilansne izloženosti, a 3,9 milijardi KM na vanbilansne stavke.

U prvih šest mjeseci 2021. godine zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2020. godine za iznos od 654 miliona KM ili 2,6%, a nastao je kao neto efekat povećanja finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti i po amortizovanom trošku, a značajnijeg smanjenja novčanih sredstava kod jedne banke i ostalih finansijskih potraživanja kod dvije banke.

U istom periodu zabilježeno je smanjenje vanbilansnih stavki za 27,6 miliona KM ili 0,7%. Smanjenje je zabilježeno na poziciji izdatih garancija i neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita, dok su rast zabilježili nepokriveni akreditivi i ostale potencijalne obaveze banke. Rast na poziciji ostalih potencijalnih obaveza banke rezultat je isključivo izvještajnog prepozicioniranja odobrenih neiskorištenih kredita koji imaju određene elemente opozivosti, a za koje je banka izvršila rezervisanja za potencijalne obaveze (jedna banka), a isti su ranije iskazivani u poziciji „neopozivo odobreni, a neiskorišteni krediti“.

U tabeli 23 daje se pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

Tabela 23: Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika

R. br.	O p i s	31.12.2019.			31.12.2020.			30.06.2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Nivo kreditnog rizika 1	21.793.866*	123.558	0,6	22.301.920	179.478	0,8	22.909.343	161.901	0,7
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.652.439	113.839	6,9	1.645.274	204.681	12,4	1.703.969	225.042	13,2
3.	Nivo kreditnog rizika 3	1.316.790	957.177	72,7	1.017.814	795.903	78,2	1.005.714	803.836	79,9
I. Ukupno bilansna izloženost		24.763.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	25.619.026	1.190.779	4,6
4.	Nivo kreditnog rizika 1	3.027.094	20.431	0,7	3.440.487	21.343	0,6	3.494.604	20.538	0,6
5.	Nivo kreditnog rizika 2	474.159	15.610	3,3	443.246	34.354	7,8	362.099	28.681	7,9
6.	Nivo kreditnog rizika 3	9.406	5.996	63,7	6.002	3.323	55,4	5.476	3.403	62,1
II. Ukupno vanbilansne stavke		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.862.179	52.622	1,4
Ukupna izloženost (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	29.481.205	1.243.401	4,2

* Podatak korigovan za 6,4 miliona KM, u skladu sa nalogom eksternog revizora, uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 1 na dan 30.06.2021. godine iznosi 22,9 milijardi KM i čini 89,4% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine povećana za 607,4 miliona KM ili za 2,7%. Povećanje je najvećim dijelom ostvareno kao neto efekat: povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 763,5 miliona KM i finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti za 245,8 miliona KM, a smanjenja novčanih sredstava i novčanih potraživanja u iznosu od 365,6 miliona KM i ostalih finansijskih potraživanja za 43,7 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 2 na dan 30.06.2021. godine iznosi 1,7 milijardi KM i čini 6,7% ukupne bilansne izloženosti. U odnosu na kraj 2020. godine ista je veća za 58,7 miliona KM ili 3,6%. Povećanje ukupne bilansne izloženosti u ovom nivou kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao posljedica: povećanja kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 2 za 59,8 miliona KM, vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortizovanom trošku za 10,6 miliona KM i novčanih sredstava i novčanih potraživanja za 2,1 milion KM, a smanjenja ostalih finansijskih potraživanja za 8,7 miliona KM i ostale aktive koja se vrednuje po amortizovanom trošku za pet miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 3 na dan 30.06.2021. godine iznosi jednu milijardu KM i čini 3,9% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine smanjena za 12,1 milion KM ili 1,2%.

U prvj polovini 2021. godine ECL za nivo kreditnog rizika 1 za bilansnu izloženost smanjen je za 17,6 miliona KM, dok je za nivo kreditnog rizika 2 povećan za 20,4 miliona KM, a za nivo kreditnog rizika 3 za 7,9 miliona KM. U posmatranom periodu, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 smanjena je za 0,1 procentni poen, u nivou kreditnog rizika 2 povećana je za 0,8 procentnih poena, kao i u nivou kreditnog rizika 3 za 1,7 procentnih poena. Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 4,6%, dok je na kraju prethodne godine iznosila 4,7%.

Vanbilansna izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 1 na dan 30.06.2021. godine iznosi 3,5 milijarde KM i čini 90,5% ukupne vanbilansne izloženosti. Izloženost u nivou kreditnog rizika 2

iznosi 362 miliona KM ili 9,4% ukupne vanbilansne izloženosti, dok je u nivo kreditnog rizika 3 raspoređeno 5,5 miliona KM ili 0,1% ukupne vanbilansne izloženosti.

Ukupna pokrivenost ECL-om vanbilansnih izloženosti iznosi 1,4% i za 0,1 procentni poen je manja u odnosu na kraj prethodne godine, dok je povećanje pojedinačnih stopa pokrivenosti zabilježeno kod nivoa kreditnog rizika 2 i 3, a za nivo kreditnog rizika 1 nije bilo promjena u odnosu na kraj prethodne godine.

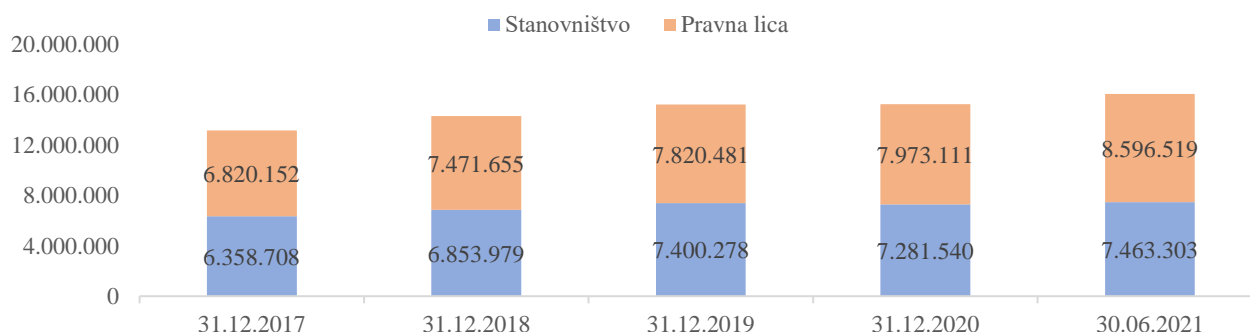
Na dan 30.06.2021. godine krediti iznose 16,1 milijardu KM i isti su veći za 805,2 miliona KM ili za 5,3% u odnosu na kraj 2020. godine. Posmatrajući sektorsku strukturu kredita najveći rast odnosi se na kredite bankarskim institucijama (474,5 miliona KM ili 58,9% ukupno ostvarenog kreditnog rasta). Rast kredita bankarskim institucijama u iznosu od 488,2 miliona KM odnosi se na rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, a koji su uključeni u kreditni portfolio. Ukoliko bi se isključio pomenuti rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija od 2,1%.

Kreditni stanovništvu iznose 7,5 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 46,5%, u odnosu na kraj 2020. godine povećani su za 181,8 miliona KM ili za 2,5%, dok su krediti pravnim licima, koji iznose 8,6 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 53,5%, u odnosu na kraj 2020. godine ostvarili povećanje od 623,4 miliona KM ili 7,8%. Ukoliko se isključi rast kratkoročne izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija pravnih lica od 1,6%.

U grafikonu 12 daje se uporedni pregled kredita stanovništvu i kredita pravnim licima u bankarskom sektoru FBiH:

- 000 KM -

Grafikon 12: Krediti

Trend i promjena učešća pojedinih sektora - korisnika kredita u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 24:

- 000 KM -

Tabela 24: Sektorska struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2019.		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	189.360	1,2	199.032	1,3	181.607	1,1	105	91
2.	Javna preduzeća	359.635	2,4	395.157	2,6	400.202	2,5	110	101
3.	Privatna preduzeća i društva	6.922.742	45,5	6.500.322	42,6	6.680.069	41,6	94	103
4.	Bankarske institucije	247.501	1,6	772.554	5,1	1.247.069	7,8	312	161
5.	Nebankarske fin. institucije	86.902	0,6	83.921	0,6	64.215	0,4	97	77
6.	Građani	7.400.278	48,6	7.281.540	47,7	7.463.303	46,5	98	102
7.	Ostalo	14.341	0,1	22.125	0,1	23.357	0,1	154	106
Ukupno		15.220.759	100	15.254.651	100	16.059.822	100	100	105

Iz pregleda je vidljivo da je u prvih šest mjeseci 2021. godine najveća stopa rasta zabilježena kod kredita odobrenih bankarskim institucijama, a ista se odnosi na rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika.

U tabeli 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

Tabela 25: Ročna struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2020.			30.06.2021.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	4.732	193.928	372	4.271	177.190	146	90	91	39
2.	Javna preduzeća	40.618	342.373	12.166	76.734	322.288	1.180	189	94	10
3.	Privatna preduzeća i druš.	2.301.850	3.782.059	416.413	2.432.006	3.819.106	428.957	106	101	103
4.	Bankarske institucije	772.554	0	0	1.247.061	0	8	161	-	-
5.	Nebankarske fin. institucije	18.777	65.113	31	12.939	51.258	18	69	79	58
6.	Građani	400.340	6.655.109	226.091	394.248	6.819.383	249.672	98	102	110
7.	Ostalo	6.476	15.426	223	7.797	15.095	465	120	98	209
Ukupno		3.545.347	11.054.008	655.296	4.175.056	11.204.320	680.446	118	101	104

Sa 30.06.2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 629,7 miliona KM ili 17,8% (najvećim dijelom uslijed povećanja kratkoročnih izloženosti niskog rizika), a dugoročni krediti za 150,3 miliona KM ili 1,4%. Dospjela potraživanja iznose 680,4 miliona KM i veća su za 25,2 miliona KM ili 3,8% u odnosu na kraj 2020. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 50,1% ili osam milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 41,7% ili 6,7 milijardi KM (EUR: 6,7 milijardi KM ili 99,9%, CHF: 7,4 miliona KM ili 0,1%), a najmanje učešće od 8,2% ili 1,3 milijarde KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 1,3 milijarde KM ili 99,97%).

U tabeli 26 daje se pregled kredita pravnim licima i stanovništvu prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 26: Krediti prema nivoima kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2019.			31.12.2020.			30.06.2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I Krediti pravna lica										
1.	Nivo kreditnog rizika 1	6.146.371	51.146	0,8	6.272.170	78.817	1,3	6.879.598	66.902	1,0
2.	Nivo kreditnog rizika 2	904.039	55.829	6,2	1.157.194	141.218	12,2	1.209.304	161.636	13,4
3.	Nivo kreditnog rizika 3	770.071	516.128	67,0	543.747	421.893	77,6	507.617	399.673	78,7
Ukupno I		7.820.481	623.103	8,0	7.973.111	641.928	8,1	8.596.519	628.211	7,3
II Krediti stanovništvo										
4.	Nivo kreditnog rizika 1	6.451.878	59.562	0,9	6.395.495	84.591	1,3	6.554.563	80.700	1,2
5.	Nivo kreditnog rizika 2	471.019	57.081	12,1	446.971	58.801	13,2	446.805	58.504	13,1
6.	Nivo kreditnog rizika 3	477.381	381.194	79,9	439.074	341.856	77,9	461.935	371.136	80,3
Ukupno II		7.400.278	497.837	6,7	7.281.540	484.248	6,7	7.463.303	510.340	6,8
Ukupno krediti										
7.	Nivo kreditnog rizika 1	12.598.249	110.708	0,9	12.667.665	163.408	1,3	13.434.161	147.602	1,1
8.	Nivo kreditnog rizika 2	1.375.058	112.910	8,2	1.604.165	200.019	12,5	1.656.109	220.140	13,3
9.	Nivo kreditnog rizika 3	1.247.452	897.322	71,9	982.821	763.749	77,7	969.552	770.809	79,5
Ukupno krediti (I+II)		15.220.759	1.120.940	7,4	15.254.651	1.127.176	7,4	16.059.822	1.138.551	7,1

Kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 1 na dan 30.06.2021. godine iznosi 13,4 milijarde KM i čini 83,7% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je u odnosu na kraj 2020. godine povećan za 766,5 miliona KM ili za 6,1%, najvećim dijelom kao posljedica rasta kratkoročnih izloženosti niskog rizika. Stopa pokrivenosti ECL za nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,1% (za pravna lica 1%, a za stanovništvo 1,2%) i manja je za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2020. godine.

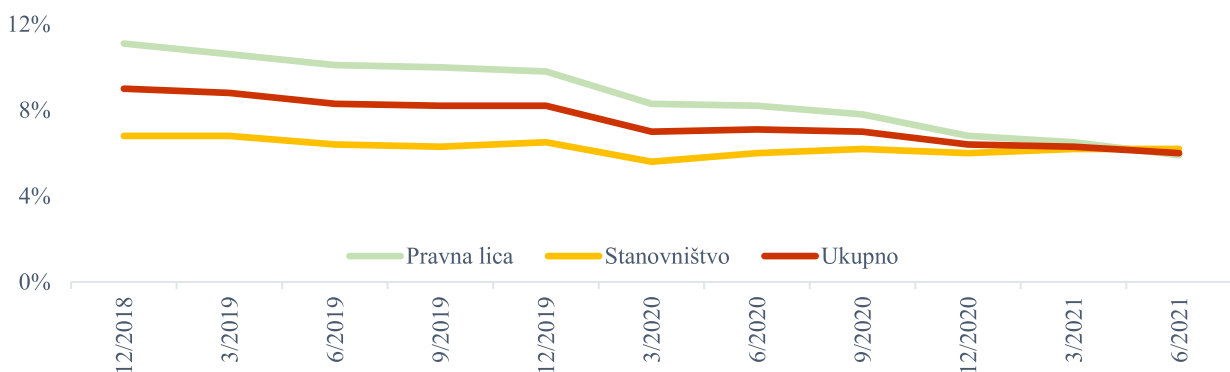
Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 2 na dan 30.06.2021. godine iznosi 1,7 milijardi KM i čini 10,3% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2020. godine isti je veći za 51,9 miliona KM ili 3,2%. Stopa pokrivenosti ECL za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 13,3% (pravna lica 13,4%, stanovništvo 13,1%) i u odnosu na 31.12.2020. godine veća je za 0,8 procentnih poena.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 30.06.2021. godine iznosi 969,6 miliona KM i čini 6% ukupnog kreditnog portfolija. Smanjenje istog za 13,3 miliona KM ili 0,4% u odnosu na kraj 2020. godine nastalo je kao neto efekat: novih nekvalitetnih kredita u iznosu od 121,4 miliona KM, oporavka u iznosu od 25,2 miliona KM, naplate u iznosu od 74,5 miliona KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 32,7 miliona KM, te ostalih stavki u iznosu od 2,3 miliona KM. Stopa pokrivenosti ECL za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 79,5% (pravna lica 78,7%, a stanovništvo 80,3%) i u odnosu na 31.12.2020. godine veća je za 1,8 procentnih poena.

Od ukupnih kredita pravnim licima, na NPL se odnosi 507,6 miliona KM ili 5,9%, što je za 0,9 procentnih poena manje nego na kraju 2020. godine. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfolija isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika, stopa NPL-a kod pravnih lica bi iznosila 6,8%. Za sektor stanovništva NPL iznosi 461,9 miliona KM ili 6,2% kreditnog portfolija stanovništva, što je za 0,2 procentna poena veće nego na kraju 2020. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:

Grafikon 13: Učešće NPL-a u kreditima

Ukupna stopa NPL-a računa se kao odnos nekvalitetnih kredita i ukupnog kreditnog portfolija. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfolija isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika stopa NPL-a bi bila veća.

Detaljnija i potpunija sektorska analiza kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH može se sagledati iz Priloga 4. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (prema NACE šifrnarniku djelatnosti) i stanovništvu (po namjeni).

Kod kredita pravnim licima najveće učešće imaju krediti odobreni trgovini (2,8 milijardi KM ili 32,6% kredita pravnih lica, odnosno 17,5% ukupnog kreditnog portfolija), prerađivačkoj industriji (1,9 milijardi KM ili 22,4% kredita pravnih lica, odnosno 12% ukupnih kredita), te finansijskoj

djelatnosti (1,4 milijarde KM ili 15,8% kredita pravnih lica, odnosno 8,4% ukupnih kredita). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih trgovini iznosi 5,8%, kod prerađivačke industrije je 9,6%, dok kod finansijske djelatnosti nema NPL-a. Kod kredita odobrenih ostalim pravnim licima, najveće učešće NPL-a na kraju prvog polugodišta 2021. godine prisutno je kod kredita odobrenih obrazovanju (25%), poljoprivredi (21,3%), te djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (12,5%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju (5,9 milijardi KM ili 79,4% kredita stanovništvu, odnosno 36,9% ukupnog kreditnog portfolija) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,5 milijardi KM ili 19,5% kredita stanovništvu, odnosno 9,1% ukupnog kreditnog portfolija). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 6,9%, dok je kod stambenih kredita 3,1%. Visoko učešće kredita za opću potrošnju u kreditnom portfoliju bankarskog sektora FBiH ukazuje na potrebu pojačanog opreza u oblikovanju kreditnih politika banaka.

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sistema ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL, postupanje sa nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije. Ključni pokazatelji mjerenja kreditnog rizika bankarskog sektora FBiH: učešće NPL-a u ukupnim kreditima i kreditnom portfoliju pravnih lica i stope pokrivenosti ECL-a rizičnijih nivoa kreditnog rizika bilježe poboljšanje u prvih šest mjeseci 2021. godine, dok učešće NPL-a u kreditnom portfoliju stanovništva bilježi rast. Učešće dospjelih kredita bilježi povećanje u odnosu na kraj 2020. godine.

Mjere koje je FBA propisala u periodu pandemije imaju za cilj izbjegavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije i omogućavanje oporavka privrede, a što bi trebalo rezultirati i ublažavanjem rasta NPL-a u ukupnom kreditnom portfoliju u narednom periodu. Rast NPL-a je očekivan, ali može zavisiti i od efikasnosti drugih mjera koje imaju za cilj zadržavanje i oporavak ekonomskih aktivnosti.

Zaključno sa krajem prvog polugodišta 2021. godine 667,5 miliona KM ili 4,2% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Ukupan iznos kreditnog portfolija pravnih lica koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera iznosi 604,3 miliona KM ili 7% kreditnog portfolija pravnih lica, dok portfolio stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 63,2 miliona KM ili 0,8% kreditnog portfolija stanovništva.

2.2.5. Profitabilnost

Na profitabilnost banaka najznačajnije utiče kvalitet aktive. Također, pokazatelj profitabilnosti može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora finansiranja, troškovne efikasnosti, eksternih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Nivo, kvalitet i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 150,7 miliona KM, što je za 45,2 miliona KM ili 42,8% više u odnosu na isti period 2020. godine kada je pandemija značajnije utjecala na profitabilnost banaka. Sve banke sa sjedištem u FBiH su iskazale pozitivan finansijski rezultat za prvo polugodište 2021. godine.

U prilogu 5 prikazan je zbirni bilans uspjeha banaka u FBiH za period 01.01.-30.06.2021. godine, po šemi FBA, sa uporednim podacima za isti izvještajni period 2020. godine.

U tabeli 27 daje se pregled iskazanog finansijskog rezultata na nivou bankarskog sektora u FBiH, kroz sljedeće izvještajne periode:

- 000 KM -

<i>Tabela 27: Ostvareni finansijski rezultat: dobit/gubitak</i>							
R. br.	O p i s	30.06.2019.		30.06.2020.		30.06.2021.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	182.231	14	105.962	14	150.657	15
2.	Gubitak	550	1	474	1	0	0
Ukupno		181.681	15	105.488	15	150.657	15

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u prvih šest mjeseci 2021. godine na nivou bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 599 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine veći su za 21,2 miliona KM ili za 3,7%. U tabeli 28 daje se struktura ukupnih prihoda bankarskog sektora u FBiH u posmatranom periodu.

- 000 KM -

<i>Tabela 28: Struktura ukupnih prihoda</i>						
R. br.	Struktura ukupnih prihoda	30.06.2020.		30.06.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	1.638	0,3	408	0,1	25
2.	Kreditni i poslovi lizinga	313.259	54,2	308.590	51,5	99
3.	Ostali prihodi od kamata	34.744	6,0	36.411	6,1	105
Ukupno I		349.641	60,5	345.409	57,7	99
II Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	147.046	25,4	165.371	27,6	112
5.	Prihodi iz posl. sa devizama	25.496	4,4	30.338	5,1	119
6.	Ostali operativni prihodi	55.678	9,6	57.898	9,7	104
Ukupno II		228.220	39,5	253.607	42,3	111
Ukupni prihodi (I+II)		577.861	100	599.016	100	104

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 57,7%, dok operativni prihodi učestvuju sa 42,3%. U odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do smanjenja učešća prihoda od kamata i sličnih prihoda za 2,8 procentnih poena, koliko iznosi povećanje učešća operativnih prihoda. Ukupni kamatni i slični prihodi su u posmatranom periodu zabilježili smanjenje od 4,2 miliona KM ili 1,2%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i poslovima lizinga, čije je učešće u ukupnim prihodima smanjeno za 2,7 procentnih poena. U istom periodu smanjeno je učešće kredita i potraživanja po poslovima lizinga u ukupnoj aktivni za 0,4 procentna poena (sa 64,6% na 64,2%), dok su prosječne ponderisane NKS na kredite povećane sa 3,09% na 3,29% (za 0,20 procentnih poena).

U prvih šest mjeseci 2021. godine kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija smanjeni su za 1,2 miliona KM ili 75,1% u odnosu na isti period prethodne

godine. U istom periodu, učešće kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH smanjeno je sa 15,1% na 13,5% (za 1,6 procentnih poena).

U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na pozicijama kamatnih prihoda od plasmana drugim bankama za 22,6% i ostalih prihoda za 4,5%, dok su kamatni prihodi od vrijednosnih papira koji se drže do dospijeca smanjeni za 2,5% iako je u posmatranom periodu u strukturi aktive došlo do povećanja vrijednosnih papira sa 6,9% na 7,8%.

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (61,5%), iako krediti stanovništvu čine 46,5% ukupnog kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH, zbog većih prosječnih NKS, koje za stanovništvo iznose 5,38%, a za privredu 2,45%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih preduzeća odnosi se 29,3%, od vladinih institucija 4,8%, a od javnih preduzeća 1,7%.

Ukupni operativni prihodi su u posmatranom periodu zabilježili povećanje od 25,4 miliona KM ili 11,1%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 18,3 miliona KM ili 12,5%. Povećani su i ostali operativni prihodi za 2,2 miliona KM ili za 4%, dok su prihodi iz poslovanja sa devizama ostvarili najveću stopu rasta od 19%, odnosno veći su za 4,8 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH u prvom polugodištu 2021. godine iznose 447,3 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine manji su za 25,1 milion KM ili 5,3%. Struktura ukupnih rashoda bankarskog sektora u FBiH u posmatranom periodu daje se u tabeli 29:

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	30.06.2020.		30.06.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	46.650	9,9	40.357	9,0	87
2.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	4.505	1,0	3.540	0,8	79
3.	Ostali rashodi od kamata	15.615	3,3	15.848	3,5	101
Ukupno I		66.770	14,1	59.745	13,4	89
II Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi IV, rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja	82.714	17,5	50.331	11,3	61
5.	Troškovi plaća i doprinosa	128.211	27,1	130.623	29,2	102
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	78.778	16,7	85.479	19,1	109
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	65.320	13,8	72.009	16,1	110
8.	Ostali operativni troškovi	50.605	10,7	49.160	11,0	97
Ukupno II		405.628	85,9	387.602	86,6	96
Ukupni rashodi (I+II)		472.398	100	447.347	100	95

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi sa učešćem od 86,6%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 13,4%. U odnosu na isti period prethodne godine, smanjeno je učešće rashoda od kamata za 0,7 procentnih poena, za koliko je povećano učešće nekamatnih rashoda.

U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi smanjeni su za sedam miliona KM ili 10,5%, što je najvećim dijelom rezultat smanjenja kamatnih rashoda po depozitima, koji su smanjeni za 6,3 miliona KM ili 13,5%, iako depoziti predstavljaju dominantan izvor finansiranja bankarskog sektora

u FBiH. Depozitni potencijal na kraju prvog polugodišta 2021. godine iznosi 20,2 milijarde KM i veći je za 1,3 milijarde KM u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosio 18,9 milijardi KM. Kamatonosni depoziti u ukupnom depozitnom potencijalu sa 30.06.2021. godine učestvuju sa 67,8% i smanjeno im je učešće, s obzirom da su sa 30.06.2020. godine učestvovali sa 71,2%. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je, pored smanjenja učešća kamatonosnih depozita, i smanjenja prosječne NKS za depozite sa 0,67%, koliko je iznosila 30.06.2020. godine na 0,54% koliko iznosi na kraju prvog polugodišta 2021. godine.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u posmatranom periodu smanjeni su za 965 hiljada KM ili za 21,4%, obzirom da je u isto vrijeme nivo zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjen za 50,7 miliona KM ili 6,1%.

Ostali rashodi od kamata povećani su u posmatranom periodu za 233 hiljade KM ili 1,5%. U okviru istih, najznačajnije promjene odnose se na povećanje rashoda po kamatama po subordinisanim dugovima za 192 hiljade KM ili 5,9% iako je nivo subordinisanog duga na 30.06.2021. godine manji za 7,9 miliona KM u odnosu na 30.06.2020. godine.

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u posmatranom periodu, ukupni nekamatni rashodi su smanjeni za 18 miliona KM ili 4,4%, pri čemu se najznačajnije strukturalne promjene odnose na smanjenje troškova ispravki vrijednosti, rezervisanja po potencijalnim obavezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja za 32,4 miliona KM ili 39,2%, a povećanje troškova poslovnog prostora i amortizacije za 6,7 miliona KM ili 8,5% i ostalih poslovnih i direktnih troškova za 6,7 miliona KM ili 10,2%.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tabeli 30 dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tabela 30: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti				
R. br.	Opis	30.06.2019.	30.06.2020.	30.06.2021.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	181.681	105.488	150.657
2.	Prosječna neto aktiva	22.617.958	23.741.273	24.558.433
3.	Prosječni ukupni kapital	3.069.157	2.950.906	3.146.082
4.	Ukupan prihod	527.035	511.091	539.271
5.	Neto kamatni prihod	303.052	282.871	285.664
6.	Operativni prihodi	223.983	228.220	253.607
7.	Operativni rashodi	257.928	257.594	265.262
8.	Poslovni i direktni rashodi	86.369	148.034	122.340
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	63.937	65.320	72.009
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	0,8	0,4	0,6
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	5,9	3,6	4,8
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	2,3	2,2	2,2
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	1,3	1,2	1,2
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	1,4	1,3	1,2
15.	Operativni rashodi/ukupni prihod umanjen za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	55,7	57,8	56,8

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Dobit na prosječnu aktivu i prosječni ukupni kapital bilježe rastući trend u odnosu na isti period prethodne godine, dok su ostali pokazatelji profitabilnosti na istom nivou kao na kraju prvog polugodišta prethodne godine, osim CIR-a, koji je poboljšán.

Ukoliko se posmatra neto kamatni prihod, zabilježen je rast istog u odnosu na isti period 2020. godine za 2,8 miliona KM ili 1% i isti čini 53% ukupnog prihoda, dok je u istom periodu 2020. godine činio 55,3% ukupnog prihoda.

2.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH, te obavezno mjesečno izvještavanje FBA o ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa propisanom metodologijom²⁴.

Za potrebe korisnika kredita, prilikom analize trenda kamatnih stopa relevantno je pratiti kretanje ponderisane EKS, obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, zatim drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

U prilogu 6 daju se prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Ukupna prosječna ponderisana EKS na kredite u bankarskom sektoru FBiH sa 30.06.2021. godine iznosi 3,86% i u odnosu na isti period 2020. godine, kada je iznosila 3,59%, povećana je za 0,27 procentnih poena. Povećanje prosječne ponderisane EKS na nivou bankarskog sektora u FBiH u posmatranom periodu prisutno je kod dugoročnih kredita za 0,07 procentnih poena (sa 5,39% na 5,46%), a kod kratkoročnih kredita došlo je do smanjenja prosječne ponderisane EKS za 0,08 procentnih poena (sa 2,50% na 2,42%). U navedenom periodu, posmatrano prema sektorskoj strukturi, EKS na ukupne kredite odobrene privredi smanjena je za 0,03 procentnih poena (sa 2,71% na 2,68%), a EKS na ukupne kredite odobrene stanovništvu smanjena je za 0,24 procentna poena (sa 7,00% na 6,76%).

Ukupna prosječna ponderisana EKS na depozite u bankarskom sektoru FBiH sa 30.06.2021. godine iznosi 0,55% i u odnosu na isti period 2020. godine, kada je iznosila 0,67%, smanjena je za 0,12 procentnih poena. Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderisana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je smanjenje za 0,15 procentnih poena (sa 0,35% na 0,20%), dok je na dugoročne depozite smanjena za 0,09 procentnih poena (sa 0,97% na 0,88%).

Na ukupnom nivou u posmatranom periodu povećana je EKS na kredite za 0,27 procentnih poena, dok je EKS na depozite smanjena za 0,12 procentnih poena.

2.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

---

²⁴ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/17) i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

U tabeli 31 daje se pregled ispunjenja LCR-a u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 31: LCR

R. br.	Opis				Indeks	
		31.12.2019.	31.12.2020.	30.06.2021.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	4.727.454	5.849.379	6.512.378	124	111
2.	Neto likvidnosni odlivi	1.628.421	2.186.642	2.700.763	134	124
LCR		290%	268%	241%	92	90

Sa 30.06.2021. godine LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 241%. Sve banke u bankarskom sektoru FBiH ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tabeli 32:

- 000 KM -

Tabela 32: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću

R. br.	Depoziti	31.12.2019.		31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	11.196.133	57,7	12.948.828	65,9	13.701.456	67,9	116	106
2.	7-90 dana	855.191	4,4	989.184	5,0	763.866	3,8	116	77
3.	91 dan do jedne god.	3.175.998	16,4	2.153.403	10,9	2.360.617	11,6	68	110
I Ukupno kratkoročni		15.227.322	78,5	16.091.415	81,8	16.825.939	83,3	106	105
4.	Do 5 godina	3.983.643	20,5	3.388.072	17,3	3.214.088	15,9	85	95
5.	Preko 5 godina	203.329	1,0	181.375	0,9	152.054	0,8	89	84
II Ukupno dugoročni		4.186.972	21,5	3.569.447	18,2	3.366.142	16,7	85	94
Ukupno (I + II)		19.414.294	100	19.660.862	100	20.192.081	100	101	103

Sa 30.06.2021. godine kratkoročni depoziti imali su učešće od 83,3%, a dugoročni 16,7%, pri čemu je došlo do povećanja učešća kratkoročnih, odnosno smanjenja učešća dugoročnih depozita za 1,5 procentni poen u odnosu na kraj 2020. godine. U posmatranom periodu zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 734,5 miliona KM ili 4,6%, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 203,3 miliona KM ili 5,7%. Smanjenje dugoročnih depozita ostvareno je i kod depozita ročnosti do pet godina (za 174 miliona KM ili 5,1%), a i kod depozita preko pet godina (za 29,3 miliona KM ili 16,2%). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (95,5%).

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tabeli 33:

- % -

Tabela 33: Koeficijenti likvidnosti

R. br.	Koeficijenti	31.12.2019.	31.12.2020.	30.06.2021.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ²⁵ /neto aktiva	31,9	31,3	29,1
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obaveze	49,2	45,9	41,5
3.	Kratkoročne fin. obaveze/ukupne fin. obaveze	75,4	78,9	81,2
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	75,1	74,5	76,6
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi ²⁶	74,4	73,8	75,9

U odnosu na kraj 2020. godine, smanjen je odnos likvidnih sredstava i neto aktive, odnosno likvidnih sredstava i kratkoročnih finansijskih obaveza, a povećano je učešće kratkoročnih

²⁵ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospijeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²⁶ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj

finansijskih obaveza u ukupnim finansijskim obavezama. Također, pokazatelj „kredit/depoziti i uzeti krediti“ bilježi povećanje i prelazak u zonu granice zadovoljavajućeg.

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospjeća stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu sa propisanim limitima.

Sa ciljem ublažavanja negativnih efekata izazvanih pandemijom, te nepovoljnih posljedica na ekonomsko stanje u zemlji, FBA je u maju 2020. godine izvršila izmjene i dopune Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke u cilju stimulisanja kreditnih aktivnosti banaka. Navedeno omogućava bankama da u novonastalim okolnostima poslovanja primijene mjere koje se odnose na smanjenje propisanih ograničenja ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza u periodima ročnosti do 180 dana, kako bi bile fleksibilnije u odgovoru na zahtjeve klijenata i upravljanju pozicijama likvidnosti.

U tabeli 34 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza do 180 dana:

- 000 KM -

<i>Tabela 34: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana</i>						
R. br.	Opis	31.12.2019.*	31.12.2020.	30.06.2021.	Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I 1-30 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	10.586.283	10.981.471	11.428.566	104	104
2.	Iznos finansijskih obaveza	11.624.766	13.510.009	14.203.150	116	105
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-1.038.483	-2.528.538	-2.774.584	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	91,1%	81,3%	80,5%		
b)	Propisani minimum %	85,0%	65,0%	65,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b		6,1%	16,3%	15,5%		
II 1-90 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	11.648.306	12.065.528	12.501.781	104	104
2.	Iznos finansijskih obaveza	12.367.913	14.303.357	14.836.583	116	104
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-719.607	-2.237.829	-2.334.802	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	94,2%	84,4%	84,3%		
b)	Propisani minimum %	80,0%	60,0%	60,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b		14,2%	24,4%	24,3%		
III 1-180 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	12.992.018	13.257.364	13.843.140	102	104
2.	Iznos finansijskih obaveza	13.550.664	15.167.836	15.652.704	112	103
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-558.646	-1.910.472	-1.809.564	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	95,9%	87,4%	88,4%		
b)	Propisani minimum %	75,0%	55,0%	55,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b		20,9%	32,4%	33,4%		

* Podaci korigovani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke, u skladu sa nalogom eksternog revizora

Na dan 30.06.2021. godine finansijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od finansijskih obaveza, a ostvareni procenti ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma, i to u prvom intervalu za 15,5%, u drugom za 24,3% i u trećem intervalu za 33,4%.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju prvog polugodišta 2021. godine još uvijek zadovoljavajuća, i pored negativnih efekata pandemije na privredu.

2.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke. U cilju ublažavanja posljedica pandemije, FBA je u navedenoj Odluci izvršila izmjene u smislu povećanja limita za individualnu deviznu poziciju za EUR i ukupnu deviznu poziciju banke.

Prema stanju na dan 30.06.2021. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 4,3 milijarde KM, sa učešćem od 17,3% (na kraju 2020. godine 3,9 milijardi KM ili 16%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 8,1 milijardu KM ili 32,2% (na kraju 2020. godine osam milijardi KM, uz učešće od 32,9%).

U tabeli 35 daje se struktura finansijske aktive i finansijskih obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

- milioni KM -

Tabela 35: Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EUR i ukupno)											
R. br.	Opis	31.12.2020.				30.06.2021.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I Finansijska aktiva											
1.	Novčana sredstva	1.405	14,5	1.950	18,8	1.114	11,2	1.678	15,8	79	86
2.	Kreditni	826	8,5	826	7,9	1.301	13,1	1.301	12,2	158	158
3.	Kreditni sa val. kl.	6.321	65,4	6.323	60,8	6.123	61,8	6.124	57,5	97	97
4.	Ostalo	929	9,6	1.117	10,7	1.170	11,8	1.338	12,6	126	120
5.	Ostala fin. akt. sa val. kl.	190	2,0	190	1,8	203	2,0	204	1,9	107	107
Ukupno I (1+2+3+4+5)		9.671	100	10.406	100	9.911	100	10.645	100	102	102
III Vanbilans											
6.	Depoziti	6.221	72,5	6.965	74,6	6.214	72,7	6.987	74,9	100	100
7.	Uzeti krediti	809	9,4	809	8,7	781	9,1	781	8,4	97	97
8.	Dep. i kred. s val. kl.	1.319	15,4	1.319	14,1	1.280	15,0	1.280	13,7	97	97
9.	Ostalo	230	2,7	244	2,6	269	3,1	284	3,0	117	116
Ukupno II (6+7+8+9)		8.579	100	9.337	100	8.544	100	9.332	100	100	100
10.	Aktiva	26		61		2		61			
11.	Pasiva	1.025		1.034		1.143		1.145			
Duga (iznos)		93		96		226		229			
%		3,4%		3,6%		8,3%		8,4%			
Kratka (iznos)											
%											
Dozvoljena		40,0%		40,0%		40,0%		40,0%			
Manja od dozvoljene		36,6%		36,4%		31,7%		31,6%			

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sektora FX riziku sa 30.06.2021. godine kretala u okviru propisanih ograničenja.

Sa 30.06.2021. godine dugu deviznu poziciju imalo je 13 banaka, a dvije banke kratku poziciju. Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 8,4% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 31,6 procentna poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je 8,3%, što je za 31,7 procentnih poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obaveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktivi²⁷ dominantno je učešće EUR od 83% (31.12.2020. godine 81,1%), uz povećanje nominalnog iznosa za 425,5 miliona KM ili 13,5% u odnosu na kraj 2020. godine. Učešće EUR-a u finansijskim obavezama je 90,2% (31.12.2020. godine 90,6%) i u odnosu na kraj 2020. godine povećano je za 4,1 milion KM ili 0,1%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u finansijskoj aktivi i finansijskim obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

2.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generišu ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospjeća, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili vanbilansne kratke ili duge pozicije. FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje FBA na kvartalnom nivou. Banka je dužna da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvještavanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvatajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tabele 36 može se sagledati valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala, na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	30.06.2021.	Indeks	
1	2	3	4	5	(4/3)	(5/4)
1.	Neto ponderisana pozicija - KM	50.538	62.655	80.484	124	128
2.	Neto ponderisana pozicija - EUR	44.861	29.563	30.172	66	102
3.	Neto ponderisana pozicija - USD	0	168	-38	-	-23
4.	Neto ponderisana pozicija – ostalo	-4.193	-5.710	-5.815	136	102
5.	Promjena ekonomske vrijednosti (1+2+3+4)	91.206	86.676	104.803	95	121
6.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.723.575	100	101
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,4%	3,2%	3,8%	95	120

²⁷ Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke - dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilansne aktive i vanbilansa se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos očekivanih kreditnih gubitaka

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 30.06.2021. godine iznosi 3,8%, što je u okviru propisanog ograničenja, i veća je za 0,6 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

2.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- praćenju efekata posebnih mjera FBA na oporavku od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom i postupanju banaka po istima;
- provođenju SREP-a za sve banke u skladu sa usvojenom Metodologijom i utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama primijenjenih praksi u bankama u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- realizaciji planova kapitala banaka;
- praćenju realizacije strategija postupanja sa nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- praćenju primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka;
- provođenje testiranja otpornosti banaka na stres sa ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, u cilju efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga i
- nastavku saradnje sa UBBiH sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF, te u okviru USAID FINRA Projekta i dr.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom sistemu i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, te činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, a imajući u vidu negativne posljedice izazvane pandemijom, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA usvojila u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije, na način da:
  - podrže oporavak privrede i stimuliraju kreditni rast kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
  - zajednički djeluju u cilju iznalaženja odgovarajućih modaliteta za klijente pogođene pandemijom;

- unaprijede operativnu spremnost i kapacitete za odgovor na krizu;
- posebno prate kvalitet portfolija pod posebnim mjerama i procjenjuju buduće otplatne kapacitete klijenata i pravovremeno formiraju rezerve za očekivane kreditne gubitke, kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekat naglog rasta iznosa rezervi za očekivane kreditne gubitke u budućem periodu;
- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- dodatnom jačanju sistema internih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci²⁸;
- usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova kontinuiteta poslovanja u cilju adekvatne pripreme za poslovanje u vanrednim situacijama;
- ažuriranje planova oporavka sa posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa novim regulatornim zahtjevima;
- aktivnosti u pogledu izvještavanja o koeficijentu neto stabilnog finansiranja (NSFR) od 31.12.2021. godine, te ispunjavanja zahtjeva istog od 31.12.2022. godine;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacionih sistema i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata i dr.

---

²⁸ „Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21

3. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

U ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i finansijskih pokazatelja poslovanja NFI u FBiH (MKO, lizing društva i faktoring poslovanje) sa 30.06.2021. godine čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređeno posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Aktivan broj izloženosti obuhvaćen nekom od posebnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19" sa 30.06.2021. godine iznosi 57,6 miliona KM ili 7,2% u ukupnom kreditnom portfoliju. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 37,9 miliona KM ili 7% u ukupnom kreditnom portfoliju stanovništva, dok u segmentu pravnih lica izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 19,7 miliona KM ili 7,8% u ukupnom portfoliju pravnih lica.

3.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

3.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

3.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 30.06.2021. godine, dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31.12.2020. godine, broj MKO je smanjen s obzirom da je jednoj MKF u maju 2021. godine oduzeta dozvola za rad. S obzirom da je ova MKF poslovala u drugom kvartalu 2021. godine, izvještaji za posmatrani period su uključeni u ovu Informaciju.

Sa 30.06.2021. godine, MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 358 organizacionih dijelova, dok četiri MKD koja imaju sjedište u RS-u posluju u FBiH putem 56 organizacionih dijelova.

U prilogu 7 dati su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 30.06.2021. godine imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

3.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

3.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 30.06.2021. godine zaposleno je ukupno 1.387 radnika, što je za sedam radnika ili 0,5% manje u odnosu na stanje sa 31.12.2020. godine. Analitički posmatrano, povećanje broja zaposlenih prisutno je kod tri MKF i dva MKD, dok je kod pet MKF i jednog MKD došlo do smanjenja broja zaposlenih, te je kod tri MKF broj zaposlenih ostao nepromijenjen. Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.135 radnika ili 81,8%, a u MKD ukupno 252 radnika ili 18,2%.

Pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, daje se u tabeli 37:

Tabela 37: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH						
R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	743	53,3	744	53,6	100
2.	Viša stručna sprema – VŠS	104	7,5	108	7,8	104
3.	Srednja stručna sprema - SSS	536	38,4	526	37,9	98
4.	Ostali	11	0,8	9	0,7	82
Ukupno		1.394	100	1.387	100	99

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine, zaključuje se da aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 476,1 hiljadu KM, što je za 0,8% više u odnosu na 31.12.2020. godine.

3.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine iznosi 660,3 miliona KM i za 2,2 miliona KM ili 0,3% je veća u odnosu na stanje sa 31.12.2020. godine. Najveće učešće u ukupnom bilansu MKO ima pet MKF i jedno MKD sa aktivom u iznosu od 606 miliona KM ili 91,8% ukupne aktive mikrokreditnog sektora.

U prilogima 8 i 9 dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD, dok je u prilogu 10 dat pregled osnovnih finansijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 30.06.2021. godine.

Zbirni bilans stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine i uporednim podacima sa 31.12.2020. godine prikazan je u tabeli 38:

- 000 KM -

Tabela 38: Bilans stanja mikrokreditnog sektora										
R. br.	Opis	31.12.2020.				30.06.2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
AKTIVA										
1.	Novčana sredstva	42.575	12.356	54.931	8,4	44.187	7.914	52.101	7,9	95
2.	Plasmani bankama	110	0	110	0,0	110	0	110	0,0	100
3.	Mikrokrediti	389.972	150.918	540.890	82,2	389.937	157.239	547.176	82,9	101
4.	RKG	4.108	2.936	7.044	1,1	4.027	3.613	7.640	1,2	108
5.	Neto mikrokrediti	385.864	147.982	533.846	81,1	385.910	153.626	539.536	81,7	101
6.	Materijalna i nematerijalna imovina	26.764	4.540	31.304	4,8	26.014	4.219	30.233	4,6	97
7.	Dugoročne investicije	33.061	0	33.061	5,0	33.061	0	33.061	5,0	100
8.	Ostala aktiva	3.565	1.248	4.813	0,7	3.880	1.381	5.261	0,8	109
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	10	0	10	0,0	10	0	10	0,0	100
Ukupno aktiva		491.929	166.126	658.055	100	493.152	167.140	660.292	100	100
PASIVA										
10.	Obav. po uzetim kred.	207.503	107.920	315.423	47,9	202.217	106.481	308.698	46,7	98
11.	Ostale obaveze	23.130	7.928	31.058	4,7	22.564	7.117	29.681	4,5	96
12.	Kapital	261.296	50.278	311.574	47,4	268.371	53.542	321.913	48,8	103
Ukupno pasiva		491.929	166.126	658.055	100	493.152	167.140	660.292	100	100
13.	Vanbilansna evidencija	190.541	35.801	226.342		184.148	33.310	217.458		96

U strukturi aktive mikrokreditnog sektora FBiH sa 30.06.2021. godine, smanjen je nivo novčanih sredstava, te materijalne i nematerijalne imovine. U odnosu na kraj prethodne godine, bilansne

stavke koje su zabilježile rast su: bruto i neto mikrokrediti, RKG, te ostala aktiva, dok su plasmani bankama, dugoročne investicije, te rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, na istom nivou.

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine iznosi 4,94%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfolio, kao dominantna stavka aktive mikrokreditnog sektora iznosi 539,5 miliona KM sa učešćem od 81,7% u ukupnoj aktivu, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 5,7 miliona KM ili 1,1%, od čega su neto mikrokrediti u MKF neznatno porasli za iznos od 46 hiljada KM, dok su neto krediti u MKD porasli za iznos od 5,6 miliona KM, odnosno 3,8% u odnosu na 31.12.2020. godine. Nivo RKG na ukupan mikrokreditni portfolio je u posmatranom periodu veći za 0,6 miliona KM ili 8,4%, što je najvećim dijelom posljedica utjecaja negativnih efekata pandemije. RKG kod MKF smanjene su za 81 hiljadu KM, sa stopom pada od 2%, dok su kod MKD povećane za iznos od 0,7 miliona KM, sa stopom rasta od 23,1%, na šta je najviše utjecao porast RKG za 24,7% kod jednog MKD koje ima 53,7% učešća u ovoj bilansnoj stavci.

Ukupna vanbilansna evidencija sa 30.06.2021. godine iznosi 217,5 miliona KM i u odnosu na 31.12.2020. godine manja je za 8,9 miliona KM ili 3,9%, pri čemu je kod MKF smanjena za 6,4 miliona KM ili 3,4%, dok je kod MKD smanjena za 2,5 miliona KM ili 7%. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 147,9 miliona KM ili 68% vanbilansa, a isti su manji za 1,6 miliona KM ili 1,1% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 30.06.2021. godine je 37.594, što u odnosu na 31.12.2020. godine predstavlja povećanje za ukupno 810 mikrokreditnih partija (2,2%), kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokreditnih partija.

3.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine odnose se na: obaveze po uzetim kreditima koje iznose 308,7 miliona KM ili 46,7% ukupne pasive i kapital koji iznosi 321,9 miliona KM i čini 48,8% ukupne pasive. Preostali iznos od 29,7 miliona KM ili 4,5% odnosi se na ostale obaveze.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u tabeli 39:

- 000 KM -

Tabela 39: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31.12.2020.				30.06.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obav. po uzetim kratk. kred.	20.476	360	20.836	6,6	13.994	2.500	16.494	5,3	79
2.	Obav. po uzetim dug. kred.	186.128	106.468	292.596	92,8	187.249	102.797	290.046	94,0	99
3.	Obaveze po dosp. kamatama	899	1.092	1.991	0,6	974	1.184	2.158	0,7	108
Ukupno		207.503	107.920	315.423	100	202.217	106.481	308.698	100	98

U odnosu na 31.12.2020. godine, obaveze po uzetim kreditima su na kraju prvog polugodišta 2021. godine smanjene za iznos od 6,7 miliona KM ili 2,1%. U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima sa 30.06.2021. godine, kreditne obaveze MKF čine 65,5%, a MKD 34,5%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim kreditima, u odnosu na 31.12.2020. godine, kratkoročne obaveze su na kraju prvog polugodišta 2021. godine smanjene za 20,8%, dok su dugoročne obaveze smanjene za 0,9%. Obaveze po dospjelim kamatama povećane su za 8,4%. Najveća tri kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine, prema njihovom učešću u ukupnom

kreditnom zaduženju MKO, su EFSE sa 14,3%, Blue Orchard - Švicarska sa 6,5% i EBRD sa 5,1%.

U posmatranom periodu ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 10,3 miliona KM ili 3,3%, od čega je kapital MKF povećan za 7,1 milion KM ili 2,7%, dok je kapital MKD u posmatranom periodu povećan za iznos od 3,3 miliona KM ili 6,5%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tabeli 40:

- 000 KM -

Tabela 40: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2020.				30.06.2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.076	0	48.076	15,4	48.076	0	48.076	14,9	100
2.	Osnovni kapital	3.868	33.100	36.968	11,9	3.767	33.100	36.867	11,5	100
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	209.248	0	209.248	67,2	216.430	0	216.430	67,2	103
4.	Emisiona ažia	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	9.168	9.168	2,9	0	13.187	13.187	4,1	144
6.	Zakonske rezerve	0	3.568	3.568	1,1	0	4.214	4.214	1,3	118
7.	Ostale rezerve	104	4.442	4.546	1,5	98	3.041	3.139	1,0	69
	Ukupno kapital	261.296	50.278	311.574	100	268.371	53.542	321.913	100	103

Od ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora FBiH koji sa 30.06.2021. godine iznosi 321,9 miliona KM, ukupan kapital MKF iznosi 268,4 miliona KM ili 83,4%, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 216,4 miliona KM i čini 80,6% ukupnog kapitala MKF i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 17,9%. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima učešće u iznosu od 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu.

Ukupan kapital MKD iznosi 53,5 miliona KM, što čini 16,6% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su osnovni kapital, u iznosu od 33,1 milion KM ili 61,8% i neraspoređena dobit u iznosu od 13,2 miliona KM ili 24,6%, a preostalih 7,2 miliona KM ili 13,6% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 30.06.2021. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 41,47%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem.

Ostale obaveze na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine iznose 29,7 miliona KM ili 4,5% ukupne pasive i u poređenju sa 31.12.2020. godine smanjene su za iznos od 1,4 miliona KM ili 4,4%.

3.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine učestvuje sa 82,9% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 547,1 milion KM. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 7,6 miliona KM, neto mikrokreditni portfolio čini 81,7% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH i iznosi 539,5 miliona KM. U poređenju sa 31.12.2020. godine bruto mikrokreditni portfolio je povećan za iznos od 6,3 miliona KM ili 1,2%, a neto mikrokreditni portfolio za iznos od 5,7 miliona KM ili 1,1%.

U istom periodu nivo RKG je povećan za 0,6 miliona KM ili 8,4% zbog pogoršanja kvalitete portfolija uslijed otežanih uslova poslovanja u periodu pandemije. Omjer RKG u odnosu na ukupan bruto mikrokreditni portfolio sa 30.06.2021. godine iznosi 1,4%, što u poređenju sa istim omjerom 31.12.2020. godine, kada je iznosio 1,3%, predstavlja povećanje za 0,1 procentni poen. U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolija sa 30.06.2021. godine, neto mikrokrediti MKF iznose 385,9 miliona KM i čine 71,5% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 153,6 miliona KM ili 28,5% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora.

Neto mikrokrediti sa 30.06.2021. godine su prikazani u tabeli 41:

- 000 KM -

Tabela 41: Neto mikrokrediti

R. br.	Opis	31.12.2020.			30.06.2021.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	389.972	150.918	540.890	389.937	157.239	547.176	101
2.	RKG	4.108	2.936	7.044	4.027	3.613	7.640	108
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	385.864	147.982	533.846	385.910	153.626	539.536	101

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija (umanjenog za odgođeni prihod po osnovu naknada) na dan 30.06.2021. godine prikazani su u tabeli 42:

- 000 KM -

Tabela 42: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni Mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	186	8.418	37	8.641	54,9
b)	Trgovina	112	3.091	3	3.206	20,4
c)	Poljoprivreda	50	1.056	1	1.107	7,0
d)	Proizvodnja	94	2.534	4	2.632	16,7
e)	Ostalo	19	137	0	156	1,0
	Ukupno 1	461	15.236	45	15.742	100
2.	Fizičkim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	1.778	70.488	251	72.517	13,8
b)	Trgovina	477	9.974	48	10.499	2,0
c)	Poljoprivreda	4.634	160.215	377	165.226	31,4
d)	Proizvodnja	247	9.638	23	9.908	1,9
e)	Stambene potrebe	3.054	125.201	248	128.503	24,4
f)	Ostalo	18.253	119.997	937	139.188	26,5
	Ukupno 2	28.443	495.514	1.884	525.841	100
	Ukupno (1+2)	28.904	510.750	1.929	541.583	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija sa 30.06.2021. godine, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 94,3%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 5,3% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,4%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima u visini od 97,1%, a preostalih 2,9% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolija fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za poljoprivredu koje je iznosilo 31,4% i za ostale sektore 26,5%. Prema visini učešća slijede mikrokrediti odobreni za stambene potrebe sa 24,4% i uslužne djelatnosti sa 13,8%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 2%, a za proizvodnju 1,9%. U strukturi mikrokredita pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 54,9%.

U tabeli 43 daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilansa stanja, na dan 30.06.2021. godine:

Tabela 43: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Rezervisanja				Ukupna rezervisanja
					Stopa rezer.	Iznos kamate		Po mikrokr.	Po dosp. kam.	Po ost. stavkama aktive	Više izdv. rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12	13=9+10+11+12
1.	0	0%	520.763	96,2	0%	197	380	0	0	0	0	0
2.	1-15	2%	7.060	1,3	2%	117	0	142	2	0	1	145
3.	16-30	15%	5.971	1,1	100%	68	0	896	68	0	24	988
4.	31-60	50%	2.865	0,5	100%	80	0	1.432	80	0	13	1.525
5.	61-90	80%	1.569	0,3	100%	77	0	1.256	77	0	4	1.337
6.	91-180	100%	3.355	0,6	100%	288	0	3.355	288	0	2	3.645
Ukupno			541.583	100		827	380	7.081	515	0	44	7.640
7.	preko 180	Otpis	1.989	-	-	508	0	0	0	0	0	0

U mikrokreditnom portfoliju na nivou sektora, 96,2% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 3,8% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 2,4% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1,4% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,8 miliona KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 22,4%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 53,8%.

Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 30.06.2021. godine je 7,6 miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 3,6 miliona KM i čine 47,7% ukupnog iznosa rezervisanja.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolija

Pokazatelj portfolija u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 30.06.2021. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 1,44% i povećan je za 0,03 procentna poena u odnosu na 31.12.2020. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolija na nivou sektora je u okviru propisanog standarda.

Na nivou mikrokreditnog sektora stopa otpisa mikrokredita sa 30.06.2021. godine iznosi 1,34%, što je u okviru propisanog standarda, te je u odnosu na 31.12.2020. godine ovaj pokazatelj povećan za 0,13 procentnih poena.

Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

U periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine, MKO sa sjedištem u FBiH ukupno su zaključile 69.107 ugovora, te isplatile 237,2 miliona KM mikrokredita, što je 8.971 ugovor ili 14,9% više u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 26,2 miliona KM ili 12,4% isplata u odnosu na posmatrani period. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječne ponderisane NKS na ukupne mikrokredite su iznosile 19,56%, a EKS 24,52%, pri čemu su NKS na kratkoročne mikrokredite iznosile 20,28%, a na dugoročne 19,45%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 30,60%, odnosno 23,63% na dugoročne mikrokredite. Prosječne ponderisane EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u periodu 01.01.-30.06.2021. godine, bilježe povećanje za 0,29 procentnih poena u odnosu na isti period 2020. godine, pri čemu su prosječne ponderisane EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježile pad za 1,27 procentnih poena, dok su na dugoročne mikrokredite zabilježile povećanje za 0,50 procentnih poena.

U prilogu 11 daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01.-30.06.2021. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U prilogu 11a daje se upoređan pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2017.-2021. godine.

3.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 7,3 miliona KM, što je za 4,9 miliona KM više u odnosu na isti period 2020. godine.

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 6,9 miliona KM, koji je za 1,9 miliona KM viši u odnosu na isti period prethodne godine, dok su MKD iskazala neto dobit u iznosu od 0,4 miliona KM, koja je za 2,9 miliona KM viša u odnosu na isti period prethodne godine, s obzirom da je jedno MKD koje ima 94,6% učešća u ukupnoj aktivni MKD, iskazalo značajno povećanje poslovnog rezultata. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 7,1 milion KM (osam MKF), a manjak prihoda nad rashodima su iskazale tri MKF u iznosu od 0,2 miliona KM.

U prilogima 12 i 13 dati su zbirni bilansi uspjeha za MKF i MKD.

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 30.06.2021. godine iznose 58,1 milion KM i isti su veći za 3,9 miliona KM ili 7,2% u odnosu na isti period prethodne godine.

Nivo i struktura ukupnih prihoda sa uporednim podacima za isti period prethodne poslovne godine predstavljeni su u tabeli 44:

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01.-30.06.2020.				01.01.-30.06.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	3	1	4	0,0	5	1	6	0,0	150
1.2.	Kamate na plasmane bankama	15	0	15	0,0	5	0	5	0,0	33
1.3.	Kamate na kredite	34.015	12.108	46.123	85,1	35.577	14.272	49.849	85,8	108
1.4.	Naknade za obradu kredita	2.590	736	3.326	6,1	2.062	726	2.788	4,8	84
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	217	83	300	0,6	212	112	324	0,6	108
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	463	21	484	0,9	504	39	543	0,9	112
	Ukupno	37.303	12.949	50.252	92,7	38.365	15.150	53.515	92,1	106
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	83	0	83	0,2	78	0	78	0,2	94
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	3.324	55	3.379	6,2	3.592	257	3.849	6,6	114
2.3.	Ostali operativni prihodi	6	0	6	0,0	4	11	15	0,0	250
	Ukupno	3.413	55	3.468	6,4	3.674	268	3.942	6,8	114
3.	Ostali poslovni prihodi	392	103	495	0,9	551	99	650	1,1	131
	Ukupni prihodi (1+2+3)	41.108	13.107	54.215	100	42.590	15.517	58.107	100	107

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 92,1%, operativni prihodi sa 6,8%, a ostali poslovni prihodi sa 1,1%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi su zabilježili porast od 3,3 miliona KM ili 6,5%. Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 3,7 miliona KM ili 8,1%.

Operativni prihodi MKO su u posmatranom periodu zabilježili porast od 0,5 miliona KM ili 13,7%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, porasli za 0,5 miliona KM ili 13,9%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su rast u iznosu od 155 hiljada KM ili 31,3%.

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2021. godine iznose 50,8 miliona KM i isti su manji za jedan milion KM ili 1,9% u odnosu na isti period prethodne godine.

Nivo i struktura ukupnih rashoda sa uporednim podacima u odnosu na isti period prethodne poslovne godine predstavljeni su u tabeli 45:

- 000 KM -

Tabela 45: Struktura ukupnih rashoda

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.-30.06.2020.				01.01.-30.06.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.395	1.993	5.388	10,4	3.227	2.101	5.328	10,5	99
1.2.	Naknade za primljene kredite	266	198	464	0,9	323	241	564	1,1	122
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	3	0	3	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	203	589	792	1,5	287	833	1.120	2,2	141
	Ukupno	3.864	2.780	6.644	12,8	3.840	3.175	7.015	13,8	106
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	17.041	4.427	21.468	41,4	18.598	4.634	23.232	45,7	108
2.2.	Troškovi amortizacije	2.173	653	2.826	5,5	2.201	667	2.868	5,6	101
2.3.	Materijalni troškovi	1.022	307	1.329	2,6	969	241	1.210	2,4	91
2.4.	Troškovi usluga	5.575	1.373	6.948	13,4	6.003	2.793	8.796	17,3	127
2.5.	Ostali operativni troškovi	1.493	1.223	2.716	5,2	1.312	410	1.722	3,4	63
	Ukupno	27.304	7.983	35.287	68,1	29.083	8.745	37.828	74,4	107
3.	Ostali poslovni rashodi	296	257	553	1,1	210	38	248	0,5	45
4.	Troškovi rez. za kred. i dr. gubitke	4.001	4.682	8.683	16,8	1.934	2.832	4.766	9,4	55
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	638	0	638	1,2	586	359	945	1,9	148
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	36.103	15.702	51.805	100	35.653	15.149	50.802	100	98

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi sa učešćem od 74,4%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 13,8% i troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke sa 9,4%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,4% ukupnih rashoda MKO.

U posmatranom periodu rashodi od kamata i slični rashodi povećani su za 0,4 miliona KM ili 5,6%, pri čemu su naknade za primljene kredite i ostali rashodi po kamatama i slični rashodi povećani za 21,6%, odnosno 41,4%. Rashodi po kamatama na pozajmljena sredstva su smanjeni za 1,1%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 2,5 miliona KM ili 7,2%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 1,7 miliona ili 8,2%. Troškovi usluga su porasli za 1,8 miliona KM ili 26,6%, dok su materijalni troškovi i ostali operativni troškovi smanjeni za 8,9%, odnosno 36,6%. Troškovi amortizacije su porasli za 1,5%.

Ostali poslovni rashodi smanjeni su za 0,3 miliona KM ili 55,1%, dok su troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke smanjeni za 3,9 miliona KM ili 45,1%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su povećani za 0,3 miliona KM ili 48,1%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 30.06.2021. godine iznosi 18,48%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2021. godine prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 3,28%. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao

uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 116,55%.

3.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenju efekata posebnih mjera FBA na oporavku od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- usklađenosti poslovanja MKO sa zakonskim propisima, sa ciljem pune primjene odredaba ZoMKO i podzakonskih propisa u pogledu ostvarenja propisanih ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- pravovremenog i adekvatnog poduzimanja aktivnosti u MKO prema izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju.

Mikrokreditni sektor u FBiH ima obavezu da u svom poslovanju, a polazeći od propisanih regulatornih zahtjeva i ciljeva mikrokreditiranja, primjenjuje propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikrokreditiranja, izvještavanja i revizije. U vezi sa navedenim, potrebno je da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja sa propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- dosljedne primjene posebnih mjera koje je FBA usvojila u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu zakonskih odredaba o zaštiti korisnika finansijskih usluga, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja zdrave prakse upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja, odnosno pozitivnih praksi u poslovanju sa sredstvima MKF-a;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- redovnog, ažurnog i tačnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- poboljšanja transparentnosti poslovanja i dr.

MKO koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, odnosno pripajanja većim i snažnijim MKF, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje sa ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

3.2. LIZING SEKTOR

3.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH

3.2.1.1. Broj lizing društava

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 30.06.2021. godine imaju četiri lizing društva u FBiH, te u odnosu na kraj prethodne godine nije bilo promjena. U prilogu 14 daju se osnovni podaci o lizing društvima koja sa 30.06.2021. godine čine lizing sektor u FBiH.

3.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBiH, prema podacima sa 30.06.2021. godine je sljedeća: dva lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

3.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30.06.2021. godine u lizing sektoru u FBiH je zaposleno 106 radnika, što je za pet radnika ili 4,9% više u odnosu na kraj prethodne godine.

Pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na nivou lizing sektora u FBiH, daje se u tabeli 46:

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2020.		30.06.2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	76	75,2	78	73,6	103
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	4,0	4	3,8	100
3.	Srednja stručna sprema – SSS	13	12,9	17	16,0	131
4.	Ostali	8	7,9	7	6,6	88
Ukupno		101	100	106	100	105

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 30.06.2021. godine na nivou lizinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 3,4 miliona KM aktive, što je za 22 hiljade KM ili 0,6% manje u odnosu na 31.12.2020. godine.

3.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na dan 30.06.2021. godine iznosi 358,5 miliona KM i veća je za 14,7 miliona KM ili 4,3% u odnosu na 31.12.2020. godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 71,4% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

U prilogu 15 dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 30.06.2021. godine, dok je u prilogu 16 dat pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH sa 30.06.2021. godine.

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 278,4 miliona KM ili 77,6% ukupne aktive. U poređenju sa 31.12.2020. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga su veća za 21,6 miliona KM ili 8,4%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 25,9 miliona KM ili 9,2%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, na 30.06.2021. godine iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 38,9 miliona KM, što ukazuje da neto potraživanja na nivou lizing sistema iznose 317,3 miliona KM i ista su za 12,2 miliona KM ili 4% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 83,6%, ugovori po osnovu finansiranja mašina i opreme učestvuju sa 15,8%, dok se na ugovore putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 0,6%. Prema korisniku lizinga, 88,6% se odnosi na ugovore odobrene pravnim licima. Porast potraživanja po finansijskom lizingu iskazan je u segmentu pravnih lica za 10,2%, fizičkih lica za 4,8% i poduzetnika za 21,8%.

U tabelama 47 i 48 iskazani su struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (potraživanja prije umanjena po osnovu rezervi za gubitke) na dan 30.06.2021. godine i uporedni pregled strukture potraživanja sa 31.12.2020. godine i 30.06.2021. godine:

- 000 KM -

Tabela 47: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu lizinga					
1.1.	Putnička vozila	44.602	94.364	1.555	140.521	49,5
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	35.782	59.874	1.242	96.898	34,1
1.3.	Mašine i oprema	17.198	27.292	304	44.794	15,8
1.4.	Nekretnine	210	1.501	18	1.729	0,6
1.5.	Ostalo	16	28	0	44	0,0
	Ukupno	97.808	183.059	3.119	283.986	100
2.	Prema korisniku lizinga					
2.1.	Pravna lica	87.561	161.562	2.456	251.579	88,6
2.2.	Poduzetnici	3.077	5.878	118	9.073	3,2
2.3.	Fizička lica	5.843	14.371	540	20.754	7,3
2.4.	Ostalo	1.327	1.248	5	2.580	0,9
	Ukupno	97.808	183.059	3.119	283.986	100

- 000 KM -

Tabela 48: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu - uporedni pregled

R. br.	Opis	31.12.2020.	30.06.2021.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Prema predmetu lizinga			
1.1.	Putnička vozila	127.102	140.521	111
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	91.011	96.898	106
1.3.	Mašine i oprema	38.840	44.794	115
1.4.	Nekretnine	1.909	1.729	91
1.5.	Ostalo	34	44	129
	Ukupno	258.896	283.986	110
2.	Prema korisniku lizinga			
2.1.	Pravna lica	228.329	251.579	110
2.2.	Poduzetnici	7.451	9.073	122
2.3.	Fizička lica	19.805	20.754	105
2.4.	Ostalo	3.311	2.580	78
	Ukupno	258.896	283.986	110

Neto potraživanja po osnovu zajma na dan 30.06.2021. godine iznose 4,8 miliona KM ili 1,3% iznosa ukupne aktive lizing sektora u FBiH. U odnosu na 31.12.2020. godine, neto potraživanja po osnovu zajma su smanjena za iznos od 0,2 miliona KM ili 3,6%. Potraživanja po osnovu zajmova u strukturi ukupne aktive lizing društava su smanjena zbog kontinuiranog smanjenja potraživanja po osnovu zajma, jer je odredbama ZoL-a lizing društvima zabranjeno zaključivanje novih ugovora o zajmu, pri čemu će ostati evidentirani u bilansima lizing društava u FBiH dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni. Iskazani iznos neto potraživanja po osnovu zajma se odnosi na potraživanja jednog lizing društva, koje u svom portfoliju ima značajne iznose potraživanja po zajmu supsidijarnim licima, putem kojih su prije stupanja na snagu ZoL-a finansirani projekti izgradnje nekretnina.

Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 30.06.2021. godine iznosi 2,6 miliona KM, što čini 0,7% ukupne aktive, a ista je za 3,9 miliona KM ili 60,1% manja u odnosu na 31.12.2020. godine, pri čemu je kod dva lizing društva evidentiran pad ove bilansne pozicije za 78,7%, odnosno 68,4%. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno lizing društvo, na dan 30.06.2021. godine iznose 2,1 milion KM, što čini 0,6% ukupne aktive lizing sektora u FBiH, a što je za deset miliona KM ili 82,9% manje u odnosu na 31.12.2020. godine.

Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 30.06.2021. godine, koju iskazuju tri lizing društva, iznosi 61,3 miliona KM i za 7,3 miliona KM ili 13,6% je povećana u odnosu na 31.12.2020. godine.

Struktura neto bilansnih pozicija aktive sektora lizinga u FBiH iskazana je u tabeli 49:

- 000 KM -

Tabela 49: Struktura neto bilansnih pozicija aktive

R. br.	Opis	31.12.2020.	Učešće %	30.06.2021.	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Finansijski lizing	256.770	74,7	278.377	77,7	108
2.	Operativni lizing	53.964	15,7	61.285	17,1	114
3.	Zajam	4.982	1,4	4.800	1,3	96
4.	Ostala imovina	28.110	8,2	14.066	3,9	50
	Ukupno	343.826	100	358.528	100	104

3.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 30.06.2021. godine iznosi 26,9 miliona KM, što čini 7,5% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa 31.12.2020. godine, navedena pozicija je smanjena za 0,8 miliona KM ili 2,9%, pri čemu je kapital jednog lizing društva u odnosu na kraj prethodne godine smanjen za 18,5%.

Ukupne obaveze lizing sektora na dan 30.06.2021. godine iznose 331,6 miliona KM, što čini 92,5% ukupne pasive lizing društava u FBiH. U poređenju sa stanjem na 31.12.2020. godine ukupne obaveze na nivou sektora su povećane za iznos od 15,5 miliona KM ili 4,9%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 30.06.2021. godine iznose 323,1 milion KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH s obzirom da čine 90,1% ukupne pasive. U poređenju sa 31.12.2020. godine, pozicija obaveza po kreditima je veća za iznos od 15,2 miliona KM ili 4,9%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u obavezama po uzetim kreditima.

3.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 30.06.2021. godine iskazane su u iznosu od 5,6 miliona KM i veće su u odnosu na 31.12.2020. godine za 3,5 miliona KM ili 163,8% uslijed značajnog povećanja rezervi za gubitke kod jednog lizing društva.

U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 30.06.2021. godine iskazano je ukupno 3,1 milion KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su manja za 0,4 miliona KM ili 11,8% u odnosu na 31.12.2020. godine.

U tabeli 50 daje se detaljan pregled rezervi za finansijski lizing na dan 30.06.2021. godine:

- 000 KM -

Tabela 50: Pregled rezervi za finansijski lizing

R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za finans. lizing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za finans. lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7*3	10=8*4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,50%	0,50%	277.513	1.756	50.437	782	252	4	4.257	4.513
2.	60-90	10%	10%	3.369	0	1.331	0	133	0	75	208
3.	90-180	50%	50%	632	0	251	0	126	0	29	155
4.	preko 180	100%	75%	716	0	733	0	733	0	0	733
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				282.230	1.756	52.752	782	1.244	4	4.361	5.609

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po finansijskom lizingu i zajmu na dan 30.06.2021. godine iznosi 7,6 miliona KM, te ova pozicija iskazuje značajno smanjenje u odnosu na 31.12.2020. godine za 13,5 miliona KM ili 64%, uslijed smanjenja iznosa otpisanih potraživanja kod jednog lizing društva u iznosu od 13,7 miliona KM ili 77%. Navedenom smanjenju otpisanih potraživanja doprinijelo je značajno povećanje trajnog otpisa u iznosu od 12,3 miliona KM, koje se gotovo u cijelosti odnosi na jedno lizing društvo, kao i povećanje naplate otpisanih potraživanja u iznosu od 470 hiljada KM, te smanjenje novog otpisa u iznosu od 1,8 miliona KM ili 85,4%.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, uslijed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na dan 30.06.2021. godine na nivou lizing sektora FBiH iznosi 1,1 milion KM i povećana je u odnosu na 31.12.2020. godine za 144 hiljade KM ili 15,8%, dok je ukupno 34 izuzetih predmeta, uz zabilježeno povećanje broja izuzetih predmeta za pet ili 17,2%. Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH na dan 30.06.2021. godine, na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 47,3%, dok se na mašine i opremu odnosi 1,7%. Na nekretnine (poslovne objekte) se odnosi 51% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno lizing društvo.

Posmatrano na nivou lizing sistema FBiH na dan 30.06.2021. godine tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga iznosi 4,9 miliona KM i ista je povećana za iznos od 0,1 milion KM ili 2,1% u odnosu na 31.12.2020. godine. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta lizinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove lizinga odnosi se iznos od 3,9 miliona KM ili 78,7% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema.

3.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri lizing društva, na nivou sektora lizinga u FBiH u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 2,3 miliona KM, što predstavlja povećanje za 0,5 miliona KM u odnosu na isti period 2020. godine. Povećanje poslovnog rezultata lizing sektora najvećim dijelom posljedica je značajnog poboljšanja poslovnog rezultata kod jednog lizing društva u iznosu od 0,9 miliona KM. Iskazana ukupna neto dobit iznosila je tri miliona KM (tri lizing društva), dok je gubitak iskazalo jedno lizing društvo u iznosu od 0,7 miliona KM.

U prilogu 17 dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01.-30.06.2021. godine.

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 30.06.2021. godine iznose 18,9 miliona KM i isti su veći za 1,6 miliona KM ili 9% u odnosu na isti period prethodne godine.

Nivo i struktura ukupnih prihoda sa uporednim podacima za isti period prethodne poslovne godine predstavljani su u tabeli 51:

- 000 KM -

Tabela 51: Struktura ukupnih prihoda						
R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01.-30.06.2020.		01.01.-30.06.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	202	1,2	44	0,2	22
1.2.	Kamate po finansijskom lizingu	5.158	29,7	5.688	30,1	110
1.3.	Ostali prihodi od kamate	843	4,8	907	4,8	108
	Ukupno	6.203	35,7	6.639	35,1	107
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	8.442	48,6	9.393	49,6	111
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Ostali operativni prihodi	2.716	15,7	2.900	15,3	107
	Ukupno	11.159	64,3	12.294	64,9	110
3.	Prihod po osnovu otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	17.362	100	18.933	100	109

Prihodi od kamata i slični prihodi lizing sektora FBiH u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine iznose 6,6 miliona KM, koji čine 35,1% ukupnih prihoda lizing sektora, i isti su viši za 0,4 miliona KM ili 7% u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata po finansijskom lizingu u ukupnom iznosu od 5,7 miliona KM i isti su za 0,5 miliona KM ili 10,3% viši u odnosu na isti period prethodne poslovne godine.

Operativni prihodi iznose 12,3 miliona KM sa učešćem od 64,9% u ukupnim prihodima lizing sektora, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećani su za iznos od 1,1 milion KM ili 10,2%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za jedan milion KM ili 11,3%, dok su ostali operativni prihodi povećani za 0,2 miliona KM ili 6,8%.

Ukupni rashodi za period 01.01. - 30.06.2021. godine iznose 16,6 miliona KM, a isti su veći za jedan milion KM ili 6,7% u odnosu na isti period prethodne godine.

Nivo i struktura ukupnih rashoda sa uporednim podacima u odnosu na isti period prethodne poslovne godine predstavljani su u tabeli 52:

Tabela 52: Struktura ukupnih rashoda						
R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.-30.06.2020.		01.01.-30.06.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	2.064	13,3	2.018	12,2	98
1.2.	Naknade za obradu kredita	52	0,3	39	0,2	75
1.3.	Ostali rashod po kamati	1	0,0	1	0,0	100
	Ukupno	2.117	13,6	2.058	12,4	97
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	2.506	16,1	2.349	14,1	94
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	5.656	36,3	6.171	37,1	109
2.3.	Ostali troškovi	4.751	30,4	3.729	22,4	78
	Ukupno	12.913	82,8	12.249	73,6	95
3.	Troškovi rezervi	559	3,6	2.322	14,0	415
4.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	15.589	100	16.629	100	107

U periodu 01.01. - 30.06.2021. godine, rashodi po osnovu kamata i slični rashodi u lizing sektoru iznose 2,1 milion KM, sa učešćem od 12,4% u ukupnim rashodima lizing sektora, te su manji u odnosu na isti period prethodne poslovne godine za 59 hiljada KM ili 2,8%. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su pad za 46 hiljada KM ili 2,2%.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznose 12,2 miliona KM sa učešćem od 73,6% u ukupnim rashodima lizing sektora, i isti su manji za 0,7 miliona KM ili 5,1% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi smanjeni troškovi plaća i doprinosa za 6,3% i ostali troškovi za 21,5%, dok su povećanje zabilježili troškovi poslovnog prostora za 9,1%, uslijed povećanja troškova amortizacije operativnog lizinga za 11,2%. Ukupni troškovi rezervi za gubitke iznose 2,3 miliona KM koji čine 14% ukupnih rashoda lizing sektora, a isti su zabilježili povećanje za iznos od 1,7 miliona KM, odnosno za 315,4%, što je najvećim dijelom posljedica povećanja ove stavke kod dva lizing društva.

3.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine iznosi 106,1 milion KM i veća je za 29,9 miliona KM ili 39,2% u odnosu na isti period prethodne poslovne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čini četiri lizing društva, odnosi 102,7 miliona KM, odnosno 96,8% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema.

Broj novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema, u istom periodu iznosi 2.206, što je za 591 ugovor ili 36,6% više u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga se na lizing sektor odnosi 2.144 ugovora ili 97,2% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine iznosi 48,1 hiljadu KM i ista je veća za 1,9% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 47,2 hiljade KM, dok prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sektora iznosi 47,9 hiljada KM što je za 5,7% više u odnosu na isti period 2020. godine kada je iznosila 45,3 hiljade KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 86,4 miliona KM ili 81,4%, dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 19,7 miliona KM ili 18,6%.

U tabeli 53 prikazan je uporedni pregled broja zaključenih ugovora u periodu 01.01. -30.06.2021. godine i u istom periodu prethodne poslovne godine, kao i uporedni pregled ostvarenog obima novozaključenih ugovora u istim periodima:

- 000 KM -

Tabela 53: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema

R. br.	O p i s	01.01.-30.06.2020.						01.01.-30.06.2021.					
		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12
1.	Vozila	1.127	50.894	424	15.815	1.551	66.709	1.605	71.854	493	19.718	2.098	91.572
2.	Oprema	64	9.515	0	0	64	9.515	108	14.529	0	0	108	14.529
3.	Nekretnine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	1.191	60.409	424	15.815	1.615	76.224	1.713	86.383	493	19.718	2.206	106.101

Ukupan iznos novih finansiranja u prvom polugodištu 2021. godine ostvarila su četiri lizing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima finansijskog lizinga kao pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika lizinga, dominiraju plasmani prema pravnim licima, koji čine 89,4% ukupnog iznosa finansiranja u prvom polugodištu 2021. godine. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderisane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderisana NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01.-30.06.2021. godine iznosi 3,80% za kratkoročne ugovore i 3,91% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 6,37%, a za dugoročne 7,14% u istom periodu. Ukupna prosječna ponderisana NKS iznosi 3,91%, a EKS 7,14%. U poređenju sa istim periodom 2020. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderisana NKS od 4,05% i EKS od 7,02%, evidentan je pad NKS za 0,14 procentnih poena, dok su EKS porasle za 0,12 procentnih poena.

U prilogu 18 dat je pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu zaključenim u periodu 01.01. - 30.06.2021. godine, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

Razlike u visini prosječnih ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, s obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U prilogu 18a dat je uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga. Razlike između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

3.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- praćenje efekata posebnih mjera FBA na oporavku od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, odnosno sistema u FBiH, putem izvještaja i kontrola na licu mjesta;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti lizing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definiranja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sektora u FBiH;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru, odnosno sistemu u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- daljnju saradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu finansijskog lizinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH i dr.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:

- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA usvojila u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima koji proizlaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i sprječavanje prevara i pogrešaka;
- dosljednu provedbu propisa kojima se definiira zaštita korisnika finansijskih usluga i dr.

3.3. FAKTORING POSLOVI

3.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno po propisima koji regulišu poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 30.06.2021. godine obavljaju četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

3.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Subjekti koji pružaju usluge faktoringa u FBiH sa 30.06.2021. godine zaključili su 191 ugovor o faktoringu, svi ugovori se odnose na domaći faktoring. Upoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora je na istom nivou.

Sa 30.06.2021. godine zaključena su 186 ugovora o faktoringu sa pravom regresa ili 97,4% i pet ugovora o faktoringu bez prava regresa ili 2,6%. Pružaoci usluga faktoringa u posmatranom periodu nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inostrani faktoring, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga faktoringa u FBiH sa 30.06.2021. godine je 79,9 miliona KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine povećanje za iznos od 23,2 miliona KM ili 40,9%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, sa uporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u tabeli 54:

- 000 KM -

Tabela 54: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti

R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima				
		01.01. - 30.06.2020.		01.01. - 30.06.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Faktoring s pravom regresa	24.200	42,7	37.417	46,8	155
2.	Faktoring bez prava regresa	32.480	57,3	42.477	53,2	131
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0,0	0	0	-
Ukupno		56.680	100	79.894	100	141
4.	Domaći faktoring	56.680	100	79.894	100	141
5.	Inostrani faktoring	0	0,0	0	0	-
Ukupno		56.680	100	79.894	100	141

Promjena u strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama faktoringa sa 30.06.2021. godine, odnosila se na učešća faktoringa bez prava regresa i faktoringa s pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) faktoring nije obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Posmatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospelju, najveće učešće u ukupnom volumenu sa 30.06.2021. godine od 91% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi učešće od 6,8% ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana i preostalih 2,2% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom periodu prethodne godine najveće učešće su imala potraživanja ročnosti do 60 dana (80%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveće učešće imaju javna preduzeća, s obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja koja sa 30.06.2021. godine iznose 43,4 miliona KM, što čini 54,4% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi učešće privatnih preduzeća i društava sa 36,3 miliona KM ili 45,3% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH i vladinih institucija sa 224 hiljade KM ili 0,3% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Prema sektorskoj strukturi u segmentu privatnih preduzeća i društva, ukupno isplaćeni predjumovi dobavljačima (prodavci potraživanja) iznose 76,8 miliona KM ili 98,4% od ukupnog iznosa isplaćenih predjumova. Promatrajući domaći faktoring prema vrsti regresa u segmentu privatnih preduzeća i društava, iznos od 42,4 miliona KM ili 55,2% se odnosi na faktoring bez prava regresa, a iznos od 34,4 miliona KM ili 44,8% na faktoring s pravom regresa. U segmentu javnih preduzeća isplaćeni predjumovi dobavljačima iznose 1,3 miliona KM, odnosno 1,6% od ukupno isplaćenih predjumova i ukupan iznos se odnosi na faktoring sa pravom regresa.

Po osnovu ugovora o faktoringu na dan 30.06.2021. godine, banke su potraživale ukupno 20,9 miliona KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 11,7 miliona KM ili 56% odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 9,2 miliona KM ili 44% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospijećima je sljedeća: s ugovorenim dospijećem do 60 dana - 90,1%, od 61 do 90 dana - 3,3%, a od 91 do 180 dana - 6,6%.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH sa 30.06.2021. godine iznose 610 hiljada KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada), što je za 86 hiljada KM ili 16,4% više u odnosu na isti period prethodne godine. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 48% se odnosi na faktoring s pravom regresa, a 52% na faktoring bez prava regresa.

3.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

Faktoring poslovanje se sa 30.06.2021. godine odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja. Nije zabilježeno obavljanje obrnutog (dobavljačkog) faktoringa, inostranog faktoringa, niti je zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima, kao i obavljanje poslova srodnih faktoringu, što potvrđuje da je ova djelatnost i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH unutar zakonodavnih i institucionalnih okvira definiranih ZoF-om i podzakonskim aktima FBA kojima se detaljnije uređuje faktoring poslovanje.

S obzirom na to da je potreba za kratkoročnim finansiranjem i upravljanjem novčanim potraživanjima, kao i osiguranjem naplate potraživanja sve značajnije izražena u realnom sektoru, u narednom se periodu može očekivati da će, kao jedan od pouzdanih alata za rješavanje problema likvidnosti u FBiH, svakako biti i korištenje faktoringa kao efikasnog instrumenta za ubrzanje novčanih tokova u znatno većem volumenu nego do sada.

Kako bi se efikasnije otklanjali problemi likvidnosti, a time i obim kratkoročnog finansiranja tekućeg poslovanja malih i srednjih preduzeća podigao na viši nivo, u narednom periodu će biti neophodno značajnije afirmiranje faktoringa, kao instrumenta ne samo finansiranja, nego i upravljanja novčanim tokovima, kako od strane pružaoca usluga, tako i od ostalih učesnika na finansijskom tržištu FBiH.

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti sa planiranim aktivnosti koje će u narednom periodu biti usmjerene na sljedeće aspekte:

- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvještaja i kontrolom na licu mjesta u cilju očuvanja finansijske stabilnosti u FBiH;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i saradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te s CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu faktoringa u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH, izgradnju povjerenja pružaoca usluga faktoringa i dr.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sistema da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa propisanim regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje prevara i pogrešaka;
- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje klijenata o uslugama faktoringa koje pružaju i dr.

4. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

4.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost platnog prometa u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH sa 30.06.2021. godine, po osnovu transakcija UPP i DPP, iznosila je 105,5 milijardi KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Uporedni pregled obima UPP-a i DPP-a daje se u tabeli 55:

Tabela 55: Obim UPP-a i DPP-a

R. br.	Izvršene platne transakcije	01.01. - 30.06.2020. ²⁹		01.01. - 30.06.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	7 (5/3)	8 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	DPP	1.312.114	11.899.941	1.367.769	17.051.530	104	143
2.	UPP	36.535.083	52.726.007	40.733.276	88.451.630	111	168
Ukupno		37.847.197	64.625.948	42.101.045	105.503.160	111	163

Na osnovu izvještaja banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/prilivi i plaćanje/odlivi iz i prema inostranstvu) za period 01.01. - 30.06.2021. godine, utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registrovan sljedeći obim DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), sa uporednim pregledom za isti period prethodne godine, što je prikazano u tabeli 56:

Tabela 56: Obim DPP-a

R. br.	01.01. - 30.06.2020.				01.01. - 30.06.2021.				Valuta
	Priliv		Odliv		Priliv		Odliv		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	803.111	4.600.625	329.210	5.053.658	822.968	7.162.021	351.108	7.165.782	EUR
2.	26.325	334.875	15.799	466.391	24.248	544.890	16.903	632.288	USD
3.	89.820	422.909	47.849	1.021.483	98.774	444.333	53.768	1.102.216	Ostale valute
Ukupno	919.256	5.358.409	392.858	6.541.532	945.990	8.151.244	421.779	8.900.286	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da učešće transakcija priliva iz inostranstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 69,2%, dok se na transakcije odliva prema inostranstvu odnosi 30,8%. Ako posmatramo vrijednost transakcija DPP-a, učešće transakcija priliva iz inostranstva iznosi 47,8%, dok se na odlive prema inostranstvu odnosi 52,2%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 84% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 57 daje se uporedni pregled obima UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

Tabela 57: Obim UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	01.01. - 30.06.2020.		01.01. - 30.06.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	7 (5/3)	8 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	Gotovinske	4.491.954	4.904.151	4.933.301	6.955.202	110	142
2.	Bezgotovinske ³⁰	32.043.129	47.821.855	35.799.975	81.496.428	112	170
Ukupno		36.535.083	52.726.006	40.733.276	88.451.630	111	168

²⁹ Banke sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, nisu obuhvaćene navedenim podacima

³⁰ Obuhvataju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

Na osnovu podataka na dan 30.06.2021. godine, u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirano je 87 ovlaštenih mjenjača koji djelatnost obavljaju na 500 mjenjačkih mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tabeli 58 daje se uporedni pregled o obimu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 58: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	01.01. - 30.06.2020. ³¹				01.01. - 30.06.2021.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	469.968	278.359	48.611	61.685	455.401	360.187	52.638	75.030	EUR
2.	26.806	15.471	1.684	1.632	31.167	26.311	2.433	8.900	USD
3.	83.283	39.579	10.750	4.339	69.864	50.449	57.602	6.177	Ostale valute
Ukupno	580.057	333.409	61.045	67.656	556.432	436.947	112.673	90.107	

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 83,2% transakcija, dok se na prodaju odnosi 16,8%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 82,9%, a na prodaju 17,1%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama, 82,6% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 59 daje se podatak o obimu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u periodu 01.01. - 30.06.2021. godine po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 59: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	01.01. - 30.06.2020. ³²				01.01. - 30.06.2021.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	538.363	243.763	19.702	8.723	881.169	475.641	39.005	23.532	EUR
2.	12.730	3.343	353	163	32.740	16.319	848	513	USD
3.	87.330	18.958	7.124	2.049	87.613	30.773	8.544	1.465	Ostale valute
Ukupno	638.423	266.064	27.179	10.935	1.001.522	522.733	48.397	25.510	

5.2. SPNIFTA

U periodu 01.01. - 30.06.2021. godine banke su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNIFTA, tabele A do F), koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 136.610 transakcija, što je za 11,2% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 6,7 milijardi KM, što je za 11% više u odnosu na isti period prethodne godine.

U istom izvještajnom periodu banke su izvijestile FOO o ukupno 130 sumnjivih transakcija, što je za 1,6% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 21,5 miliona KM, što je za 35,7% manje u odnosu na isti period prethodne godine.

³¹ Banke sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, nisu obuhvaćene navedenim podacima

³² Ovlašteni mjenjači sa sjedištem u RS-u, koji posluju na području FBiH, nisu obuhvaćeni navedenim podacima

U tabelama 60 i 61 prikazani su broj i vrijednost ukupno izvještenih transakcija i izvještenih sumnjivih transakcija.

Tabela 60: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2020.		01.01. - 30.06.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)		
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	2	258	14	3.701	700	1.434
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	122.712	6.069.936	136.492	6.728.290	111	111
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	97	6.934	104	16.463	107	237
Ukupno		122.811	6.077.128	136.610	6.748.454	111	111

Tabela 61: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2020.		01.01. - 30.06.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)		
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	2	258	14	3.701	700	1.434
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	46	26.990	23	1.977	50	7
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	80	6.193	93	15.809	116	255
Ukupno		128	33.441	130	21.487	102	64

U periodu od 01.01. - 30.06.2021. godine MKO su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tabele A i B), koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o 189 transakcija, što je za 170% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 255 hiljada KM, što je za 27,8% manje u odnosu na isti period prethodne godine.

U tabeli 62 prikazan je broj i vrijednost izvještenih sumnjivih transakcija:

Tabela 62: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2020.		01.01. - 30.06.2021.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)		
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	0	0	-	-
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	70	353	189	255	270	72
Ukupno		70	353	189	255	270	72

U periodu od 01.01. - 30.06.2021. godine lizing društva su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tabele A i B), koje dostavljaju FBA, izvjestile FOO o tri sumnjive transakcije u vrijednosti od 45 hiljada KM, što je za 65,9% manje u odnosu na prethodnu godinu. FOO nije tražio dodatne podatke u vezi sa prijavljenim transakcijama.

ZAKLJUČAK

Sa ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna FBA, kontinuirano se nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane i vanredne aktivnosti, te poduzimajući mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima. Navedeno podrazumijeva donošenje općih i pojedinačnih akata kojima se uređuje rad SBS, u skladu sa zakonskim propisima, bazelskim principima i standardima za efikasnu superviziju banaka i primjenjivim uredbama i direktivama EU zasnovanim na navedenim principima i standardima.

Na osnovu iskazanih ključnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 30.06.2021. godine, može se zaključiti da je isti stabilan i adekvatno kapitaliziran. U prvih šest mjeseci 2021. godine zabilježen je rast aktive, kredita, vrijednosnih papira i depozita, kao i profitabilnosti u odnosu na isti period prethodne godine. Učešće nekvalitetnih kredita, kao ključnog indikatora kvaliteta kredita, u ukupnim kreditima i kreditnom portfoliju pravnih lica bilježi smanjenje, dok se u kreditnom portfoliju stanovništva bilježi blagi rast udjela nekvalitetnih kredita. Mjere koje je propisala FBA će povećati šansu za oporavak ekonomije i umanjeње negativnih ekonomskih efekata pandemije. Od ključnog je značaja kvalitet sveukupnog sistema upravljanja u bankama, adekvatno i efikasno funkcioniranje sistema upravljanja rizicima i adekvatno kapitalno pokriće rizika u poslovanju kroz ispunjenje propisanih zahtjeva za izračun regulatornog kapitala.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, karakteriše blagi rast ukupne aktive i bruto mikrokreditnog portfolija, te rast ukupnog kapitala, dok su obaveze po uzetim kreditima zabilježile pad. U poređenju s istim periodom prethodne godine, plasmani mikrokredita u periodu 01.01.-30.06.2021. godine zabilježili su rast. Nastavljeno je poslovanje sa pozitivnim finansijskim rezultatom, koji je viši od iskazanog u istom periodu prethodne godine.

Na nivou lizing sistema u FBiH sa 30.06.2021. godine iskazano je povećanje aktive, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, obaveza po uzetim kreditima, dok je kapital zabilježio pad u odnosu na 31.12.2020. godine. Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora također su zabilježili rast u odnosu na isti period prethodne godine. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju koja je povećana u odnosu na isti period prethodne godine.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog finansiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 30.06.2021. godine se odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. Ova oblast je i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH, te bi se za njen brži razvoj trebala izvršiti reforma zakonskog okvira, koji je u određenim elementima ograničavajući faktor.

Dalje mjere koje će poduzimati FBA bit će usmjerene na efikasno upravljanje rizicima i dosljednu primjenu važećeg regulatornog okvira. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti rizicima koji se odnose na dijelove portfolija pod posebnim mjerama.

Spisak priloga

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

- Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30.06.2021.
- Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 30.06.2021.
- Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30.06.2021.
- Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30.06.2021.
- Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 30.06.2021.
- Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

- Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30.06.2021.
- Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 30.06.2021.
- Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 30.06.2021.
- Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30.06.2021.
- Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 30.06.2021.
- Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO
- Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 30.06.2021.
- Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 30.06.2021.

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

- Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 30.06.2021.
- Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 30.06.2021.
- Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 30.06.2021.
- Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 30.06.2021.
- Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 30.06.2021.
- Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30.06.2021.

R. br.	Banka	Internet adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	359	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	www.asabanka.ba	227	Samir Mustafić
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	446	Amer Bukvić
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	www.intesasanpaolobanka.ba	558	Marco Trevisan
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	www.kib-banka.com.ba	82	Hasan Porčić
6.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	www.nlb.ba	449	Lidija Žigić
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	www.pbs.ba	180	Hamid Pršeš
8.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	147	Almir Salkanović
9.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	www.raiffeisenbank.ba	1.220	Edin Hrnjica, v.d. predsjednika Uprave
10.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	www.sberbank.ba	433	Jasmin Spahić
11.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	www.sparkasse.ba	527	Amir Softić
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	www.unicreditbank.ba	1.206	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	www.unionbank.ba	199	Vedran Hadžiahmetović
14.	VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo	www.vakuba.ba	120	Edina Vuk
15.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	www.ziraatbank.ba	305	Yusuf Dilaver
UKUPNO			6.458	

Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	30.06.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih	7.414.615	30,4	6.995.890	28	94
	1.a. Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	3.609.270	14,8	3.631.425	14,5	101
	1.b. Kamatonosni računi depozita	3.805.345	15,6	3.364.465	13,5	88
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.526.169	6,3	1.772.144	7,1	116
3.	Plasmani drugim bankama	275.941	1,1	329.964	1,3	120
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	15.254.651	62,5	16.059.822 ³³	64,2	105
	4.a. Krediti	14.544.264	59,6	15.332.539	61,3	105
	4.b. Potraživanja po poslovima lizinga	55.091	0,2	46.837	0,2	85
	4.c. Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	655.296	2,7	680.446	2,7	104
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	161.290	0,7	176.146	0,7	109
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	517.475	2,1	491.233	2	95
7.	Ostale nekretnine	36.000	0,1	28.855	0,1	80
8.	Investicije u zavisna i pridružena društva	15.944	0,1	15.944	0,1	100
9.	Ostala aktiva	376.169	1,5	325.804	1,3	87
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.181.816	4,8	1.192.643	4,8	101
	10.a. Ispravke vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.127.176	4,6	1.138.551	4,6	101
	10.b. Ispravke vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	54.640	0,2	54.092	0,2	99
11.	UKUPNA AKTIVA	24.396.438	100	25.003.159	100	102
OBAVEZE						
12.	Depoziti	19.660.862	80,6	20.192.081	80,8	103
	12.a. Kamatonosni depoziti	13.634.083	55,9	13.681.756	54,7	100
	12.b. Nekamatonosni depoziti	6.026.779	24,7	6.510.325	26,1	108
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	150	0,0	150	0,0	100
	13.a. Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b. Stanje neizmirenenih-pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obaveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	811.878	3,3	782.591	3,1	96
	16.a. sa preostalim rokom dospijeca do jedne godine	210.081	0,9	362.094	1,4	172
	16.b. sa preostalim rokom dospijeca preko jedne godine	601.797	2,4	420.497	1,7	70
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	186.358	0,8	186.358	0,7	100
18.	Ostale obaveze	671.108	2,7	633.235	2,6	94
19.	UKUPNE OBAVEZE	21.330.356	87,4	21.794.415	87,2	102
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	365	0,0	365	0,0	100
21.	Obične dionice	1.299.335	5,3	1.299.335	5,2	100
22.	Emisiona ažia	137.290	0,6	137.290	0,5	100
	22.a. na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b. na obične dionice	137.202	0,6	137.202	0,5	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.460.150	6,0	1.621.096	6,5	111
24.	Kursne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	168.942	0,7	150.658	0,6	89
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.066.082	12,6	3.208.744	12,8	105
28.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	24.396.438	100	25.003.159	100	102
PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS		703.769		704.964		100
UKUPNO		25.100.207		25.708.123		102

³³ Struktura kreditnog portfolija data je u podnaslovu 2.2.4. – Kreditni rizik

Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Finansijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	938.446	3,8	560.523	3,5	704.845	3,5	6.750
2.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	655.779	2,6	438.839	2,7	579.723	2,9	4.012
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	1.274.499	5,1	849.158	5,3	998.681	4,9	3.355
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	2.418.547	9,7	1.641.423	10,2	1.785.158	8,8	13.910
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	114.820	0,5	53.932	0,3	82.620	0,4	494
6.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	1.281.452	5,1	874.866	5,4	1.047.269	5,2	12.338
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	535.443	2,1	304.469	1,9	443.808	2,2	4.440
8.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	626.024	2,5	491.966	3,1	357.084	1,8	408
9.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	5.073.043	20,3	2.570.819	16,0	4.185.319	20,7	35.616
10.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	1.606.013	6,4	1.085.877	6,8	1.376.533	6,8	7.999
11.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	1.805.340	7,2	1.225.673	7,6	1.509.525	7,5	11.337
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	6.335.608	25,3	4.565.151	28,4	5.173.055	25,6	44.757
13.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	899.503	3,6	335.683	2,1	786.998	3,9	951
14.	VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo	308.158	1,2	185.725	1,2	277.166	1,4	3.006
15.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	1.130.484	4,6	875.718	5,5	884.297	4,4	1.284
UKUPNO		25.003.159	100	16.059.822	100	20.192.081	100	150.657

Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30.06.2021.

- 000 KM -

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po nivoima kreditnog rizika	ECL za Nivo 1 kreditnog rizika	ECL za Nivo 2 kreditnog rizika	ECL za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	6.879.598	1.209.304	507.617	8.596.519	66.902	161.636	399.673	628.211
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	78.759	15.625	25.486	119.870	798	1.546	20.164	22.508
1.2. B Vadenje ruda i kamena	84.338	27.311	184	111.833	1.009	6.051	133	7.193
1.3. C Prerađivačka industrija	1.359.554	379.196	185.312	1.924.062	18.566	71.015	149.839	239.420
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	216.582	10.466	3.407	230.455	2.221	1.731	2.871	6.823
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	25.105	5.083	1.412	31.600	258	444	1.402	2.104
1.6. F Građevinarstvo	369.091	63.737	37.023	469.851	4.280	6.123	32.008	42.411
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.343.926	297.023	162.220	2.803.169	21.322	25.972	123.760	171.054
1.8. H Prijevoz i skladištenje	253.812	61.028	18.567	333.407	2.627	5.156	15.069	22.852
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	70.881	145.383	30.995	247.259	1.294	21.807	23.030	46.131
1.10. J Informacije i komunikacije	94.732	16.015	6.199	116.946	1.227	1.522	3.568	6.317
1.11. K Finans. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.351.317	3.697	28	1.355.042	4.407	184	9	4.600
1.12. L Poslovanje nekretninama	58.756	113.926	14.813	187.495	1.086	15.098	11.515	27.699
1.13. M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	155.926	30.052	11.513	197.491	2.796	2.323	9.530	14.649
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	22.100	11.415	1.880	35.395	387	914	1.586	2.887
1.15. O Javna uprava i odbrana; obav. soc. osiguranje	240.224	12.161	0	252.385	3.125	577	0	3.702
1.16. P Obrazovanje	7.480	514	2.669	10.663	93	41	459	593
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne zaštite	73.530	9.162	1.667	84.359	726	729	892	2.347
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	15.433	6.326	593	22.352	285	341	472	1.098
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	58.049	1.184	3.649	62.882	395	62	3.366	3.823
1.20. T Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti vanteritorijal. organizacija i tijela	3	0	0	3	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	6.554.563	446.805	461.935	7.463.303	80.700	58.504	371.136	510.340
2.1. Opća potrošnja	5.125.635	386.671	410.385	5.922.691	70.277	52.230	332.082	454.589
2.2. Stambena izgradnja	1.359.921	49.792	44.505	1.454.218	9.469	5.544	33.497	48.510
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	69.007	10.342	7.045	86.394	954	730	5.557	7.241
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	13.434.161	1.656.109	969.552	16.059.822	147.602	220.140	770.809	1.138.551

Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	30.06.2020.	%	30.06.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	1.638	0,3	408	0,1	25
2)	Plasmani drugim bankama	1.356	0,3	1.662	0,3	123
3)	Kreditni i poslovi lizinga	313.259	61,3	308.590	57,2	99
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospijanja	2.178	0,4	2.124	0,4	98
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim vanbilansnim obavezama	1	0,0	2	0,0	200
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	31.209	6,1	32.623	6,1	105
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	349.641	68,4	345.409	64,1	99
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	46.650	9,1	40.357	7,5	87
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	4.505	0,9	3.540	0,7	79
5)	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	3.249	0,7	3.441	0,6	106
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	12.366	2,4	12.407	2,3	100
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	66.770	13,1	59.745	11,1	89
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	282.871	55,3	285.664	53,0	101
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja sa devizama	25.496	5,0	30.338	5,6	119
b)	Naknade po kreditima	4.840	0,9	5.216	1,0	108
c)	Naknade po vanbilansnim poslovima	11.611	2,3	11.556	2,1	100
d)	Naknade za izvršene usluge	147.046	28,8	165.371	30,7	112
e)	Prihod iz poslova trgovanja	1.412	0,3	619	0,1	44
f)	Ostali operativni prihodi	37.815	7,4	40.507	7,5	107
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	228.220	44,7	253.607	47,0	111
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	511.091	100	539.271	100	106
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obaveze i ost. vrijed. usklađenja	82.714	16,2	50.331	9,3	61
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	65.320	12,8	72.009	13,4	110
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	148.034	29,0	122.340	22,7	83
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plaća i doprinosa	128.211	25,1	130.623	24,2	102
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	78.778	15,4	85.479	15,9	109
3)	Ostali operativni troškovi	50.605	9,9	49.160	9,1	97
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	257.594	50,4	265.262	49,2	103
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	405.628	79,4	387.602	71,9	96
	UKUPAN RASHOD (1b+3c)	472.398		447.347		95
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	105.937	20,7	151.669	28,1	143
5.	GUBITAK	474	0,1	0	0,0	0
6.	POREZI	652	0,1	969	0,2	149
7.	DOBIT PO OSNOVU POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBAVEZA	690	0,1	49	0,0	7
8.	GUBITAK PO OSNOVU SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBAVEZA	13	0,0	92	0,0	708
9.	NETO-DOBIT	105.962	20,7	150.657	27,9	142
10.	NETO-GUBITAK	474	0,1	0	0,0	0
11.	FINANSIJSKI REZULTAT (9.-10.)	105.488		150.657		143

Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R. br.	Opis	30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		30.06.2020.		30.06.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kr. kredite	3,30	3,57	2,76	3,05	2,36	2,77	2,23	2,50	2,12	2,42
1.1.	Privredi	3,24	3,45	2,70	2,93	2,32	2,66	2,19	2,40	2,07	2,29
1.2.	Stanovništvu	8,23	15,14	7,55	14,45	7,21	13,60	8,43	15,31	8,41	14,53
2.	Pon. kamatne stope na dug. kredite	5,61	6,68	4,84	5,87	4,63	5,57	4,52	5,39	4,58	5,46
2.1.	Privredi	4,30	4,59	3,79	4,11	3,46	3,73	3,55	3,83	3,45	3,70
2.2.	Stanovništvu	6,50	8,08	5,66	7,26	5,37	6,74	5,43	6,84	5,34	6,65
3.	Ukupno pon. kamatne stope	4,31	4,92	3,69	4,32	3,34	3,98	3,09	3,59	3,29	3,86
3.1.	Privredi	3,49	3,71	2,99	3,24	2,58	2,90	2,49	2,71	2,45	2,68
3.2.	Stanovništvu	6,53	8,22	5,70	7,41	5,40	6,87	5,49	7,00	5,38	6,76

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R. br.	Opis	30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		30.06.2020.		30.06.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kr. depozite	0,36	0,36	0,30	0,29	0,33	0,32	0,35	0,35	0,20	0,20
1.1.	Do tri mjeseca	0,34	0,34	0,31	0,29	0,33	0,32	0,20	0,20	0,13	0,13
1.2.	Do jedne godine	0,51	0,52	0,27	0,27	0,33	0,33	0,45	0,45	0,29	0,29
2.	Pon. kamatne stope na dug. depozite	1,42	1,45	1,05	1,06	1,31	1,22	0,96	0,97	0,86	0,88
2.1.	Do tri godine	1,32	1,34	0,91	0,92	1,21	1,08	0,75	0,76	0,75	0,76
2.2.	Preko tri godine	1,81	1,86	1,26	1,27	1,59	1,60	1,30	1,32	1,16	1,22
3.	Ukupno pon. kamatne stope na depozite	0,67	0,68	0,56	0,55	0,82	0,77	0,67	0,67	0,54	0,55

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30.06.2021.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Broj zaposlenih
1.	MKD „CREDO CENTAR“ d.o.o. Mostar	www.credo.centar.ba	Bernard Stojanović	12.09.2019.	9
2.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Almir Sultanović	04.02.2008.	193
3.	MKF "EKI" Sarajevo	www.eki.ba	Esad Uzunić	20.08.2007.	140
4.	MKD „IUTECREDIT BH“ d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	v.d. direktora Jasmin Kukuljac	28.02.2019.	49
5.	MKF "LIDER" Sarajevo	www.lider.ba	Džavid Sejfović	04.02.2008.	70
6.	"LOK MKF" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija - Bašić	04.02.2008.	59
7.	MKF "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	09.10.2007.	6
8.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	09.07.2007.	200
9.	MKF "MIKRA" Sarajevo	www.mikra.ba	Sanin Čampara	19.03.2008.	159
10.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	www.mikroaldi.org	Omar Softić	20.08.2007.	34
11.	"PARTNER MKF" Tuzla	www.partner.ba	Senad Sinanović	20.08.2007.	281
12.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	10.12.2007.	8
13.	MKF „SANI“ Zenica	-	Sulejman Haračić	09.10.2007.	3
14.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	20.08.2007.	176
UKUPNO					1.387

Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	30.06.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	42.575	8,6	44.187	9,0	104
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	28.525	5,8	29.970	6,1	105
1b)	Kamatonosni računi depozita	14.050	2,8	14.217	2,9	101
2.	Plasmani bankama	110	0,0	110	0,0	100
3.	Kreditni	389.972	79,2	389.937	79,0	100
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	4.108	0,8	4.027	0,8	98
3b)	Neto krediti (3-3a)	385.864	78,4	385.910	78,2	100
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	26.764	5,5	26.014	5,3	97
5.	Dugoročne investicije	33.061	6,7	33.061	6,7	100
6.	Ostala aktiva	3.565	0,8	3.880	0,8	109
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	10	0,0	10	0,0	100
8.	UKUPNO AKTIVA	491.929	100	493.152	100	100
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	20.476	4,2	13.994	2,9	68
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	186.128	37,8	187.249	37,9	101
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	899	0,2	974	0,2	108
10.	Ostale obaveze	23.130	4,7	22.564	4,6	98
11.	UKUPNO OBAVEZE	230.633	46,9	224.781	45,6	97
12.	Donirani kapital	48.076	9,8	48.076	9,7	100
13.	Osnovni kapital	3.868	0,8	3.767	0,8	97
14.	Višak prihoda nad rashodima	264.873	53,8	271.889	55,1	103
14a)	za prethodne godine	252.283		264.764		105
14b)	za tekuću godinu	12.590		7.125		57
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.625	11,3	55.459	11,2	100
15a)	za prethodne godine	55.251		55.278		100
15b)	za tekuću godinu	374		181		48
16.	Ostale rezerve	104	0,0	98	0,0	94
17.	UKUPNO KAPITAL	261.296	53,1	268.371	54,4	103
18.	UKUPNO PASIVA	491.929	100	493.152	100	100
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	143.361		139.372		97
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	6.373		9.859		155
21.	Komisioni poslovi	218		216		99
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	400		400		100
23.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	40.189		34.301		85

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	30.06.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	12.356	7,4	7.914	4,7	64
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	12.106	7,3	7.664	4,6	63
1b)	Kamatonosni računi depozita	250	0,1	250	0,1	100
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	150.918	90,9	157.239	94,1	104
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.936	1,8	3.613	2,2	123
3b)	Neto krediti (3-3a)	147.982	89,1	153.626	91,9	104
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	4.540	2,7	4.219	2,6	93
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.248	0,8	1.381	0,8	111
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	166.126	100	167.140	100	101
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	360	0,2	2.500	1,5	694
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	106.468	64,1	102.797	61,5	97
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.092	0,6	1.184	0,7	108
10.	Ostale obaveze	7.928	4,8	7.117	4,3	90
11.	UKUPNO OBAVEZE	115.848	69,7	113.598	68,0	98
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Osnovni kapital	33.100	19,9	33.100	19,8	100
14.	Emisiona ažia	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	9.168	5,5	13.187	7,9	144
15a)	prethodnih godina	10.124		12.819		127
15b)	tekuće godine	-956		368		-38
16.	Zakonske rezerve	3.568	2,2	4.214	2,5	118
17.	Ostale rezerve	4.442	2,7	3.041	1,8	68
18.	UKUPNO KAPITAL	50.278	30,3	53.542	32,0	106
19.	UKUPNO PASIVA	166.126	100	167.140	100	101
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	6.181		8.568		139
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	12.879		11.299		88
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	16.741		13.443		80

Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfolija umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Iznos kapitala	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	MKD „CREDO CENTAR“ d.o.o. Mostar	2.754	2.049	2.139	39	723
2.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	158.158	147.080	50.724	3.191	56.810
3.	MKF "EKI" Sarajevo	105.591	50.783	71.766	1.133	26.244
4.	MKD „IUTECREDIT BH“ d.o.o. Sarajevo	6.228	6.377	679	-2.862	5.564
5.	MKF "LIDER" Sarajevo	26.602	24.902	12.369	414	12.930
6.	"LOK MKF" Sarajevo	6.930	4.851	3.361	11	1.258
7.	MKF "MELAHA" Sarajevo	1.033	738	332	-84	201
8.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	77.167	69.867	29.737	1.274	34.687
9.	MKF "MIKRA" Sarajevo	49.040	42.304	11.737	464	21.690
10.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	8.457	7.541	5.328	96	3.071
11.	"PARTNER MKF" Tuzla	159.880	138.940	100.600	2.914	46.643
12.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	2.258	1.539	2.128	-38	1.004
13.	MKF "SANI" Zenica	12	20	12	-59	0
14.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	56.182	44.592	31.001	812	26.375
UKUPNO		660.292	541.583	321.913	7.305	237.200

Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 30.06.2021.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH -period 01.01.-30.06.2021.-			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikro kredita (u 000 KM)	Ponderisana NKS (prosječna) %	Ponderisana EKS (prosječna) %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	23.479	30.337	20,28	30,60
1.1.	Uslužne djelatnosti	863	1.684	20,71	28,35
1.2.	Trgovinu	198	588	19,52	26,27
1.3.	Poljoprivredu	2.942	4.544	20,43	25,76
1.4.	Proizvodnju	106	283	19,69	26,61
1.5.	Stambene potrebe	1.596	2.923	21,24	27,84
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	12.895	14.876	21,24	35,71
1.7.	Ostalo	4.879	5.439	16,98	23,52
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	45.628	206.863	19,45	23,63
2.1.	Uslužne djelatnosti	3.261	15.004	18,56	22,36
2.2.	Trgovinu	635	3.426	17,56	21,02
2.3.	Poljoprivredu	10.910	58.022	18,02	20,42
2.4.	Proizvodnju	457	2.649	17,79	21,13
2.5.	Stambene potrebe	9.337	53.297	19,77	23,17
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	11.210	39.923	21,10	25,45
2.7.	Ostalo	9.818	34.542	20,16	28,64
3.	Ukupni mikrokrediti	69.107	237.200	19,56	24,52

Prilog 11a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

- % -

Prosječne ponderisane NKS na:	01.01.-30.06.2017.	01.01.-30.06.2018.	01.01.-30.06.2019.	01.01.-30.06.2020.	01.01.-30.06.2021.
Kratkoročne mikrokredite	18,83	20,20	21,26	20,62	20,28
Dugoročne mikrokredite	20,46	19,66	19,29	19,02	19,45
Ukupne mikrokredite	20,20	19,74	19,58	19,22	19,56
Prosječne ponderisane EKS na:	01.01.-30.06.2017.	01.01.-30.06.2018.	01.01.-30.06.2019.	01.01.-30.06.2020.	01.01.-30.06.2021.
Kratkoročne mikrokredite	28,08	27,00	29,83	31,87	30,60
Dugoročne mikrokredite	24,30	23,34	22,98	23,13	23,63
Ukupne mikrokredite	24,92	23,92	23,99	24,23	24,52

Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 30.06.2020.	%	Za period 01.01. - 30.06.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	37.303	90,7	38.365	90,1	103
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	3.864	10,7	3.840	10,8	99
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	33.439	81,3	34.525	81,1	103
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	3.413	8,3	3.674	8,6	108
5.	Operativni rashodi	27.304	75,6	29.083	81,6	107
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	392	1,0	551	1,3	141
7.	Ostali poslovni rashodi	296	0,8	210	0,6	71
8.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	4.001	11,1	1.934	5,4	48
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	5.643		7.523		133
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	638	1,8	586	1,6	92
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9.-10.)	5.005		6.937		139

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 30.06.2020.	%	Za period 01.01. - 30.06.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	12.949	98,8	15.150	97,6	117
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	2.780	17,7	3.175	20,9	114
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	10.169	77,6	11.975	77,2	118
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	55	0,4	268	1,7	487
5.	Operativni rashodi	7.983	50,9	8.745	57,7	110
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	103	0,8	99	0,7	96
7.	Ostali poslovni rashodi	257	1,6	38	0,3	15
8.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	4.682	29,8	2.832	18,7	60
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	-2.595		727		-28
10.	Porez na dobit	0	0,0	359	2,4	-
11.	Neto dobit/gubitak (9.-10.)	-2.595		368		-14

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 30.06.2021.

R. br.	Naziv lizing društva	Internet adresa	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Broj zaposlenih
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Artis Pukitis	01.06.2018.	13
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	28.05.2015.	22
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Maja Jurčević	19.01.2010.	46
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	11.02.2010.	25
UKUPNO					106

Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	30.06.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.548	1,9	2.611	0,7	40
2.	Plasmani bankama	12.113	3,5	2.074	0,6	17
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	256.770	74,7	278.377	77,6	108
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	280.723	81,7	306.595	85,5	109
3b)	Rezerve za gubitke	2.126	0,6	5.609	1,6	264
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	21.584	6,3	22.314	6,2	103
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	243	0,1	295	0,1	121
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	55.565	16,2	62.960	17,6	113
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	3.562	1,0	3.792	1,1	106
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina operativnog lizinga	73.103	21,3	82.177	22,9	112
5c)	Ispravka vrijednosti - vlastita sredstva	1.961	0,6	2.117	0,6	108
5d)	Ispravka vrijednosti-operativni lizing	19.139	5,5	20.892	5,8	109
6.	Dugoročne investicije	309	0,1	311	0,1	101
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	12.521	3,6	12.195	3,4	97
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	4.982	1,4	4.800	1,3	96
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	4.984	1,4	4.802	1,3	96
7a2)	Rezerve za zajmove	2	0,0	2	0,0	100
7b)	Zalihe	912	0,3	1.057	0,3	116
7c)	Ostala aktiva	6.627	1,9	6.338	1,8	96
	UKUPNA AKTIVA	343.826	100	358.528	100	104
	PASIVA					
8.	Obaveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	307.877	89,5	323.056	90,1	105
8a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	1.956	0,5	9.790	2,7	501
8b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	306.085	89,0	313.410	87,4	102
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	164	0,0	144	0,0	88
9.	Ostale obaveze	8.174	2,4	8.524	2,4	104
	UKUPNO OBAVEZE	316.051	91,9	331.580	92,5	105
10.	Osnovni kapital	16.458	4,8	16.827	4,7	102
11.	Rezerve	7.060	2,1	7.818	2,2	111
12.	Akumulirana dobit/gubitak	4.257	1,2	2.303	0,6	54
	UKUPNO KAPITAL	27.775	8,1	26.948	7,5	97
	UKUPNO PASIVA	343.826	100	358.528	100	104
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	19.880		21.020		106
	Novi otpis (+)	2.115		309		15
	Naplata (-)	61		531		870
	Trajni otpis (-)	914		13.241		1.449
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	21.020		7.557		36
	Ostala vanbilansna evidencija	68.554		90.760		132

Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv lizing društva	Bilansna suma	Potraživanja po finansijskom lizingu	Neto stanje sredstava datih u operativni lizing	Ukupan kapital	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	1.837	1.004	0	1.295	-697	8
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	143.298	91.571	46.988	5.417	1.504	41.879
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	112.757	92.050	9.673	12.249	799	27.551
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	100.636	93.752	4.624	7.987	698	33.309
UKUPNO		358.528	278.377	61.285	26.948	2.304	102.747

Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 30.06.2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01.- 30.06.2020.	%	01.01.- 30.06.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Finansijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	6.203	35,7	6.639	35,1	107
1a)	Kamate na plasmane bankama	202	1,2	44	0,2	22
1b)	Kamate po finansijskom lizingu	5.158	29,7	5.688	30,1	110
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	417	2,4	436	2,3	105
1d)	Ostali prihodi po kamatama	426	2,4	471	2,5	111
2.	Rashodi po kamatama	2.117	13,6	2.058	12,4	97
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	2.064	13,3	2.018	12,2	98
2b)	Naknade za obradu kredita	52	0,3	39	0,2	75
2c)	Ostali rashodi po kamatama	1	0,0	1	0,0	100
3.	Neto prihodi od kamata	4.086	23,5	4.581	24,2	112
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	11.159	64,3	12.294	64,9	110
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
4b)	Naknada za operativni najam	8.442	48,6	9.393	49,6	111
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	0	0,0	0	0,0	-
4d)	Ostali operativni prihodi	2.716	15,7	2.900	15,3	107
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	105	0,7	222	1,2	211
4d)2	Prihodi od opomena	6	0,0	11	0,0	183
4d)3	Ostalo	2.605	15,0	2.667	14,1	102
5.	Operativni rashodi	12.913	82,8	12.249	73,6	95
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	2.506	16,1	2.349	14,1	94
5b)	Troškovi poslovnog prostora	5.656	36,3	6.171	37,1	109
5c)	Ostali troškovi	4.751	30,4	3.729	22,4	78
6.	Troškovi rezervi za gubitke	559	3,6	2.322	14,0	415
7.	Dobit prije poreza	1.773		2.304		130
8.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
9.	Neto dobit/gubitak	1.773		2.304		130

Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 30.06.2021.

R. br.	Opis	Za period 01.01.-30.06.2021.			
		Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	Pond. NKS %	Pond. EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	6	314	3,80	6,37
a.	Putnička vozila	4	213	4,17	7,37
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	2	101	3,00	4,26
c.	Mašine i oprema	0	0	0,00	0,00
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	6	314	3,80	6,37
a.	Pravna lica	6	314	3,80	6,37
b.	Poduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizička lica	0	0	0,00	0,00
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	1.707	86.069	3,91	7,14
a.	Putnička vozila	1.027	45.674	3,76	7,11
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	572	25.866	3,98	7,29
c.	Mašine i oprema	108	14.529	4,26	6,96
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	1.707	86.069	3,91	7,14
a.	Pravna lica	1.436	76.903	3,84	6,31
b.	Poduzetnici	82	3.121	3,93	5,74
c.	Fizička lica	189	6.045	4,79	18,47
	Ukupno (1+2)	1.713	86.383	3,91	7,14

Prilog 18a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

- % -

R. br.	Opis	30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		30.06.2020.		30.06.2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni lizing ugovori:	3,39	5,57	4,60	12,16	8,93	17,98	4,12	8,34	3,80	6,37
1.1.	Pravna lica	3,38	5,52	4,49	8,51	3,13	5,53	4,12	8,34	3,80	6,37
1.2.	Poduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizička lica	4,99	11,36	5,82	51,36	33,04	69,75	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dugoročni lizing ugovori:	4,71	7,27	4,31	6,84	6,47	9,96	4,05	7,01	3,91	7,14
2.1.	Pravna lica	4,68	6,74	4,26	6,14	4,05	5,88	3,97	6,21	3,84	6,31
2.2.	Poduzetnici	5,82	8,06	5,25	7,59	4,90	6,91	4,80	7,76	3,93	5,74
2.3.	Fizička lica	4,95	17,44	5,02	19,11	25,74	42,68	4,84	18,00	4,79	18,47
	Ukupno	4,69	7,25	4,31	6,86	6,48	10,01	4,05	7,02	3,91	7,14

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina**

Tel. +387 33 72 14 00

Faks +387 33 66 88 11

Internet stranica: www.fba.ba

e-mail: agencija@fba.ba